

JAARVERSLAG 1992

VAN HET HOOFDBESTUUR

INGEVOLGE ARTIKEL 18.3 VAN DE STATUTEN

45 STE JAARVERSLAG

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

Meer exemplaren van het Jaarverslag 1992
kunnen worden besteld door overmaking van een
bedrag van f 17.50 per exemplaar op giro-
rekening nr. 40.18.232 t.n.v. VVD-Informatie-
rekening te 's-Gravenhage, onder vermelding
van "45ste Jaarverslag".

Copyright	: Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen zonder schriftelijke toestemming van het hoofdbestuur van de VVD
Tekening omslag	: Gerard Wiegel
Productie	: medewerkers algemeen secretariaat
Eindredactie	: drs. L.H.M. Osterholt
Productiedatum	: april 1993

I N H O U D S O P G A V E

1.	Ten geleide	2
2.	Inhoudelijke discussie binnen de partij	3
3	45ste jaarlijkse algemene vergadering	5
4.	Hoofdbestuur	7
5.	Afdelingen	9
6.	Ondercentrales	11
7.	Kamercentrales	12
8.	Algemeen secretariaat	13
9.	Partijraden	15
10.	Oplossen van problemen in afdelingen en centrales en de commissie van Beroep (art. 32 statuten)	16
11.	Ledenbestand	17
12.	Commissies en werkgroepen ad hoc	25
	- commissie Tweede Kamer	
	- positieve actie	
13.	Commissies van advies (conform artikel 60 hr.)	26
14.	Bijzondere groepen (art. 78.1 hr.):	27
	a. Organisatie Vrouwen in de VVD	27
	b. Vereniging van Staten- en Raadsleden van de VVD	28
	c. Groep Nederland van de Liberale Internationale	30
15.	Vrijheid en Democratie	34
16.	Public Relations, voorlichting en campagnes	35
17.	Vorming en Scholing	39
18.	Jongerenbeleid	43
	- Samenwerkingsovereenkomst (SWO) VVD- JOVD	44
19.	Fracties in de Staten-Generaal en in het Europees Parlement	
	a. Eerste Kamer	46
	b. Tweede Kamer	47
	c. Europees liberale fractie	48
	- VVD contacten	49
20.	Internationale contacten	50
21.	Prof. mr. B.M. Telderstichting	52
22.	Talent-management	56

Bijlagen

- I Besluitenlijst 45ste JAV
- II Jaarverslagen commissies van advies (art 60 hr.)

1. TEN GELEIDE

Voor u ligt het jaarverslag van de VVD over 1992. Dit jaarverslag geeft zoveel als mogelijk de ontwikkelingen weer die met betrekking tot de VVD in het verslagjaar plaatsvonden. Alhoewel de VVD in 1992 oppositie-partij was, had de partij noch in de politieke discussie, noch in de publiciteit te maken met een verminderde invloed of aandacht.

Het CDA-PvdA kabinet gaf dan ook alle ruimte voor een sterke oppositiepartij. Plannen met betrekking tot de herziening van de sociale zekerheid, de invulling van het in 1991 ingediende plan voor een nieuwe ziektekostenverzekering, begrotings-perikelen voor 1993 die zo groot waren, dat er serieus gedacht werd aan de val van het kabinet, de hervorming van het voortgezet onderwijs en de veranderde taakstelling van de Nederlandse defensie zijn zo maar een paar onderwerpen welke in het verslagjaar in de beide kamers der Staten-Generaal speelden en de VVD alle ruimte gaf om haar liberale visie op de maatschappij uit te dragen.

De VVD heeft ook in 1992 gestreefd naar een optimale inbreng op alle fronten. Dit jaarverslag is slechts een deel van datgene wat in 1992 plaatsvond. Het hoofdbestuur is echter van mening, dat met dit jaarverslag recht wordt gedaan aan de vele verschillende aspecten van de enige liberale partij van Nederland.

Het hoofdbestuur

2. INHOUDELIJKE DISCUSSIE

Inhoudelijke discussie binnen de VVD is een wat formele naam voor een zeer levendig begrip in de partij. De naamgeving inhoudelijke discussie suggereert zware discussies over zeer ingewikkelde onderwerpen. De activiteiten binnen deze portefeuille in het verslagjaar geven echter een duidelijk ander beeld te zien. Hoofdmoot van de activiteiten waren de drie door het hoofdbestuur georganiseerde themadagen over "keuze(n) in de gezondheidszorg (25 april), over Europa (9 mei) en over het Nederlands onderwijsbestel (31 oktober)

Aanleiding voor de organisatie van de themadag over gezondheidszorg was het verschijnen van het rapport van de staatscommissie Dunning, welke commissie de taakopdracht had gekregen:

"om te bezien welke grenzen aan de toepassing van nieuwe medische technologieën bij patiënten moeten worden gesteld en hoe een maatschappelijk draagvlak gevonden kon worden voor de oplossing van de problemen, veroorzaakt door schaarste, rantsoenering van zorg en noodzakelijke selectie van patiënten".

In Papendrecht kwamen op 25 april 150 VVD'ers bijeen om aan de hand van een op verzoek van het hoofdbestuur geschreven pre-advies uitvoering en diepgaand over de liberale invalshoek met betrekking tot deze problematiek te discussiëren.

Ruim twee weken later, op 9 mei, was het Ministerie van Buitenlandse Zaken het toneel van de VVD-themadag over de institutionele aspecten van het Europese integratieproces. Onder voorzitterschap van dr. K. Groenveld en aan de hand van een pre-advies gemaakt door een werkgroep onder leiding van de heer mr. dr. H.R. Nord gaven ruim 250 deelnemers richting aan de gedachten in de partij over de koers van Europa en de liberale inbreng hierbij, waarbij vooral de vraag of de bestuursvorm van het toekomstige Europa federaal of confederaal zou moeten worden zeer diepgaand besproken werd.

Onder leiding van mevrouw drs. N. Kroes discussieerden de aanwezigen op 31 oktober in Bodegraven over het onderwerp "Kwaliteit van het Onderwijs" waarbij, zo bleek uit de discussies, een duidelijk "gat" in de huidige discussies over dit onderwerp werd aangeboord. Daar deze dag voornamelijk toegespitst was op het midden- en hoger onderwijs, zal naar verwachting in 1993 als vervolg op deze themadag nog een bijeenkomst plaatsvinden over kwaliteitseisen in het basisonderwijs.

De conclusies van de verschillende themadagen werden voorgelegd aan de VVD partijraad, welk een zwaarwegend positief advies meegaf aan de verschillende conclusies ter verdere afhandeling in de VVD verkiezingsprogramma-commissie, welke in 1992 werd ingesteld.

Op 10 september bood de werkgroep Remkes haar discussierapport aan het hoofdbestuur aan. De werkgroep werd in 1991 ingesteld door het hoofdbestuur met het verzoek een samenhangende liberale visie te ontwikkelen op het gebied van Landbouw, natuur en milieu, platteland. Door middel van inspraakmogelijkheden, gerichte verzoeken aan de VVD Provinciale Statenfracties alsmede aan belangengroeperingen, heeft de werkgroep een duidelijk beeld geschapen van de problematiek, waarbij mogelijke oplossingen aangedragen werden. De behandeling van dit rapport zal buiten dit verslagjaar plaatsvinden.

Het cluster Inhoudelijke discussie, door het hoofdbestuur ingesteld ter voorbereiding van de Inhoudelijke discussie, kwam in 1992 9 maal bijeen. Mevrouw F.M. Roscam Abbing-Bos was het gehele verslagjaar als portefeuillehouder in het hoofdbestuur, voorzitter van dit cluster.

Het Interstedelijk Overleg Etnische Medelanders (I.O.E.M.), een overlegorgaan op multi-disciplinair gebied welk zich bezighoudt met de problematiek van de allochtone medelanders in de Nederlandse samenleving bewees ook in 1992 zijn waarde in de discussies over minderheden in Nederland. Dit Interstedelijk overleg is in het verleden opgericht om, zonder het reglementaire keurslijf van partijcommissies, de onderhavige problematiek te kunnen bespreken en daar waar nodig advies uit te brengen naar het hoofdbestuur alsmede de verschillende VVD fracties. In dit Interstedelijk overleg hebben vertegenwoordigers van verschillende allochtone bevolkingsgroepen zitting, met name uit de grote steden.

3. 45ste JAARLIJKSE ALGEMENE VERGADERING (87ste algemene vergadering)

Op 22 en 23 mei 1992 vond in "De Flint" in Amersfoort de jaarlijkse algemene vergadering plaats. Tijdens deze vergaderingen waren 181 van 585 afdelingen vertegenwoordigd. Een aanwezigheidsgraad van 30,94% hetgeen meer is dan tijdens de JAV van 1991.

De beschrijvingsbrief voor deze vergadering werd gepubliceerd in Vrijheid en Democratie nr. 1402 van januari. In Vrijheid en Democratie van april, nr. 1404, werden de door de afdelingen en centrales ingediende moties en amendementen gepubliceerd.

De jaarvergadering kenmerkte zich door een aantal inhoudelijke en organisatorische wijzigingen. Organisatorisch vanwege het feit dat de hoofdbestuursleden pas bij de behandeling van onderwerpen die hun eigen portefeuille raken op het podium plaatsnemen en verder de discussie uit de zaal volgden. De discussie vond voornamelijk via het spreekgestoelte op het podium plaats en, behalve voor korte interruptie, werd geen gebruik gemaakt van zaalmicrofoons. Ook was voor het eerst een on-line-verbinding met de ledenadministratie aanwezig zodat afdelingsbestuursleden met vragen over het ledenbestand rechtstreeks informatie konden krijgen. Een inhoudelijke vernieuwing was de politieke invulling van de vrijdagavond. Teneinde gehoor te geven aan het verzoek van de afdeling Roermond om aandacht te besteden aan de minderhedenproblematiek vond een forumdiscussie plaats onder leiding van W. Bemboom met als deelnemers de heer Van Dalen, voorzitter MHP, de heer Shahid, wetenschappelijk hoofdmedewerker RU Leiden, mevr. Tümer, Vrouwenvakschool Amsterdam en de heer Dijkstal, VVD-Tweede-Kamerlid. Ook werd tijdens die avond de nieuwe huisstijl gepresenteerd.

Belangrijke onderwerpen die tijdens deze jaarvergadering aan de orde kwamen, waren het algemene beleid van het hoofdbestuur waarbij tal van onderwerpen waaronder Vrijheid en Democratie en de Dettmeijerstichting de revue passeerden. Na een grondige voorbereiding werd gepoogd een al jarenlang lopende discussie af te ronden met de invoering van een nieuwe verdeelsleutel van de contributie-opbrengst. Hierop werd een aantal wijzigingsvoorstellen ingediend maar noch hiervoor noch voor het voorstel zelf bleek een meerderheid te bestaan zodat voor de komende jaren de huidige verdeelsleutel gehandhaafd zal blijven.

Tijdens de periodieke verkiezing van de leden van het hoofdbestuur werden herbenoemd mevr.A.A. Aeyelts Averink-Winsemius te Krimpen a/d IJssel, drs.M.A.J. Knip te Emmeloord en mevr.F.M. Roscam Abbing-Bos te Rijswijk. Besloten werd het aantal leden van het hoofdbestuur met een te verminderen en vast te stellen op 12.

Redevoeringen werden op vrijdagavond gehouden door de partijvoorzitter, mr E.J.J.E. van Leeuwen-Schut, de fractievoorzitter in de Tweede Kamer, mr drs.F. Bolkestein en drs.G.M. de Vries, vertegenwoordiger van de VVD-leden in het Europese Parlement. Op zaterdagochtend werd gesproken door C. Schagen, voorzitter van de JOVD en de fractievoorzitter in de Eerste Kamer, ir D. Luteijn.

De rekening en verantwoording van de penningmeester over 1991 werd goedgekeurd op basis van het verslag van de commissie van drie leden ter voorlichting van de algemene vergadering bij de behandeling van genoemde rekening en verantwoording. De controle door voornoemde commissie werd verricht door de leden: ir J. Boeve te Zuid-Beijerland, W. Donker te Lelystad en mevr.M.H.G.L. Klein-van de Wulp te 's-Gravenhage. Tot leden en resp. plaatsvervangende leden van deze commissie voor de controle over 1992 werden benoemd c.q. herbenoemd mevr.W.J.M. Bregman-Kaaks te Roden, ir.J. Boeve te Zuid-Beijerland, mevr.M.H.G.L. Klein-van de Wulp te 's-Gravenhage; plv. leden R.B. Pier te Tietjerkstradeel, J.R.A. Raasfeld te Amsterdam en ing. P.H. Tirion te Oosterbeek. Voor verslaglegging wordt verwezen naar Vrijheid en Democratie nr. 1406 van juni (voor de besluitenlijst naar bijlage I).

4. HOOFDBESTUUR

Het hoofdbestuur vergaderde in 1992 in totaal 20 maal. Onder leiding van de nieuwe partijvoorzitter kregen de vergaderingen een kort en bondig karakter waarin de hoofdlijnen centraal stonden en minder aandacht werd besteed aan details.

Op 23 maart werd in de hoofdbestuursvergadering rapport uitgebracht namens het adviesbureau Boer & Croon door de heer drs F.A. Croon. De aanbevelingen, die daarin naar voren werden gebracht, werden in zijn algemeenheid onderschreven door het hoofdbestuur in de extra vergadering voorafgaand aan de retraitsbijeenkomst.

Op 27 maart vond in Garderen een zgn. hoofdbestuursretraite plaats onder leiding van twee externe deskundigen (Frits Philips en Tineke van der Vorst) waarin het eigen functioneren van het hoofdbestuur onder de loep werd genomen en lijnen werden uitgezet naar de toekomst.

Naast de gebruikelijke bestuurlijke onderwerpen kwamen op de agenda van de hoofdbestuursvergaderingen in 1992 de volgende belangwekkende onderwerpen voor:

- de status van de uitspraken van de partijraad;
- voorbereiding van themadagen en partijraden en de behandeling van de daar te behandelen notities;
- het beleid voor positieve actie;
- de instelling van de commissie Verkiezingsprogramma.

In de tweede helft van 1992 werd de opzet van de hoofdbestuursvergaderingen gewijzigd en vond in elke vergadering een zgn. strategische discussie plaats aan de hand van een beleidsnota van een van de portefeuillehouders. In dat kader werd gesproken over de partijcommissies, vorming en scholing en de financiën.

Tijdens de jaarlijkse algemene vergadering werd door het aftreden van mr O Vogelenzang het hoofdbestuur met een persoon verkleind; zijn vacature werd niet vervuld.

Op 24 augustus deelde de heer R.C.H. Verdijk, tot op dat moment belast met propaganda en voorlichting, mee dat hij het lidmaatschap van het hoofdbestuur beëindigde. Zijn portefeuille werd waargenomen door drs M.A.J. Knip.

Het in 1989 geformaliseerde periodiek overleg van het hoofdbestuur met de voorzitters van de kamercentrales werd voortgezet. Er vond een zevental bijeenkomsten plaats waarvan er een het karakter had van een trainingsbijeenkomst voor contacten met de media; één bijeenkomst werd speciaal bijeengeroepen voor het plegen van overleg over de vervulling van de vacatures in het hoofdbestuur tijdens de JAV van 1993. Naast de verplichte agendapunten en de bespreking van de politieke toestand was de viering van het 45-jarig jubileum in Groningen een terugkerend punt op de agenda evenals talentmanagement. De commissie Tweede Kamer werd ontvangen om van

gedachten te wisselen over de voorbereiding van de kandidaatstelling en het scenario in geval van een kabinetscrisis kwam ter sprake. De nota over het functioneren van de partij commissies werd aan de orde gesteld en er vond een rapportage plaats over de aanbevelingen van het onderzoeksbureau Boer & Croon.

Naar aanleiding van de zorgelijke financiële situatie bij de Dettmeijerstichting vond een extra vergadering op 22 mei plaats in De Flint in Amersfoort voorafgaande aan de algemene vergadering. Besloten werd een wijziging aan te brengen in de taakverdeling binnen het hoofdbestuur waarbij de verantwoordelijkheid voor de Dettmeijerstichting ging berusten bij de partijvoorzitter.

Op 22 juni vergadert het hoofdbestuur als bestuur van de volgende stichtingen: prof mr P.J. Oudstichting, de D.W. Dettmeijerstichting, de A.W. Abspoelstichting en de mr Hans van Rielstichting. Besloten werd over te gaan tot ontbinding van deze stichtingen.

Door het hoofdbestuur werden in 1992 aan de volgende leden de VVD-Thorbeckepenning uitgereikt:
M.A. Krens te Tilburg; mr.G. Kroeb te Groningen; G.C. van Raan te Harlingen; mevr.A. Smits-Orie te Leiderdorp; mevr.mr. A.G. Verbeek-Ohr te Rotterdam; J.A. van de Wijk te Marum.

Het hoofdbestuur bestond op 31 december uit de volgende leden met de taakverdeling zoals vastgesteld na de JAV en na het tussentijds aftreden van de heer R.C.H. Verdijk.
mr.E.J.J.E. van Leeuwen-Schut, voorzitter; mr.I.W. Opstelten, ondervoorzitter; drs.P. Ressenaar, penningmeester; secretarissen voor de organisatie: mevr.A.A. Aeyelts Averink-Winsemius, J.D. Blaauw, mevr.J.C. van Dijk-Sturm, drs.J. Gmelich Meijling, drs.M.A.J. Knip, mevr.F.M. Roscam Abbing-Bos, drs.F.G.J. Steenmeijer en drs. P.A. van Vugt.

5. AFDELINGEN

Het aantal afdelingen nam in 1992 niet verder af doch bleef stabiel op 570. Wel vonden enige kleine grenscorrecties plaats tussen afdelingen. In de kamercentrale Leiden werd de naam van de afdeling Rijnveld veranderd in Rijnwoude.

In de afdeling Schermer werd in het najaar -t.g.v. gemeentelijke herindeling- tussentijdse gemeenteraadsverkiezingen gehouden.

Totaal aantal afdelingen (*=incl. Buitenland):

A	45	K	24
B	43 (*45)	L	22
C	55	M	38
D	26	N	30
E	1	O	44
F	1	P	25 (*27)
G	45 (*46)	Q	34
H	46	R	41 (*42)
I	1	S	5
J	44		

TOTAAL: 570 (*INCL BUITENLAND 576)

Door de mogelijkheid een en ander te automatiseren was het weer mogelijk om een beeld te krijgen van het insturen van het jaarverslag en financieel verslag van de afdelingen, na vaststelling door de ledenvergaderingen van de afdelingen. Het betrof hierbij steeds gegevens inzake 1991.

Een volgend overzicht geeft een indicatie in hoeverre de afdelingen hun reglementaire verplichtingen zijn nagekomen (gerangschikt per kamercentrale, voor de betekenis van de letters wordt verwezen naar paragraaf 13).

A	17 van de 45	(37,77%)
B	18 van de 46	(39,13%)
C	22 van de 55	(40,00%)
D	6 van de 26	(23,07%)
E	1 van de 1	(100 %)
F	1 van de 1	(100 %)
G	15 van de 46	(32,60%)
H	21 van de 46	(45,65%)
I	1 van de 1	(100 %)
J	17 van de 44	(38,63%)
K	8 van de 24	(33,33%)
L	11 van de 22	(50,00%)
M	29 van de 38	(76,31%)
N	5 van de 30	(16,66%)
O	16 van de 44	(36,36%)
P	7 van de 27	(25,92%)
Q	23 van de 34	(67,64%)
R	10 van de 42	(23,80%)
S	5 van de 5	(100, %)
TOTAAL	224 van de 570	

224 van de 570 afdelingen voldeden dus aan die verplichting of wel 39,29%. Een iets minder resultaat dan in 1991 (40,76%). Ten opzichte van vorig jaar werd met name een slechter resultaat genoteerd voor de kamercentrales Gelderland (Arnhem) Leiden, Haarlem, Utrecht, Overijssel en Limburg.

In 1992 werd het door wijzigingen in de programmatuur voor de ledenadministratie behalve de voorzitter, de secretaris en de penningmeester, ook mogelijk de bestuursleden te registreren voor de functies vorming en scholing en pr en voorlichting. Uitbreiding wordt nog verwacht voor de functie jongerenbeleid.

6. ONDERCENTRALES

Het aantal ondercentrales bleef in 1992 gelijk aan het aantal in 1991 , namelijk 91.

Te weten:

's-Hertogenbosch	4
Tilburg	4*
Gelderland	11
Rotterdam	1
's-Gravenhage	1
Leiden	9*
Dordrecht	11
Amsterdam	1
Den Helder	4
Haarlem	3
Zeeland	6
Utrecht	6
Friesland	5
Overijssel	7
Groningen	8*
Drenthe	3
Limburg	6*
Flevoland	1
TOTAAL	91

* Inclusief 1 afdeling in het buitenland.

De ondercentrales dienden evenals de afdelingen te voldoen aan de reglementaire verplichting jaarverslag en financieel verslag bij het hoofdbestuur in te leveren.

22 van de 91 ondercentrales kwamen in 1992 deze verplichting na (24,17%) een slechter resultaat dan in 1991 (30,76%).

7. KAMERCENTRALES

In 1992 hadden de kamercentrales de gelegenheid om, na het arbeidsintensieve jaar 1991 met de Statenverkiezingen, de aandacht wat meer op de eigen organisatie te richten. In een aantal kamercentrales zagen beleidsnotities het licht terwijl in andere het accent extra werd gelegd op vorming en scholing of op het zo belangrijke onderwerp talent-management dat nu in de praktijk gestalte moet krijgen.

Ook dit jaar vond weer een aantal mutaties in de KC-besturen plaats. Opvallend was echter dat het voorzittersbestand het meest stabiel bleef; daarin vonden in 1992 geen mutaties plaats.

In het eerste gedeelte van het jaar werd de kennismakingstournee afgesloten die de partijvoorzitter langs de kamercentrales maakte:

29 januari	KC Groningen
5 februari	KC Den Helder
19 februari	KC Rotterdam
11 maart	KC Dordrecht
18 maart	KC Friesland
1 april	KC Den Haag
8 april	KC Gelderland
15 april	KC Drenthe
25 juni	KC Amsterdam

In de tweede helft van 1992 vond geen tournee langs de kamercentrales plaats.

8. ALGEMEEN SECRETARIAAT

In 1992 deden zich een aantal mutaties voor in het medewerkersbestand. Anita van der Helm, secretaresse bij de Haya van Somerenstichting, verliet het Thorbeckehuis; zij aanvaardde een baan in het bedrijfsleven. Bij het afsluiten van het verslagjaar was nog niet permanent in haar opvolging voorzien.

Wegens het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd verliet per 1 februari Tineke de Goede-Ammerlaan het Thorbeckehuis en "haar" Vereniging van Staten- en Raadsleden waarvoor zij gedurende bijna 20 jaar werkzaam was geweest. In haar opvolging kon worden voorzien door het aantrekken van Marjan de Goede die vanaf de zijlijn al lange tijd bekend was met het werk van de Vereniging.

Het algemeen secretariaat had in het verslagjaar meer dan in voorgaande jaren te kampen met ziekte. De algemeen secretaris, Wim van den Berg, werd begin maart ziek. Zijn werkzaamheden werden enerzijds opgevangen door de adjunct-algemeen secretaris, Tineke Tangel, anderzijds moesten niet-reglementair voorgeschreven werkzaamheden op een wat lager pitje worden gezet. Speciaal ten behoeve van het redigeren in definitieve vorm van de Richtlijnen Kandidaatstelling Gemeenteraad (op basis van de aangenomen moties en amendementen door de algemene vergadering) was in de periode 6 juli 1992 tot 1 februari 1993 Mijke Ketting bij het algemeen secretariaat werkzaam.

Meint Waterlander, die in 1991 op "uitleenbasis" door de Tweede-Kamerfractie de gelederen kwam versterken als adjunct-secretaris voor public relations, campagnes en propaganda trad per 1 maart in vaste dienst bij de VVD.

Henriette de Ruiter die werkzaamheden verrichtte ten behoeve van de Dettmeijerstichting werd eind juni ziek. De lopende projecten werden met behulp van derden afgerond. Ook Dick van Kalkeren was sinds september afwezig wegens ziekte; zijn werkzaamheden werden op tijdelijke basis overgenomen door Petra Ginjaar.

In maart werd door het bureau Boer & Croon Management Consultants BV te Amsterdam aan het hoofdbestuur rapport uitgebracht over een onderzoek naar het functioneren van het algemeen secretariaat. De aanbevelingen, waarin een actief aanname-, opleidings-, begeleidings- en doorstroombeleid voor de stafmedewerkers een van de centrale aanbevelingen was werden door het hoofdbestuur aanvaard en in het Medewerkers Overleg Thorbeckehuis besproken.

Sedert 1983 wordt in het jaarverslag van enige handelingen van het algemeen secretariaat een overzicht gegeven. Thans wordt volstaan met de ontwikkeling in de laatste vijf jaar.

Overzicht aantal fotokopieën gemiddeld per maand:

1988	95.409
1989	81.507
1990	61.543
1991	70.924
1992	72.955

Overzicht aantal ontvangen brieven per jaar:

1988	5.272
1989	3.209
1990	3.076
1991	2.093
1992	2.278

Overzicht aantal verzonden brieven per jaar:

1988	3.659
1989	3.480
1990	3.535
1991	3.363
1992	3.169

Met betrekking tot de brieven dient vermeld te worden dat daarin niet zijn begrepen ontvangen mutatie-formulieren, folders, drukwerk en verzonden convocaten, mededelingen etc. Van de ontvangen brieven werden 211 brieven doorgezonden naar de Tweede-Kamerfractie omdat de inhoud betrekking had op het door deze fractie gevoerde beleid.

Per 31 december waren de volgende medewerkers in dienst van de partij:

J.J. Alberts, W.J.A. van den Berg, mevr.P.G.M. Beijersbergen, mevr.P. van Bemmelen-van Duijn, A.W. Dijk, mevr. R. Dijkman, mevr.E. Gans, mevr.M. de Goede, mevr.M.A.M. Goergen-Coenen, ir. D. van Kalkeren, mevr.G.J. Koopman-Stieber, mevr.A. ter Marsch, R.M. Neuerburg-Dèny, drs.L.H.M. Osterholt, mevr.C. de Ruiter, mevr.H. de Ruiter, mevr.F.L. Sybesma, mevr.mr.M.Th.M. Tangel, R.E. de Wit, M. Waterlander, mr.D.W. Zwart.

9. PARTIJRADEN

De partijraad kwam in 1992 vier keer bijeen en wel op 04 april, 13 juni, 19 september en 12 december.

Op 4 april werd er door de partijraad onder meer gesproken over het pre-advies met betrekking tot de Kerntaken van de Overheid, waarbij tevens een interessante discussie ontstond over de taak van de lagere overheden. Daarnaast werden de uitkomsten van de in 1991 gehouden themadag "Ontgroening en Vergrijzing besproken (en overgenomen).

Op 13 juni kwam de partijraad bijeen te Apeldoorn, waar onder meer de volgende items besproken werden;

- conclusies van de VVD themadag over de keuze in de (gezondheids-) zorg van 25 april en de
- uitkomsten VVD themadag over de institutionele aspecten van het Europese Integratieproces. Na discussie werden de uitkomsten door de partijraad overgenomen en met een zwaarwegend advies doorgestuurd naar de VVD verkiezings-programcommissie, die later in het jaar ingesteld werd ter voorbereiding van het VVD verkiezingsprogramma voor 1994-1998.

De partijraad van 19 september werd gehouden in de Jaarbeurs te Utrecht. Deze partijraad, traditiegetrouw gehouden op de eerste zaterdag na Prinsjesdag, stond vooral in het teken van de miljoenennota van de regering voor het nieuwe parlementaire jaar en de visie van de VVD op deze beleidsvoornemens. In het middagedeelte van deze partijraad werd een pre-advies besproken van de werkgroep Defensie over de dienstplicht, welk rapport de titel "defensie langs nieuwe lijnen" meekreeg.

Op 12 december werden, wederom in 't Spant in Bussum, naast de actuele politiek, tevens de uitkomsten van de VVD themadag over de Kwaliteit van het Onderwijs besproken. De partijraad onderschreef de conclusies van de themadag, waarna deze zijn doorgestuurd naar de VVD verkiezingsprogramcommissie. Ook werden er op deze partijraad notities met betrekking tot het Nederlandse industriebeleid en een notitie over de internationale fiscale concurrentiepositie van Nederland besproken, van commentaar voorzien, aangenomen en doorgezonden naar de verkiezings-programcommissie.

10. OPLOSSEN VAN PROBLEMEN IN AFDELINGEN EN CENTRALES

Ook dit jaar hadden twee hoofdbestuursleden de portefeuille van trouble-shooter: drs J.C. Gmelich Meijling en drs M.A.J. Knip. Zij kwamen o.a. in actie in: Den Helder, Groningen en de oc. West-Friesland. De problemen in Veghel werden opgelost.

Sinds de kandidaatstelling voor leden van de gemeenteraad in 1990 is ook in elk KC-bestuur een zgn. trouble-shooter actief, die "waakt" over de afdelingen in het eigen gebied. Op 15 juni werd een bijeenkomst gehouden met deze functionarissen waarin afspraken werden gemaakt over de wijze van aanpak bij geconstateerde conflicten. Het beleid van het hoofdbestuur is erop gericht slechts dan actief in een bepaalde kwestie te interveniëren wanneer door de betrokkene of de betrokken afdeling om bemiddeling wordt gevraagd. Vaak zal het voorkomen dat problemen in eerste instantie binnen de kamercentrale worden gesignaleerd. Het hoofdbestuur heeft aan de KC-trouble-shooters verzocht om in voorkomende gevallen in een vroeg stadium het hoofdbestuur te informeren om te voorkomen dat zaken escaleren. Wanneer betrokkenen zich richten tot het hoofdbestuur vindt altijd overleg plaats met de trouble-shooter uit de betreffende kamercentrale.

Commissie van Beroep

De commissie van Beroep onderging in het verslagjaar geen wijziging en bestond uit: J.M. Polak te Ede, voorzitter, mevr. T. Blom-de Kock van Leeuwen te Oegstgeest en mr F. Korthals Altes te Rotterdam (leden) met als plaatsvervangende leden prof mr M.C.B. Burkens te Leersum, mevr. J.L. Niemantsverdriet-Leenheer te Westerschouwen en mr H.C.H.L. Polak te Rotterdam.

De commissie kwam in het verslagjaar niet bijeen.

11. LEDENBESTAND

In 1992 kon voor het eerst sedert jaren een zekere verbetering geconstateerd worden m.b.t. tot de ontwikkeling van het ledenbestand. Het ledenaantal nam weliswaar nog af met 1900 (3,42%), dat was in 1991 nog 3393 (5,75%), maar dit werd hoofdzakelijk veroorzaakt door de jaarlijkse royering van wanbetalers nl. 1606 leden (84,5%) die per 1 oktober werden afgevoerd, dat waren in 1991 1817 leden (34,1%).

Indien de (niet absolute) ontwikkeling van het ledenbestand louter bekeken wordt aan de hand van de inkomende schriftelijke en telefonische aan- en afmeldingen, dan wordt het herstel zichtbaar.

	aanmeldingen	afmeldingen	netto
1991	1948	3410	1462
1992	2510	2619	109

Het volgende overzicht van de ledenbestanden (sedert de invoering van de centrale-contributieheffing) brengt de ontwikkeling in die bestanden nadrukkelijk in beeld:

ledentallen per 31 december in de jaren 1972 t/m 1992

1972	1973	1974	1975	1976	1977	
----	----	----	----	----	----	
41.536	68.414	78.759	82.831	87.571	97.396	*
--	+64,71	+15,12	+5,17	+ 5,72	+ 11,22	**
--	+64,71	+89,62	+99,42	+110,83	+134,49	***
1978	1979	1980	1981	1982	1983	
----	----	----	----	----	----	
100.510	92.314	85.881	92.830	102.888	95.528	*
+ 3,28	- 8,15	-6,97	+ 8,09	+ 10,83	- 7,15	**
+142,18	+122,2	+106,76	+123,47	+147,71	+129,99	***
1984	1985	1986	1987	1988	1989	
----	----	----	----	----	----	
89.120	86.821	84.617	76.282	68.735	64.554	*
- 6,71	- 2,58	- 2,54	- 9,85	- 9,89	- 6,08	**
+114,56	+109,03	+103,72	+ 83,65	+ 65,48	+ 55,42	***
1990	1991	1992				
----	----	----				
59.047	55.654	53.754				*
- 8,53	- 5,75	- 3,22				**
+ 42,16	+ 33,99	+ 29,42				***

* aantal leden

** % stijging of teruggang
t.o.v. het voorafgaande jaar

*** % stijging t.o.v. 1972

Het verlies van 3,22% t.o.v. 1991 is overigens het landelijk gemiddelde. Bij vergelijking tussen de ontwikkelingen in de 19 rijkskieskringen (de 18 kamercentrales) ontstaat een gedifferentieerd beeld (zie tabel 1).

De betekenis der letters in de volgende tabellen is:

A 's-Hertogenbosch	H Dordrecht	O Overijssel
B Tilburg	I Amsterdam	P Groningen
C Gelderland (Arnhem)	J Den Helder	Q Drenthe
D Gelderland (Nijmegen)	K Haarlem	R Limburg
E Rotterdam	L Zeeland	S Flevoland
F 's-Gravenhage	M Utrecht	W Algemeen
G Leiden	N Friesland	

Tabel 1

	leden 92	leden 91	verlies	% achter- uitgang	+ = meer verl. - = minder verl. dan land. gem.
A	2517	2617	- 100	- 3,82	+
B	2827	2904	- 77	- 2,65	-
C	5390	5569	- 179	- 3,21	-
D	1162	1238	- 76	- 6,13	+
E	1129	1164	- 35	- 3,00	-
F	2047	2105	- 58	- 2,75	-
G	5512	5759	- 247	- 4,28	+
H	4448	4595	- 147	- 3,19	-
I	1254	1290	- 36	- 2,79	-
J	2989	3069	- 80	- 2,60	-
K	4129	4318	- 189	- 4,37	+
L	1784	1850	- 66	- 3,56	+
M	4882	5084	- 202	- 3,97	+
N	2455	2566	- 111	- 4,32	+
O	3152	3177	- 25	- 0,78	-
P	2357	2435	- 78	- 3,20	-
Q	2803	2901	- 98	- 3,37	-
R	1959	2082	- 123	- 5,90	+
S	760	742	- 18	- 2,42	-
W	199	189	- 10	- 5,29	+
TL	53754	55654	-1900	- 3,42	/

Procentueel werden zeer grote verliezen geleden in Leiden, Haarlem, Friesland en Limburg. Het hoogste verlies werd geleden in Gelderland (Nijmegen) : 6,13%. Zeer opvallend is het geringe verlies in Drenthe.

De ledenontwikkeling sedert 1986 wordt weergegeven in tabel 2.

Tabel :

ONTWIKKELING BRUTO/NETTO LEDENVERLIES '86-'92

jaar	aantal leden	bruto aanm.	bruto afm.	netto verl.	% achter uitgang
1986	84.617				
1987	76.282	2.508	10.843	8.335	9,85
1988	68.735	2.102	9.649	7.547	9,89
1989	64.554	5.026	9.207	4.181	6,08
1990	59.047	2.906	8.413	5.507	8,53
1991	55.654	1.940	5.333	3.339	5,75
1992	53.754	3.370	5.270	1.900	3,42
	53.754	17.852	48.715	30.809	36,40

Het ledenverloop in de laatste 5 jaar uitgesplitst per kamercentrale, wordt hieronder weergegeven.

Tabel 3

(Aantallen leden per 1 januari van het genoemde jaar.)

VVD - LEDENVERLOOP 1989 - 1993

JAAR		1989	1990	1991	1992	1993	% AFNAME
KC	NAAM						
A	DEN BOSCH	3684	3394	2837	2619	2517	31.7
B	TILBURG	3173	3098	3102	2900	2827	10.9
CD	GELDERLAND	8431	7875	7201	6806	6552	22.3
E	ROTTERDAM	1478	1342	1205	1167	1129	23.6
F	DEN HAAG	2848	2621	2292	2108	2047	28.1
G	LEIDEN	6857	6526	6063	5755	5512	19.6
H	DORDRECHT	5696	5347	4841	4597	4448	21.9
I	AMSTERDAM	1571	1403	1334	1284	1254	20.2
J	DEN HELDER	3785	3536	3266	3071	2989	21.0
K	HAARLEM	5444	5088	4618	4312	4129	24.2
L	ZEELAND	2217	2093	1957	1848	1784	19.5
M	UTRECHT	6335	5989	5413	5090	4882	22.9
N	FRIESLAND	3094	2895	2710	2570	2455	20.7
O	OVERIJSEL	3918	3760	3390	3173	3152	19.6
P	GRONINGEN	3129	2857	2568	2438	2357	24.7
Q	DRENTHE	3370	3175	3007	2899	2803	16.8
R	LIMBURG	2628	2515	2268	2084	1959	25.5
S	FLEVOLAND	804	791	754	743	760	5.5
W	ALGEMEEN	273	249	221	192	198	27.5
	TOTAAL	68735	64554	59047	55656	53754	21.8

DZ/93

In dit overzicht blijkt dat de teruggang in ledenaantal procentueel met name in de kamercentrales Den Bosch en Den Haag het hoogste is en dat in de kamercentrales Flevoland en Tilburg het verlies relatief beperkt is gebleven. Het ledental is in de afgelopen vijf jaar landelijk gedaald met 21.8 %.

De verhouding tussen opgevoerde en afgevoerde leden wordt duidelijk in de onderstaande tabel:

Tabel 4

jaar	opgevoerde leden	:	afgevoerde leden
1987	1,00	:	4,32
1988	1,00	:	4,59
1989	1,00	:	1,83
1990	1,00	:	2,90
1991	1,00	:	2,74
1992	1,00	:	1,56

Overigens is deze ontwikkeling niet voor alle categorieën (contributie-betalers) dezelfde. Dit blijkt uit tabel 5.

Tabel 5

Procentuele verdeling van de verschillende groepen leden *)
(sedert 1972 - aanvang centrale contributie-inning)

	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980

A	0,07	0,12	0,13	0,13	0,12	0,14	0,14	0,17
B	0,07	0,34	0,66	0,14	0,29	0,23	0,16	0,09
C	1,17	5,04	6,08	4,08	3,75	4,51	5,05	4,12
D	72,86	62,93	61,52	61,74	61,51	60,15	58,96	58,21
E**	9,37	13,80	13,39	15,76	16,46	16,48	16,64	17,86
F	16,46	17,77	18,22	18,15	17,87	18,49	19,05	19,55

	100	100	100	100	100	100	100	100
	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988

A	0,20	0,19	0,19	0,21	0,23	0,23	0,25	0,28
B	0,06	0,11	0,26	0,15	0,07	0,05	0,09	0,05
C	3,02	3,96	5,40	4,60	4,05	3,46	3,48	2,78
D	57,72	56,79	55,66	54,75	54,01	53,58	52,97	53,31
E**	19,08	19,24	18,95	20,31	21,64	22,29	22,79	23,98
F	19,92	19,71	19,54	19,98	20,00	20,39	20,42	20,60

	100	100	100	100	100	100	100	100

	1989	1990	1991	1992

A	0,30	0,31	0,35	0,37
B	0,08	0,06	0,03	0,85
C	2,76	2,61	1,78	1,13
D	52,02	51,78	50,36	50,36
E**	24,11	24,36	26,42	26,71
F	20,73	20,88	21,06	20,58

	100	100	100	100

* peildatum 31 december van het lopende jaar.

VERKLARING VAN LETTERS:

A = ereleden en leden van verdienste

B = aspirant-leden (< 18 jaar)

C = leden 18 t/m 26 jaar

D = leden 27 t/m 64 jaar

E = leden 65 jaar en ouder en ** ingevolge artikel 64.2 h.r.
(sedert 1984)

F = gezinsleden (leeftijd onbepaald).

Per 1 november 1991 is de betekenis:

A = ereleden en leden van verdienste

B = aspirant-leden (< 18 jaar) en leden van 18 t/m 23 jaar

C = leden 24 t/m 26 jaar

D = leden 27 t/m 64 jaar

E = leden 65 jaar en ouder en ** ingevolge artikel 64.2 h.r.
(sedert 1984)

F = gezinsleden (leeftijd onbepaald).

Uit de aantallen in tabel 5 blijkt een duidelijke vergijzing van het ledenbestand in 15 jaar tijd. Categorie D (27-64jr) afname van 72,86% naar 50,36% en categorie E (65+) toename van 9,37% naar 26,71%. Zie ook tabel 7.

Sedert 1984 wordt een peiling gehouden inzake de opbouw van het ledenbestand naar sexe. In tabel 6 op de volgende pagina wordt de verdeling van de vrouwelijke leden over de verschillende rijkskieskringen weergegeven, waarbij tevens het verlies of de winst per kamercentrale is weergegeven.

Tabel 6

	vrouw. leden '91	vrouw. leden '92	verlies/ winst	% achter- uitgang c.q. voortgang	+ = meer - = minder dan land. verlies gemid.
A	805	768	- 39	- 4,84	+
B	880	844	- 36	- 4,09	+
C	1.937	1.882	- 55	- 2,83	-
D	376	355	- 21	- 5,58	+
E	380	363	- 17	- 4,47	+
F	937	889	- 48	- 5,12	+
G	1.912	1.822	- 90	- 4,70	+
H	1.486	1.429	- 57	- 3,83	-
I	453	420	- 33	- 7,28	+
J	955	916	- 39	- 4,08	+
K	1.449	1.381	- 68	- 4,69	+
L	578	554	- 24	- 4,15	+
M	1.847	1.775	- 72	- 3,89	-
N	838	806	- 32	- 3,81	-
O	1.081	1.063	- 18	- 1,66	-
P	933	908	- 25	- 2,67	-
Q	1.048	1.009	- 39	- 3,72	-
R	617	582	- 35	- 5,67	+
S	213	241	+ 28	+ 13,14	-
W	60	60	0	0,00	-
TL	18.803	18.067	- 736	- 3,91	/

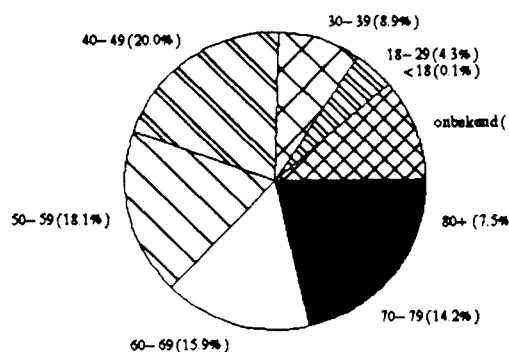
In april 1992 is er, evenals in oktober 1991 (zie jaarverslag over 1991), een telling verricht naar de verdeling in leeftijdsgroepen. In deze telling werden de leeftijdsgroepen 50-64 en 65+ verder onderverdeeld in 50-59, 60-69, 70-79, en 80+ om een nog duidelijk beeld te krijgen over de leeftijdsopbouw.

VVD**APRIL 1992**

LEDENBESTA

Leeftijdsopbouw (april 1992)

LEEFTIJD	MAN	VROUW	TOTAAL
onbekend	2456	3784	6240
<18	19	9	28
18-29	1829	563	2392
30-39	3635	1304	4939
40-49	7959	3160	11119
50-59	7308	2750	10058
60-69	6302	2520	8822
70-79	5244	2646	7890
80+	2172	1980	4152
TOTAAL	36924	18716	55640

versie: DZ/24 - Feb - 93

Uit bovenstaande gegevens blijkt dat 21.7% van de leden 70 jaar of ouder zijn terwijl slechts 4,4% van de leden jonger zijn dan 30 jaar. Een model dat zowel uit oogpunt van financiën als de instandhouding van de organisatie grote zorgen baart.

In 1992 werden ca. 55.160 inningen geregistreerd, dus beduidend meer dan het aantal van 53.754 leden zou doen vermoeden. Het verschil ontstaat doordat leden het lidmaatschap opzeggen of overlijden nadat de contributie reeds was voldaan.

Het was in 1992 t.g.v. van een nieuw systeem van contributie-innen, voor het eerst mogelijk het aantal giften en het gemiddeld betaalde bedrag per kamercentrale te registreren. In tabel 8 wordt het resultaat over 1992 (per 1 november 1992) weergegeven. In totaal werd ca fl 541.000,-- aan giften ontvangen die door het hoofdbestuur geheel aan de afdelingen werden afgedragen. In de jaren hiervoor werd jaarlijks ca fl 250.000,-- ontvangen.

Tabel 8

TOTAAL GIFTEN IN 1992

DZ/92

KC	NAAM	1 AANTAL GIFTEN	2 BETAALD BEDRAG	3 TOTAAL LEDEN	2:1 GEM GIFT BEDRAG	1:3 % LEDEN MET GIFT	(2:1):(1:3) INDEX GIFTEN
A	DEN BOSCH	561	21438	2680	38.2	20.9	1.83
B	TILBURG	596	27392	2928	46.0	20.4	2.26
C	GLD ARNHEM	1602	56297	5600	35.1	28.6	1.23
D	GLD NIJMEGEN	259	11058	1239	42.7	20.9	2.04
E	ROTTERDAM	338	15383	1161	45.5	29.1	1.56
F	DEN HAAG	698	24811	2113	35.5	33.0	1.08
G	LEIDEN	1461	60201	5777	41.2	25.3	1.63
H	DORDRECHT	1112	44745	4604	40.2	24.2	1.67
I	AMSTERDAM	334	16651	1336	49.9	25.0	1.99
J	DEN HELDER	710	26808	3100	37.8	22.9	1.65
K	HAARLEM	1292	49392	4314	38.2	29.9	1.28
L	ZEELAND	427	16690	1892	39.1	22.6	1.73
M	UTRECHT	1234	47731	5110	38.7	24.1	1.60
N	FRIESLAND	641	22666	2569	35.4	25.0	1.42
O	OVERIJSSSEL	787	29541	3208	37.5	24.5	1.53
P	GRONINGEN	577	20183	2460	35.0	23.5	1.49
Q	DRENTHE	749	28502	2907	38.1	25.8	1.48
R	LIMBURG	376	15448	2088	41.1	18.0	2.28
S	FLEVOLAND	162	6190	779	38.2	20.8	1.84
	SUBTOTAAL	13916	541127	55865	38.9	24.9	1.56
W	ALGEMEEN	16	1140	204	71.3	7.8	9.08
	TOTAAL GEN.	13932	542267	56069	38.9	24.8	1.57

Uit deze cijfers blijkt dat in de kamercentrale Amsterdam bijna fl 50,-- per lid (t.o.v. het aantal leden die in deze kamercentrale een gift deden) werd betaald. Landelijk werd er gemiddeld fl 38.90 betaald. Het percentage van de leden binnen de kamercentrale die een gift betaalde was in de kamercentrale Den Haag het hoogste nl 33,0%. Het landelijk gemiddelde bedroeg 24.8%.

Indien deze aantallen in verhouding tot elkaar worden gebracht, dan valt op dat in de kamercentrales Tilburg en Limburg door een relatief klein percentage van de leden een hoog gemiddeld bedrag bij elkaar wordt gebracht.

Tenslotte zij hier vermeld dat door de medewerkers van de ledenadministratie in 1992 de volgende aantallen handmatige mutaties zijn uitgevoerd in de computeradministratie.

Tabel 9

Aantallen en percentages handmatige mutaties in ledenadministratie.

TOTAAL	OPVOERING	AFVOERING	OVERIG
14.543	4.131	4.015	6.397
100%	28,4%	27,6%	44,0%

12. COMMISSIES EN WERKGROEPEN AD HOC

Commissie Tweede Kamer

Ingesteld in 1991 is de commissie Tweede Kamer in het verslagjaar met voortvarendheid haar werkzaamheden begonnen. Hoewel de commissie formeel pas een taak heeft na de publikatie van de groslijst is men, vooruitlopend op de dan te houden gesprekken, begonnen met het voeren van oriënterende kennismakingsgesprekken met mogelijke kandidaten voor het lidmaatschap van de Tweede Kamer die onder haar aandacht werden gebracht. De commissie kwam hiertoe in de verslagperiode veertien maal bijeen.

Begeleidingscommissie Positieve Actie

De Begeleidingscommissie Positieve Actie kreeg in het verslagjaar een nieuwe voorzitter, mevr.D.H.J. Kroos-van der Meij. Onder haar bezielende leiding werd een aantal activiteiten ter hand genomen, voortvloeiend uit het "Voorstel ter vergroting van de participatie van vrouwen in de gemeenteraadsfracties in 1994"; dit voorstel werd door het hoofdbestuur goedgekeurd. Basis van dit voorstel werd gevormd door gedetailleerd cijfermateriaal dat werd opgesteld door een lid van de Begeleidingscommissie, mevr.drs M.M. de Mol de Mooij.

Ter verwerking van dit voorstel werd een folder "Vrouwelijke VVD-raadsleden gevraagd" uitgebracht. Bovendien werden door een delegatie van de Begeleidingscommissie een zestal bezoeken gebracht aan besturen van die kamercentrales waar, blijkens de cijfers, de participatie van vrouwen aan de politiek erg laag lag.

Daarbij werd o.a. gewezen op de aanwezigheid van de Almanak van vrouwelijke VVD-leden die nog te weinig bekendheid geniet. Ook werden suggesties gedaan voor activiteiten, door de kamercentrales te ontplooiën, om de belangstelling van vrouwen voor het raadslidmaatschap te stimuleren.

Voorts werd vanuit de commissie een inbreng geleverd bij de avonden over talent-management die in het land werden gehouden.

De commissie kwam in het verslagjaar viermaal plenair bijeen en bestond per 31 december uit:

D.H.J. Kroos-van der Meij, voorzitter, mevr.mr M.Th.M. Tangel, secretaris, mevr.A. van den Berg, C.A. Buursema-Kassel, J.J. van Heukelum, M. van Loon-Buddingh, mevr.drs M.M. de Mol de Mooij en mr I.W. Opstelten.

13. COMMISSIES VAN ADVIES (conform artikel 60 hr.)

De 22 partijcommissies van advies vergaderden in 1992 203 maal, wat neerkomt op een gemiddelde van ruim 9 vergaderingen per commissie. De meeste vergaderingen van de commissies vonden plaats in het gebouw van de Tweede Kamer, waardoor de aanwezigheids- frequentie van de adviserende leden gunstig beïnvloed werd.

In het begin van het verslagjaar werd het aantal leden van een commissie stringenter dan voorheen gebonden aan een maximum en werd ook een richtlijn voor de maximale duur van een commissie-lidmaatschap ingevoerd.

Voor de exacte inhoudelijke invulling van de verschillende commissies wordt graag verwezen naar de jaarverslagen van de commissies, welke als bijlage bij dit jaarverslag zijn opgenomen.

Het hoofdbestuur heeft in 1992 een eerste aanzet gegeven voor de evaluatie van de werkzaamheden van de partijcommissies en een mogelijke andere invulling van de werkzaamheden van deze adviescommissies. Punten die hierbij een rol zouden kunnen spelen, werden besproken in het jaarlijks overleg tussen een delegatie van het hoofdbestuur en de partijcommissie-voorzitters/-secretarissen op 22 oktober 1992. Onafhankelijk van dit overleg, werden tevens de leden van de VVD fracties in de Eerste -en Tweede Kamer om hun mening gevraagd over het functioneren van de commissies en werden suggesties en aanbevelingen meegenomen in de notitie, welke op 16 november 1992 in het hoofdbestuur werd besproken en aangenomen. Aan het eind van het jaar was het rapport gereed voor verzending aan de partijcommissies.

14. BIJZONDERE GROEPEN (ART. 78.1 H.R.)

a. Organisatie Vrouwen in de VVD

Op 1 januari 1992 was het landelijk bestuur als volgt samengesteld: drs J.M. de Vries (voorzitter), E.A. Blonet - Heijnekamp (vice-voorzitter), H.L. van Eesteren - Smith (penningmeester), C.A. Buursema - Kassel (secretaris), A. Voets - de Wit (2e secretaris), W. Maris - Dikker (secretaris politiek), drs H. Heemskerk - Nusselder (secretaris politiek), D. van der Plas - van der Plas (secretaris vorming en scholing), C. Roemers - de Jong (secretaris PR en propaganda) en L.H. Traas - van Vianen (adviseur Liberale Vrouw en V&D). R.M. Neuerburg - Denis was administratief medewerkster.

Op de jaarvergadering in mei traden af mr E. Duyfjes - Vos als penningmeester en drs H.L. Pieters als hoofdredacteur van de Liberale Vrouw.

Het landelijk bestuur vergaderde 10 maal. Bij een aantal vergaderingen was de adviseur vanuit het hoofdbestuur van de VVD, mevrouw A.A. Aeyelts Averink - Winsema aanwezig. De adviseurs van de Organisatie Vrouwen in de VVD uit de Tweede Kamer bezochten de vergaderingen om over politieke zaken van gedachten te wisselen. De voorzitter vertegenwoordigde als adviseur de Organisatie in het hoofdbestuur van de VVD.

In de partijraad had namens de Organisatie zitting: drs J.M. de Vries. De secretaris vorming en scholing en de secretaris propaganda en PR waren actief betrokken bij het werk van de LCV resp. LPC.

De voorzitter en de secretaris politiek woonden de vergaderingen bij van het Politiek Vrouwen Overleg (drs J.M. de Vries en W. Maris - Dikker); het voorzitterschap en het secretariaat berustte bij de PvdA. Voorts was de Organisatie vertegenwoordigd in het Breed Platform Vrouwen voor Economische Zelfstandigheid (drs J. Gremmée - Schaafsma), de Associatie voor Herverdeling van betaalde en onbetaalde arbeid (C.A. Buursema - Kassel), Arachne, Vrouwen adviesbureau overheidsbeleid (D. van der Plas - van der Plas, "Meer vrouwen in de schoolleiding" (drs J.M. de Vries), "1994, Vrouwen kiezen in de politiek" (C.A. Buursema - Kassel). Tevens was de Organisatie vertegenwoordigd in het algemeen bestuur van de Nederlandse Vrouwen Raad door E.A. Blonet - Heijnekamp en D. van der Plas - van der Plas.

De adviesraad van de Organisatie Vrouwen in de VVD vergaderde vier maal: de vergaderingen waren gewijd aan huishoudelijke, organisatorische en politieke zaken, waarbij soms een inleiding werd gehouden door een Tweede-Kamerlid.

De jaarvergadering van onze Organisatie was gewijd aan positieve actie. Drie sprekers (mevrouw A.C. van Kampen, wethouder PvdA te Den Haag, de heer N. Maas, wethouder te Dordrecht en mevrouw D. Kroos - van der Meij, voorzitter

commissie positieve actie) belichtten van verschillende zijden hoe meer vrouwen benaderd en geactiveerd kunnen worden om actief deel te nemen aan de politiek.

De "Liberale Vrouw" werd gratis verspreid naar alle aangeslotenen. Jaarlijks wordt bekeken of we op deze manier verder kunnen gaan.

Voor een uitgebreider verslag wordt verwezen naar het jaarverslag van de Organisatie Vrouwen in de VVD.

b. Vereniging van Staten- en Raadsleden van de VVD

Voor de Vereniging van Staten- en Raadsleden begon het jaar met spanning. Per 1 januari was het automatisch lidmaatschap effectief geworden en het was maar de vraag hoe dat zou uitpakken. Over het algemeen kan worden geconcludeerd, dat het resultaat positief is. Slechts een zeer gering aantal gemeentebestuurders maakte gebruik van de nadrukkelijk bekend gemaakte ontheffingsregeling. Per 31 december 1992 kende de Vereniging van Staten- en Raadsleden 5 ereleden, 1735 gewone leden, 317 buitengewone leden en 82 abonnees op Provincie & Gemeente.

In 1992 vond wederom een statutenwijziging plaats, waardoor de Vereniging van Staten- en Raadsleden ook een platform voor waterschapsbestuurders kan worden, iets waaraan tijdens een informatieavond over de Waterschapswet behoefte bleek te bestaan.

Het bestuur van de Vereniging van Staten- en Raadsleden bestond begin 1992 uit de dames mevrouw N.H.van den Broek-Laman Trip (voorzitter), A.van den Berg (ondervoorzitter), A.T.J.Bax-Broeckaert (Zeeland), J.A.H.Ceha-Konings (Limburg), mr C.J.Geldorp-Pantekoek (Drenthe), drs M.A.Toorop (Flevoland) en P.van Zandbergen-Scheffer (Friesland) en de heren A.Auer (secretaris), jhr R.G.P.Sandberg tot Essenburg (penningmeester) en drs E.Haaksman (lid dagelijks bestuur) F.T.J.M.Backhuijs (Noord-Brabant), mr M.J.J.M.Boelen (Zuid-Holland), drs J.H.Frijlink (Noord-Holland), J.de Groot (Gelderland), mr A.Ph.Hertog (Overijssel), J.C.de Lang (Utrecht) en H.Rosing (Groningen). Lid van advies namens het hoofdbestuur van de VVD was mevrouw A.A.Aeyelts Averink-Winsemius. Tijdens de jaarvergadering op 11 april werden de heren Frijlink en Sandberg opgevolgd door respectievelijk de heren G.J.A.M.Nijpels en W.I.I.van Beek. Tijdens de buitengewone algemene vergadering op 6 november werd mevrouw Geldorp opgevolgd door mevrouw drs A.de Widt-Nieuwenhuizen. De personele bezetting van het bureau onderging een wisseling. Mevrouw C.T.M.de Goede-Ammerlaan (administratrice) ging per 1 februari met pensioen en werd opgevolgd door mevrouw M.de Goede, die per 1 januari in dienst was getreden. De heer A.W.Dijk (adjunct-secretaris) was op 1 april 12¹/₂ jaar werkzaam voor de Vereniging van Staten- en Raadsleden.

In 1992 organiseerde de Vereniging van Staten- en Raadsleden van de VVD naast een groot aantal regionale/provinciale bijeenkomsten ook weer enkele landelijke activiteiten.

Op 24 en 25 januari was er als coproductie met de VVD en de Prof.Mr.B.M.Teldersstichting en in samenwerking met de Haya van Somerenstichting een klankbordconferentie over de problematiek van grote-stadsregio's en landsdelen. Basis voor de discussie vormde een door een werkgroep opgesteld pré-advies "Interlokaal en Bovenlokaal" alsmede inleidingen door heren dr G.J.Fleers (directeur van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten), mr F.H.G.de Grave (VVD-wethouder van Amsterdam), drs P.Schoute (burgemeester van Wassenaar) en J.W.Remkes (VVD-gedeputeerde van Groningen en voorzitter van genoemde werkgroep).

Andere coproducties waren er met de VVD-gemeenteraadsfracties van Amsterdam en Dordrecht. Op 21 maart en 5 september vonden er plaats onder de noemer "liberaal lokaal anti-discriminator minderhedenbeleid".

Op 11 april vond de reeds genoemde jaarvergadering plaats.

Aansluitend verzorgden de heren mr K.G.de Vries (hoofddirecteur van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten) en jhr drs P.A.C.Beelaerts van Blokland (voorzitter van het Interprovinciaal Overleg) inleidingen over "zin en onzin van bestuursakkoorden".

In samenspraak met enkele VVD-Tweede Kamerleden, de dames drs M.Kamp en E.G.Terpstra en de heer drs D.J.D.Dees, werd op 19 mei in het een avond onder het motto "Bijpraten over de zorg" georganiseerd.

Op 22 mei was er de jaarlijkse bijeenkomst voor wethouders, burgemeesters, gemeentesecretarissen, leden van de dagelijkse besturen van stadsdeelraden en deelgemeenteraden en fractievoorzitters. 's Morgens hielden mevrouw drs M.W.M.Vos-van Gortel (burgemeester van Utrecht) en de heer mr drs J.J.Hartman (voorzitter van VVD-gemeenteraadsfractie van Almere) inleidingen over het thema "Wethouder, bestuurder of politicus; algemeen politicus of partijpoliticus?". 's Middags werd een bezoek gebracht aan de NS-Hoofdwerkplaats in Amersfoort.

Op 24 juni werd samen met de partijcommissie Verkeer en Waterstaat een avond georganiseerd over de Waterschapswet. Inleidingen werden verzorgd door de heren mr A.P.van den Berge (dijkgraaf van Delfland en voorzitter van de partijcommissie) en C.G.J.van den Oosten (gedeputeerde van Utrecht en lid van de partijcommissie) en mevrouw J.C.van Dijk-Sturm (VVD-hoofdbestuurslid belast met reglementen). De jaarlijkse Statendag voor Staten- en Eerste Kamerleden werd op 11 september in Groningen houden. Gestart werd op het Provinciehuis, waar de heren H.J.L.Vonhoff (commissaris van de Koningin) en drs Y.P.W.van der Werff (vice-voorzitter van de VVD-Eerste Kamerfractie) het woord voerden. Aansluitend werden bezoeken gebracht aan het Energiebedrijf voor Groningen en Drenthe, de Hortus Botanicus en de Hooghoudt Distilleerderij. Op maandag 12 oktober vond een gesprek plaats tussen de burgemeesters en enkele VVD-Tweede Kamerleden over de politiereorganisatie.

Op 6 november sprak de heer H.Wiegel (commissaris van de Koningin in de provincie Friesland) voor en met de burgemeesters over de positie van de burgemeester in de nieuwe bestuurlijke verhoudingen. Mevrouw A.Jorritsma-Lebbink (VVD-Tweede Kamerlid) behandelde een aantal actuele zaken. Op 6 en 7 november vond het jaarlijks congres plaats. Sprekers waren partijvoorzitter mevrouw mr E.J.J.E.van Leeuwen-Schut (talentmanagement) en de heren mr drs F.Bolkestein (voorzitter van de VVD-Tweede Kamerfractie; actuele politiek), mr Th.E.Korthals Altes (lid van de VVD-werkgroep Talentmanagement; talentmanagement voor provincie- en gemeentebestuurders), J.Kamminga (voorzitter van het Koninklijk Nederlands Ondernemers Verbond; city-marketing) en mr C.J.Nygqvist (president van de Raad van Bestuur van Streekvervoer Nederland; bereikbaarheid (binnen)steden). Het reguliere overleg van liberale gedeputeerden, commissarissen van de Koningin, de voorzitters van de VVD-fracties in de Staten-Generaal, de partijvoorzitter en het dagelijks bestuur van de Vereniging van Staten- en Raadsleden vond als gebruikelijk tweemaal plaats.

Om de activiteiten voor en van de burgemeesters te stimuleren en beter te coördineren is op 13 maart het Liberaal burgemeestersgezelschap P.J.Oud opgericht. Hoewel de periodieke gemeenteraadsverkiezingen pas in maart 1994 plaatsvinden, startte de commissie Gemeenteprogramma 1994 haar werkzaamheden in maart 1992. In december werd de concept-Leidraad gepubliceerd.

In juni startte een werkgroep over de toekomst en de positie van de provincies.

In september werd een commissie ingesteld over de uitbreiding van het provinciaal en gemeentelijk belastinggebied, dit naar aanleiding van het rapport "Belastingen omlaag" van commissie de Kam.

Als gebruikelijk werd in het maandblad Provincie & Gemeente over een breed scala onderwerpen gepubliceerd. Ook aan Verenigingsactiviteiten werd ruime aandacht besteed. Het blad verscheen tienmaal.

Voor meer informatie wordt verwezen naar het aparte jaarverslag van de Vereniging van Staten- en Raadsleden van de VVD over 1992.

c. Groep Nederland van de Liberale Internationale (LIGN)

Het jaar 1992 markeerde voor de LIGN een periode van stabiliteit en voortgezette activiteit. In dit kader werd ondermeer samengewerkt met de Internationaal Secretaris van de VVD, de partijcommissies voor Buitenlandse Zaken, Defensie en Europese Zaken en met de Teldersstichting. Vanwege het Algemeen Secretariaat van de VVD werd alle noodzakelijke ondersteuning verstrekt.

In 1992 werd voortgebouwd op resultaten van de reactivering in het jaar 1991. Zoals in het Jaarverslag 1991 opgemerkt, diende

de LIGN zich vanwege de financieel krappe situatie in 1992 aanzienlijke beperkingen op te leggen. In 1993 neemt het Bestuur zich voor om de draad van ledenwerving en de vernieuwing weer versterkt op te pakken.

Bestuurssamenstelling

Het Bestuur bestond in 1992 uit:

Rooster van aftreden

Drs A.W. Kröner,	Voorzitter	maart 1994
Mr D.H. Kok,	Ondervoorzitter	maart 1993*
Mr Drs J.C. van Baalen,	Secretaris	maart 1994**
Ir B.P. Rauwerda,	Penningmeester	maart 1994
J.D. Blaauw,	Lid (namens de VVD)	mei 1993***
Mr R.E. Batten,	Lid	maart 1994
Mevrouw E.J. Brandenburg,	Lid	maart 1994
Mr J.G.C. Wiebenga	Lid	maart 1994

*) De Ondervoorzitter heeft, vanwege zijn drukke werkzaamheden, ondermeer als lid van het College van Gedeputeerde Staten van de Provincie Utrecht en als Voorzitter van de VVD-partijcommissie voor Europese Zaken, te kennen gegeven zich niet herkiesbaar te stellen voor een nieuwe Bestuurstermijn. Het Bestuur respecteert dit besluit en dankt de heer Kok voor zijn activiteiten in het kader van zijn bestuurslidmaatschap (Ondervoorzitter) van 1984 tot en met 1993. De vacature van ondervoorzitter zal niet worden vervuld.

**) De secretaris van de LIGN zal in mei 1993 de heer Blaauw opvolgen als Internationaal Secretaris van de VVD. De heer Van Baalen heeft in dit kader besloten zijn functie als secretaris van het Bestuur vóór mei 1993 neer te leggen. Het Bestuur respecteert dit besluit en dankt de heer Van Baalen voor zijn inzet als toegevoegd lid van het Bestuur (1990-1991) en als secretaris (1991-1993) en verheugt zich op de samenwerking in de toekomst.

Het Bestuur draagt mevrouw A.D.M. Voets-de Wit voor als lid van het Bestuur. Mevrouw Voets zal binnen het Bestuur worden belast met het secretariaat.

***) De heer Blaauw is als Internationaal Secretaris van de VVD q.q. lid van het Bestuur van de LIGN. De heer Blaauw wordt, na het aflopen van zijn termijn als lid van het Hoofdbestuur van de VVD in mei a.s., derhalve binnen het LIGN-Bestuur automatisch opgevolgd door de nieuwe Internationaal Secretaris VVD, Mr Drs J.C. van Baalen.

Bestuursfunctioneren

Het Bestuur had een goede onderlinge samenwerking en taakafstemming en kwam regelmatig formeel en informeel samen. In 1992 werden 6 officiële bestuursvergaderingen gehouden (op 13 januari, 27 februari, 25 maart, 12 mei, 4 september en op 27 oktober).

Delegatie LI Congress Mainz (4 en 5 september 1992)

De delegatie naar het Congres van de Liberale Internationale in Mainz bestond uit de volgende 25 personen.

Leden

1. Mr Drs J.C. van Baalen (secretaris LIGN)
2. Mr R.E. Batten (bestuurslid LIGN)
3. Dhr E. Bastians (LIGN)
4. Dhr J.D. Blaauw-delegatieleider (namens VVD)
5. Mr Drs F. Bolkestein (namens de VVD)
6. Mw E.J. Brandenburg (bestuurslid LIGN)
7. Dr P.A. Delvaux (LIGN)
8. Mw W. Derks-van Ketel (LIGN)
9. Dhr K. Jalving (LIGN)
10. Drs A.W. Kröner (voorzitter LIGN)
11. Mw Mr E.J.J.E. van Leeuwen-Schut (namens VVD)
12. Dr L. van Leeuwen (LIGN)
13. Mw H.M.W. Markerink-De Leede (LIGN)
14. Ir J. Mulder (LIGN)
15. Ir B.P. Rauwerda (penningmeester LIGN)
16. Mw E.M. de Roo van Alderwerelt-Hoog (LIGN)
17. Dhr G.F. de Roo van Alderwerelt
18. Mr H.P. Talsma (op eigen titel-Patron LI)
19. J.A. Unger (LIGN)
20. Mw A.F. Unger-Pleijssier (LIGN)
21. Mw Drs J.M. de Vries (voorzitter Organisatie Vrouwen in de VVD)
22. Mr drs N. Wetzels (LIGN)

Waarnemers

23. Mw J.M.C. Meermans-Melein (LIGN)
24. Mw A.D.M. Voets-de Wit (LIGN)
25. Mw Y. Zuiderent (LIGN)

De heer en mevrouw De Roo van Alderwerelt hebben, zoals gebruikelijk, actief geparticipeerd, in de behandeling van de thema-resolutie en het Nederlands amendement inzake.

De LIGN realiseerde in 1992 de volgende activiteiten die meestal voor breder publiek open stonden:

1. 17 januari- Ontvangst in Den Haag van een delegatie van de Democratic Party van Slowakije o.l.v. Dr Marian Krajcovic door Voorzitter LIGN Tony Kröner en Secretaris LIGN Hans van Baalen en Internationaal Secretaris VVD Jan Dirk Blaauw.
2. 25 maart- Jaarvergadering met inleiding door Hongaarse Ambassadeur Dr István Csejtei in Sociëteit De Witte te Den Haag
3. 20 juni- Vlaanderen-middag met inleidingen door Frits Bolkestein (VVD) en Guy Verhofstadt (PVV) te Antwerpen.

4. 25 augustus- delegatievergadering t.b.v. LI Congress in de Tweede Kamer te Den Haag.
5. 4 en 5 september- LI Congress te Mainz 'Free Trade in a Changing World'.
6. 21 oktober- Discussie-avond toestand in voormalig Joegoslavië met inleiding door Dr Jankovic van de Servische oppositie (co-productie met Teldersstichting, partijcommissie BuZa).
7. 18 november- Discussieavond 'Non-proliferatie van massavernietigingswapens in theorie en praktijk' met Dr A.J.J. Ooms (VN) en Drs P. de Klerk (BuZa) in Sociëteit De Witte te Den Haag.
8. 2 december- Ontvangst in Den Haag van de liberale kandidaat voor de presidents- verkiezingen in Paraguay, Senator Dr Domingo Laino door Voorzitter en Secretaris LIGN en Int. Secr. VVD.

Tevens bezocht de voorzitter op 5 juni 1992 de Executieve van de LI te Brussel en op 14 juni 1992 het congres van de PVV te Ostende. De secretaris, tevens secretaris van de partijcommissie voor Buitenlandse Zaken van de VVD, onderhield een groot aantal contacten met VVD-Kamercentrales en in Den Haag gevestigde ambassades en internationale instellingen.

Ledenbestand

Per 01.01.92 telde de LIGN 178 leden; per 08.01.93 182. In de periode 01.01.92 - 08.01.93 verloor de LIGN door overlijden en opzegging 18 leden; 22 nieuwe leden meldden zich in deze periode aan. Hierdoor ontstond een netto-ledenwinst van 4 personen.

Financiën

Voor de financiële situatie van de Groep Nederland wordt verwezen naar de jaarstukken van de penningmeester en de verklaring van de leden van de Kascommissie bestaande uit mw. M.E. Verspeek-van Rest en de heren W. Oostwouder en M. Rutte.

15. VRIJHEID EN DEMOCRATIE

De opmerkelijke metamorfose van Vrijheid & Democratie m.i.v. november 1992 kan niemand zijn ontgaan. Aan V&D-nieuwe stijl is een lange periode voorafgegaan. De oorzaak daartoe was dat met twee wensen rekening moest worden gehouden.

De eerste sprout voort uit een door het NIPO gehouden enquête naar de leesdichtheid en appreciatie van het blad. Zo bleek duidelijk behoefte aan meer 'creativiteit' minder 'blijvend applaus' en vooral niet te veel verslagen over de Binnenhof-, EG- en partijbonzen. Ook de identificatie met de regio's moest groter worden. Bovendien verlangde men een kritischer benadering. Het heeft zowel het bestuur als de redactieraad en redactie voor de nodige dilemma's gesteld. Het probleem met een algemeen ledenblad blijft nu eenmaal een synthese te vinden, niet alleen tussen actieve en niet-actieve leden; maar ook tussen kader en ledenvergaderingbezoek(st)ers. De restyling vergde niet alleen een andere vorm, maar ook een compleet nieuwe redactionele formule. Naast een sterke uitbreiding van de redactie betekende dit dat alle bestaande rubrieken moesten worden heroverwogen, nieuwe rubrieken werden ingevoerd en sommige oude verdwenen. Bij die afweging heeft de (NIPO)stem van onze leden steeds de doorslag gegeven. Daarnaast - en dat was de tweede voorwaarde - was dat VVD helaas ook op haar blad moest gaan besparen.

Bestuur, redactieraad en redactie hebben tezamen met Kees Oster getracht het maximaal mogelijke te bereiken. Dat dit bij het ledenblad verder moet reiken dan het logo is evident. Van de bladen die uitkomen hebben sinds november 1992 beurtelings een thema-en een partijnummer het daglicht gezien. De themanummers beogen geen standpunt neer te zetten, maar een discussie op gang te brengen. De redactie acht het zeker niet haar taak expliciet naar buiten toe standpunten in te nemen, maar veeleer om als doorgeefluik te fungeren. Het nieuwe ledenblad heeft zowel lof als kritiek opgeleverd. Dat viel te verwachten. Ruwweg geschat - en uiteraard tot onze vreugde - respectievelijke 80 tot 20%

De waardering betrof vooral dat ook anderen dan VVD-ers aan het woord worden gelaten en het feit dat ook het doen en laten van onze eigen VVD regelmatig kritisch wordt gevolgd. De kritiek betrof het niet meer opnemen van inschrijfbonnen, beschrijvingsbrieven, stellingen voor themadagen, de ingezonden brievenrubriek plus alle cursussen die in het land worden gehouden.

Gezien de krappe redactionele ruimte en het aantal bladen dat per jaar uit komt, moest deze duidelijke keuze worden gemaakt.

16. PUBLIC RELATIONS, VOORLICHTING EN CAMPAGNES

In 1992 vond alleen in de Noord Holland een verkiezing als gevolg van gemeentelijke herindeling plaats.

Landelijke Propaganda Commissie (LPC).

De Landelijke Propaganda Commissie kwam in 1992 zeven keer bijeen namelijk op 11 en 15 januari, 4 februari, 11 maart, 20 mei, 2 september en 27 oktober.

Tijdens deze vergaderingen is o.a. over de volgende onderwerpen gesproken: ledenwerving, ledenbehoud, de rol van de LPC, voortgangsrapportage aanbevelingen Wolfheze, nieuwe opzet Vrijheid en Democratie, viering 45-jarig bestaan van de VVD, voortgang van de nieuwe huisstijl, voorbereiding verkiezingscampagnes en de opzet van de grote bijeenkomsten in 1993.

In 1992 werd afscheid genomen van een drietal leden van de LPC. Ingrid de Jong (KC 's-Hertogenbosch) en Jelle Hemkes (KC Friesland) namen na twee jaar afscheid. Gillis van Blarkom nam afscheid na zeven jaar deel uit te hebben gemaakt van de LPC.

Eind augustus beëindigde de heer Rein Verdijk met onmiddellijke ingang zijn lidmaatschap van het hoofdbestuur en daarmee tevens het voorzitterschap van de LPC. Tijdens de hoofdbestuursvergadering van 7 september is besloten dat de heer Menno Knip tijdelijk de portefeuille van Rein Verdijk zal waarnemen.

De LPC is per 31 december als volgt samengesteld: drs M.A.J. Knip (voorzitter a.i.); M. Waterlander (secretaris); namens de kamercentrales: mevr.M. Peeters (KC 's-Hertogenbosch); P.J.W.J. Slijpen (KC Tilburg); N.H. ter Horst-van Eck (KC Gelderland); C.M. de Wit (KC Rotterdam); J. Niestadt (KC 's-Gravenhage); R. Smitshuysen (KC Leiden); R. de Bakker (KC Dordrecht); mevr.A. Meijbaum (KC Amsterdam); A. van Schravendijk-Beerse (KC Den Helder); J. Bakker (KC Haarlem); J.C. Schout (KC zeeland); K.W. van Limburg Stirum (KC Utrecht); A.A.M. Brok (KC Friesland); M.A.J.M. van Lokven (KC Overijssel); mevr.K. Nipperus (KC Groningen); mevr.J.M.R. Lubbers (KC Drenthe); W.A. van Bolderen (KC Limburg) en G.W. Bulk (KC Flevoland).

Adviseurs: C. Roemers-de Jong (Organisatie Vrouwen in de VVD); Reny Dijkman (hoofddredacteur Vrijheid en Democratie); de heren C. Cornielje en A. Visser (VVD-Tweede-Kamerfractie-voorlichting).

Radio en TV-uitzendingen.

Ook in 1992 werden door de VVD in het kader van de zendtijd voor politieke partijen op radio en televisie uitzendingen verzorgd.

Tot de ingang van het nieuwe radioseizoen was één keer per veertien dagen op woensdag van 18.20 - 18.30 uur op radio 5 een uitzending van de VVD te beluisteren. Na 4 oktober zijn deze uitzendingen verplaatst naar vrijdag van 17.50 - 18.00 uur.

Daarnaast heeft de VVD 13 keer een uitzending op televisie verzorgd. In verband met de nieuwe zenderindeling na 28 september is de zendtijd per uitzending teruggebracht van 5 naar 3 minuten. Hierdoor is de uitzendfrequentie wel toegenomen en worden de uitzendingen tevens verspreid over de drie netten in plaats van alleen Nederland 3.

In de TV-uitzendingen kwamen o.a. de volgende onderwerpen aan de orde: het plan Simons, een portret van Bolkestein, het minderhedenvraagstuk, het kabinetsbeleid, de algemene beschouwingen, de WAO en de ruzies in de CDA/PvdA-coalitie.

De uitzendingen worden verzorgd in samenwerking met de afdeling voorlichting van de Tweede-Kamerfractie en geproduceerd door Studio A.

Communicatieplan.

Op basis van het door PPGH/JWT in 1991 verrichte kwalitatieve onderzoek heeft het hoofdbestuur ingestemd met het door PPGH voorgestelde communicatieplan. Dit communicatieplan kende drie aandachtspunten, namelijk: huisstijl, maatschappelijk debat en zichtbaarheid in de media. In 1992 zijn in dat kader de volgende activiteiten ontplooid:

a. Huisstijl

Nadat eind 1991 de definitieve keus gemaakt was voor het nieuwe logo, is in 1992 gewerkt aan de invoering van de nieuwe huisstijl. Een geleidelijke invoering omdat besloten was dat oude voorraden materiaal eerst op zullen moeten zijn, voordat materiaal met het nieuwe logo wordt besteld.

In mei zijn de besturen van de afdelingen en centrales geïnformeerd over de nieuwe huisstijl. Alle besturen ontvingen een glansdruk met het nieuwe logo. Briefpapier en enveloppen met het nieuwe logo waren vanaf dat moment beschikbaar.

In het kader van de nieuwe huisstijl kwam er verder nieuw briefpapier voor het Thorbeckehuis, de Vereniging van Staten- en Raadsleden, de Organisatie Vrouwen in de VVD, de Haya van Somerenstichting en de Tweede-Kamerfractie. Er werd een nieuwe lay-out voor afdelings- en centrale bladen, de VVD-Expresse, Provincie & Gemeente en de Liberale Vrouw ontwikkeld. Verder moeten nog genoemd worden de omslagen voor rapport, het nieuwe verkiezingsaffiche en de jongerenfolder. De achtergronden en de gebruiksregels van de nieuwe huisstijl zijn vastgelegd in een voor afdelingen en centrales beschikbaar handboek.

Ten behoeve van een professionele aankleding van zalen kwamen een uitklapbare achtergrond en vanen beschikbaar. De afdelingen en centrales zijn regelmatig geïnformeerd over het nieuwe beschikbare materiaal.

b. Maatschappelijk Debat.

Ten behoeve van de organisatie van een jaarlijks terugkerend groot maatschappelijk debat zal de Minister Koos Rietkerk Stichting in het leven geroepen worden. Na enige stagnatie in de werkzaamheden, in verband met het inschakelen van een ander PR-bureau, is in het najaar een begin gemaakt met de organisatie van het eerste debat dat in de loop van 1993 zal plaatsvinden met als thema: Verkeer en Vervoer in de eenentwintigste eeuw.

c. Zichtbaarheid in de media

Naast het gebruiken van de voor politieke partijen traditionele mediakanalen heeft PPGH/JWT geadviseerd om meer gebruik te maken van reclame zowel in kranten als op TV.

In begin 1992 werd een tweetal keren een advertentie in een aantal landelijke kranten geplaatst. De eerste advertentie werd geplaatst op 22 januari en ging over de inkomensgevolgen van het plan Simons. De tweede advertentie werd geplaatst op 8 februari met als kop "Genoeg genivelleerd". Plaatsing en ontwerp werden verzorgd door PPGH/JWT. Beide advertenties leverden tientallen nieuwe leden en een groot aantal verzoeken om informatie op.

De geplande TV-spotjes via RTL-4 vonden geen doorgang doordat toestemming uitbleef.

Spreekbeurten.

Hoewel 1992 geen verkiezingsjaar was, werden in afdelingen en centrales van de VVD en daarbuiten veel initiatieven ontplooid om politiek dichterbij burgers te brengen. In totaal werden zo'n 270 bijeenkomsten georganiseerd waarbij door het algemeen secretariaat werd bemiddeld. Bij 235 daarvan waren leden van de Eerste- en Tweede Kamer betrokken. Het is verheugend om te bemerken dat de door het hoofdbestuur geïnitieerde benadering van "spreekbeurten nieuwe stijl" (met gebruikmaking van belangengroepen, meerdere sprekers, meer in oc/kc verband etc.) vruchten begint af te werpen. Door een aantrekkelijk opzet trokken de bijeenkomsten gemiddeld meer mensen dan voorheen. Samenwerking met andere politieke partijen en een aantal grote landelijke organisaties kwam goed van de grond. Door intensieve samenwerking met de Tweede-Kamerfactievoorzitter werd getracht om met name de regionale pers meer te interesseren voor de bijeenkomsten.

Ledenwerving/ledenbehoud.

In het voorjaar van 1992 werd door de hoofdbestuurswerkgroep ledenwerving/ledenbehoud een notitie uitgebracht over dit onderwerp. In het boekje wordt de nadruk gelegd op structurele aandacht voor werving en behoud van leden, voornamelijk door middel van persoonlijke benadering. Hiervoor worden praktische handreikingen gegeven. In een tweetal rondes door het land (waarvan de laatste in samenhang met talent-management) werd op het boekje, en de achterliggende gedachte, een toelichting gegeven. Langzaam maar zeker werd in de loop van het jaar een trend waarneembaar dat steeds meer afdelingen inderdaad aandacht besteden aan het op peil brengen en houden van hun ledenbestand. De nadruk ligt daarbij op de "opzeggers" en de benadering van oud-leden. Begin december werd door het hoofdbestuur en de VVD-Tweede-Kamerfractie een telefoonactie georganiseerd in het kader van ledenbehoud. Een groot aantal opzeggers kon daardoor overgehaald weer lid te worden.

Benadering door het algemeen secretariaat resulteerde in de terugkeer van 5% van het totaal aantal opzeggers in 1992. Het zwaartepunt ligt echter bij het aansturen van afdelingen in hun activiteiten op dit gebied.

17. VORMING EN SCHOLING

Vorming en scholing zal in de komende jaren toenemende mate betrokken raken bij strategische ontwikkelingen in de VVD. In 1992 gold dat eens te meer voor ontwikkelingen in het perspectief van talent-management.

Er is voortgegaan in de richting van verbetering van kwaliteit en vermindering van vrijblijvendheid. Dit is onder andere tot uitdrukking gekomen in:

- verbetering van cursussen:
 - * Liberalisme I is in 1992 aangevuld met de betekenis van het liberalisme voor de nederlandse samenleving;
 - * het PR-jaarwerkplan van de cursus Public Relations is verbeterd;
 - * de Bestuurderscursus is geactualiseerd.
- Er is een start gemaakt met de ontwikkeling van een aantal cursussen ter uitbreiding van het cursuspakket met de volgende onderdelen:
 - * cursus Europa: het besef van de toenemende betekenis van Europa is groeiende in de partij, echter thans is nog te veel sprake van een sectorale benadering. Bij diverse doelgroepen bestaat behoefte aan kennisoverdracht over Europa. Er wordt thans gewerkt aan een basiscursus Europa.
 - * mediatraining: met de toenemende betekenis van lokale en regionale omroepen wordt de vraag in het land naar mediatrainingen groter. De doelgroep is de lokale bestuurders.

STUURGROEP

De samenstelling van de stuurgroep was in 1992 als volgt:

- de heer drs F.G.J. Steenmeijer (voorzitter)
- de heer J.N.J. van den Broek
- mevrouw G.C.A. ten Doeschate-Buurman
- de heer R.W.A. Klaassen
- de heer H.F. Dijkstal (adviserend lid)

De Stuurgroep van de Haya van Somerenstichting kwam in 1992 negen maal bijeen.

Belangrijkste thema's van deze vergaderingen waren:

- Doelstellingen van cursussen, beoordeling en criteria;
- Opzet topkadertraining;
- mediatraining voor lokale bestuurders;
- beleid(snotitie) vorming en scholing;
- relatie met Talent Management en de workshop Actief Besturen in het bijzonder;
- inhuren van professionele expertise.

Het was de bedoeling dat er ook dit jaar een groot aantal kamercentrales door de stuurgroep bezocht zouden worden; 25 maart was de stuurgroep op bezoek in de kamercentrales Amsterdam, Haarlem en Den Helder. Ook in 1993 zal een aantal kamercentrales worden bezocht; indien mogelijk meer dan in 1992.

LCV

De Landelijke Commissie van Vorming en Scholing kwam in 1992 vier maal bijeen.

Belangrijkste thema's van deze vergaderingen waren:

- activiteiten in de kamercentrales;
- algemene informatie uitwisseling;
- (wenselijkheid van) selectiecriteria, beoordelingscriteria;
- Landelijke dag Vorming en Scholing;
- Leergang Gemeenteraad.

Om ook de informele contacten wat aan te scherpen is er 7 oktober 1992 na de (verkorte) LCV vergadering een succesvol etentje geweest.

De Landelijke bijeenkomst voor vormings- en scholingsfunctionarissen heeft op 22 februari in het Postiljon Hotel te Bunnik plaatsgevonden. Het programma vond in de ochtend plaats en werd met een gezamenlijke lunch afgesloten. De partijvoorzitter mevrouw mr E.J.J.E. van Leeuwen - Schut opende de dag met een rede. Voorts werd gesproken door Patrick Matthijs, directeur van de Liberale Koepel Vlaanderen, over "De drie V's: Volksverheffing, Verzuiling en Vlaanderen", met de nadruk op de tweede V. Tijdens de lunch was er gelegenheid om de kraampjes te bezoeken waar informatie te verkrijgen was over de diverse cursussen, trainers en inleiders, de Teldersstichting en de Haya van Somerenstichting. De opkomst en de sfeer op deze dag waren bijzonder goed te noemen.

WERKGROEP LGR

Met de gemeenteraadsverkiezingen 1994 in het vooruitzicht is ook veel aandacht besteed aan de Leergang Gemeenteraad, een co-productie van de Haya van Somerenstichting en de Vereniging van Staten- en Raadsleden.

De werkgroep heeft inmiddels al zes maal vergaderd.

Op 16 mei 1992 is er een groot aantal inleiders van de Leergang Gemeenteraad naar een bijeenkomst gekomen in Utrecht; een bijeenkomst "ter lering ende vermaeck", maar ook om de volgende cyclus vorm en inhoud te geven.

Uiteindelijk werd besloten dat de cyclus onder andere op de volgende punten zou worden gewijzigd:

- cursussen worden herzien, geactualiseerd en vernieuwd; veel nadruk zal komen te liggen op de zelfwerkzaamheid en interactiviteit;
- de liberale visie zal meer in de cursussen verwerkt worden;
- de clustering van onderwerpen in de vaktechnische cursussen zal worden losgelaten. Elk beleidsgebied zal een "eigen" vaktechnische cursus krijgen;
- er zal een nieuwe videofilm nodig zijn voor de informatie-avond.

VORMING & SCHOLING EN TALENT MANAGEMENT

In het kader van de initiatieven rond Talent Management is op initiatief van en in samenwerking met de kamercentrales Utrecht, Leiden en Amsterdam een workshop Actief Besturen ontwikkeld. Het doel is om bij te dragen aan een meer doelgerichte, actieve opstelling van de afdelingsbestuurders bij het vervullen van hun bestuurstaken. Aandacht wordt gegeven aan het functioneren van het afdelingsbestuur als team, de interne en externe communicatie, de continuïteit van het bestuur en de mogelijkheden voor het activeren van (nieuwe) leden voor bestuurlijke, politieke en maatschappelijke taken. Afdelingsbesturen zullen te zijner tijd door de kamercentrale worden uitgenodigd.

TOPKADERTRAINING

De Topkadertraining stond dit jaar in het teken van "De concurrentiepositie van Nederland". Onder leiding van de heer drs L.M.L.H.A. Hermans is er drie weekenden, 23 en 24 oktober, 20 en 21 november en 11, 12 en 13 december, in Wolfheze met 33 deelnemers over dit thema gesproken. Hierbij zijn de volgende thema's uitgebreid aan de orde geweest:

- technologie & onderwijs;
- internationale en politieke positie;
- economische en fiscale situatie.

Voorts is door de trainers, de heer J. Broekhuis en de heer dr N.H.M. Schraag, gewerkt aan de communicatieve vaardigheden.

Dit jaar is gekozen om geen recidivisten toe te laten. Tevens werden de eerste twee weekenden ingekort tot zaterdagavond.

Dit om al te zware belasting van de deelnemers tegen te gaan.

REALISATIE JANUARI T/M DECEMBER 1992

cursussen Haya van Somerenstichting

A. 's-Hertogenbosch	1 cursus met totaal 16 deelnemers
B. Tilburg	7 cursussen met totaal 80 deelnemers
C. Gelderland Arnhem	3 cursussen met totaal 41 deelnemers
D. Gelderland Nijmegen	----
E. Rotterdam	4 cursussen met totaal 58 deelnemers
F. 's-Gravenhage	----
G. Leiden	14 cursussen met totaal 181 deelnemers
H. Dordrecht	2 cursussen met totaal 25 deelnemers
I. Amsterdam	3 cursussen met totaal 45 deelnemers
J. Den Helder	1 cursus met totaal 12 deelnemers
K. Haarlem	5 cursussen met totaal 62 deelnemers

L. Zeeland	1 cursus met totaal 7 deelnemers
M. Utrecht	10 cursussen met totaal 147 deelnemers
N. Friesland	4 cursussen met totaal 53 deelnemers
O. Overijssel	4 cursussen met totaal 57 deelnemers
P. Groningen	----
Q. Drenthe	5 cursussen met totaal 73 deelnemers
R. Limburg	5 cursussen met totaal 39 deelnemers
S. Flevoland	3 cursussen met totaal 46 deelnemers

Landelijke Topkadertraining

- De concurrentiepositie van Nederland (33 deelnemers)
- 23 en 24 oktober, 20 en 21 november, 11, 12 en 13 december

AANTAL GEREALISEERDE CURSUSSEN JANUARI T/M DECEMBER 1992

Bestuurderscursus	8 X met totaal 106 deelnemers
Discussietechniek (b)	8 X met totaal 97 deelnemers
Discussietechniek (v)	3 X met totaal 37 deelnemers
Forum	1 X met totaal 26 deelnemers
Gemeentefinanciën	3 X met totaal 43 deelnemers
Informatie-avond LGR	3 X met totaal 32 deelnemers
Introductiecursus LGR	4 X met totaal 62 deelnemers
Liberalisme I	14 X met totaal 207 deelnemers
Liberalisme II	8 X met totaal 100 deelnemers
Onderhandelen	1 X met totaal 6 deelnemers
Predige	1 X met totaal 12 deelnemers
Presentatietechniek	4 X met totaal 47 deelnemers
PR-cursus	10 X met totaal 122 deelnemers
Ruimtelijke Ordening	1 X met totaal 14 deelnemers
Volksgesondheid/onderwijs/ cultuur/sport/welzijn	1 X met totaal 13 deelnemers
Volkshuisvesting/ OW	2 X met totaal 18 deelnemers

18. JONGERENBELEID

De landelijke commissie jongerenbeleid (LCJ)

De Landelijke Commissie Jongerenbeleid (LCJ) vergaderde in het verslagjaar driemaal nl. op 30 maart, 15 juni en 26 oktober.

De vergadering van 10 februari kon helaas geen doorgang vinden. De ambtelijke ondersteuning werd in 1992 verzorgd door mr D.W. Zwart, adjunct-secretaris belast met organisatie en administratie.

Er vonden in 1992 o.m. de volgende activiteiten plaats:

- * De resultaten van de in het najaar van 1991 gehouden afdelingsenquête m.b.t. het jongerenbeleid werd in de vergadering van 30 maart aan de LCJ aangeboden.
- * Op 25 april werd door de 4 Zuid-Hollandse kamercentrales een themadag voor jongeren van de VVD en de JOVD over "Integratie van migranten in Nederland". Het hoofdbestuur stelde hiervoor subsidie beschikbaar.
- * Op 17 juni vond in het nieuwe gebouw van de Tweede Kamer o.l.v. Dian van Leeuwen een "brainstorm"-bijeenkomst plaats met een aantal jonge enthousiaste VVD-leden.
- * Op 28 september werd door KC Rotterdam een studenten-wervingsavond georganiseerd, waarop Frits Bolkestein en Dian van Leeuwen in een plaatselijk café in ongedwongen sfeer met de aanwezige studenten contacten legden.
- * In augustus werd er een folder uitgebracht welke specifiek bedoeld is om jonge mensen met het liberalisme en de VVD in contact te brengen. De folder is door PPGH/JWT geproduceerd en mede tot stand gekomen op basis van aanbevelingen van de werkgroep Zonneville en de LCJ.
- * In november werd een projektmedewerkster aangetrokken met als opdracht een "Plan van aanpak Jongerenbeleid" te realiseren. Naar verwachting zal dit plan in maart 1993 worden gepresenteerd.
- * Op 1 november werd door de KC's Haarlem, Den Helder en Amsterdam in samenwerking met de JOVD Noord Holland een symposium georganiseerd met als thema "Jongeren in en rond de VVD". Het hoofdbestuur stelde hiervoor subsidie beschikbaar.

De samenwerkingsovereenkomst VVD-JOVD

In 1990 is de commissie Jongerenbeleid VVD - JOVD ingesteld als resultaat van de Samenwerkingsovereenkomst (SWO) 1990-1995 tussen de VVD en de JOVD.

Conform art. 3.2 sub c van die overeenkomst dient de commissie vóór 1 maart van ieder jaar verslag uit te brengen aan de hoofdbesturen van de VVD en de JOVD omtrent haar activiteiten en bevindingen. Over het verslagjaar 1992 zal dit een beperkte rapportage zijn, aangezien de commissie slechts éénmaal bijeen is gekomen.

Samenstelling van de commissie

Gedurende het gehele verslagjaar was de samenstelling als volgt:

L.M.L.H.A. Hermans	voorzitter
E.R.M. Balemans	JOVD, secretaris
H. Kuiper	JOVD
M. Rutte	JOVD
mw. A.C. den Ottelander	VVD
J.W. Remkes	VVD
N.R.N. de la Rive Box	VVD

Vergaderingen

In 1992 heeft de commissie slecht éénmaal vergaderd. Deze bijeenkomst vond plaats op 19 maart te Amersfoort. Aanwezig waren mw. Den Ottelander en de heren De la Rive Box, Hermans en Balemans. Met name werd van gedachten gewisseld over de activiteiten die de commissie zou kunnen ontplooiën. Geconcludeerd werd dat gezien de huidige stand van zaken en gegeven de goede verstandhouding tussen JOVD en VVD een actieve opstelling van de commissie niet noodzakelijk was.

Jongeren zijn onze toekomst.

Een gedachte die steeds meer erkenning vindt binnen de VVD. Voor een "gezonde" politieke partij is een gevarieerde leeftijdsopbouw noodzakelijk. Jonge mensen hebben daarin een eigen en belangrijke plaats; zij immers zorgen voor vernieuwing en tegelijkertijd voor continuïteit. Zij zijn het toekomstig kader.

Doelstelling van het jongerenbeleid van de VVD is jonge mensen te interesseren voor en te betrekken bij politiek op grond van liberale beginselen.

Activiteiten op dit doel gericht vinden in het kader van de samenwerkingsovereenkomst SWO '90-'95 gedeeltelijk in samenwerking met de JOVD plaats. Zo ook de topkadercursus VVD/JOVD die op 4 en 5 april heeft plaatsgevonden. Onder leiding van mevrouw A. Jorritsma-Lebbink verdiepte een dertigtal jonge liberalen zich in het onderwerp "mobiliteit". Een interessante en zeker in het licht van de milieu-discussie toenemend actuele problematiek

De werkgroep, samengesteld uit jonge leden van VVD en JOVD, onder voorzitterschap van de heer L.P. Stoel die de cursus begeleidde, heeft uitstekend werk verricht.

Mede door stimulering vanuit de LCJ en bijdragen in de kosten van

activiteiten in regionaal verband uitgevoerd in het kader van de SWO, wordt getracht deze samenwerking ook op kamercentrale-niveau gestalte te geven.

Door de portefeuillehouders binnen de besturen van de VVD en JOVD is regelmatig contact onderhouden.

Leden van het hoofdbestuur bezochten de congressen van de JOVD

19. FRACTIES IN DE STATEN-GENERAAL EN IN HET EUROPEES PARLEMENT

Sedert enige jaren nemen de VVD-fracties in de Staten-Generaal en het Europees Parlement deel aan het opstellen van dit verslag. Ook thans geven deze bijdragen een globale indruk van hun werkwijze en hun problemen.

a. Eerste Kamer

De samenstelling van de fractie onderging geen wijziging. Op 31 december was de fractie als volgt samengesteld:

ir. D. Luteijn te Goes, voorzitter; drs. Y.P.W. van der Werff te Breda, ondervoorzitter; J.A. van Graafeiland te Venlo, secretaris; H.F. Heijmans te Hengelo, tweede secretaris; drs. A. van Boven te s'-Gravenhage; dr. L. Ginjaar te Burgh Haamstede; mr. ir. H. Heijne Makreel te Aerdenhout; drs. L. Hilarides te Drachten; mr. F. Korthals Altes te Rotterdam; mr. E.J.J.E. van Leeuwen-Schut te Zoetermeer; mr. H.P. Talsma te Epse; J.W. Verbeek te Rotterdam.

De werkzaamheden van de fractie betroffen, zoals gebruikelijk, voornamelijk het behandelen van voorstellen van wetten die na aannemen in de Tweede Kamer aan de Eerste Kamer worden toegezonden. Daarbij let de Eerste Kamer vooral op grondwettelijke toelaatbaarheid, rechtmatigheid en doelmatigheid en overigens ook op juridische correctheid. In toemende mate is de fractie genoodzaakt voorstellen meer in detail in beschouwing te nemen. De oorzaak daarvan is ondermeer gelegen in het grote aantal amendementen dat in de Tweede Kamer der Staten-Generaal op wetsvoorstellen wordt aangebracht. Naast de behandeling van wetsvoorstellen worden de beleidsdebatten gevoerd.

De fractie vergaderde in het algemeen op dinsdag, voorafgaande aan de op die dag gehouden wekelijkse openbare vergadering van de Kamer en omstreeks eenmaal per maand - al dan niet bovendien - op de eraan voorafgaande maandagavond. Voor de op maandagavond gehouden vergaderingen werd een VVD-lid van de fractie van Liberaal-Democraten in het Europees Parlement uitgenodigd. Voorts streefden de leden van de fractie ernaar zoveel mogelijk deel te nemen aan vergaderingen van partijcommissies; al naar de mogelijkheden waarover de individuele leden beschikten, was het resultaat dat de vaste afspraak werd gemaakt dat de leden als contactpersoon (in tegenstelling tot de taakopvatting van adviserend lid) optreden en kennis nemen van de hun toegezonden stukken.

Namens de Eerste-Kamerfractie heeft de heer J.W. Verbeek zitting in de Raad van Europa (vice-president van de assemblee) en in de West-Europese Unie. De heer J.A. van Graafeiland vertegenwoordigt de fractie in de Noord Atlantische Assemblee. De heren Y.P.W. van der Werff en A. van Boven vertegenwoordigen de fractie in de Benelux Raad, respectievelijk als lid en plaatsvervangend lid. De heer A. van Boven vertegenwoordigt de fractie in de interparlementaire Commissie Nederlandse Taalunie.

b. Tweede Kamer

SAMENSTELLING FRACTIE:

Bij aanvang van het verslagjaar is de fractie als volgt samengesteld: P.M. Blauw, J.D. Blauw, mr. drs. F. Bolkestein, drs. D.J.D. Dees, H.F. Dijkstal, A.A.M.E. van Erp, J. Franssen, mevr. drs. N.J. Ginjaar-Maas, mevr. S. van Heemskerck Pillis-Duvekot, H.A.L. van Hoof, mevr. A. Jorritsma-Lebbink, mevr. M.M.H. Kamp, dr. R.W. de Korte, mr. A.H. Korthals, mr. H.Th.M. Lauxsterman, R.L.O. Linschoten, mevr. drs. N. Rempt-Halmmans de Jongh, J.F.B. van Rey, mevr. E.G. Terpstra, mr. A.J. te Veldhuis, drs. F. Weisglas, mr. J.G.C. Wiebenga.

De samenstelling van het fractiebestuur is in het verslagjaar niet gewijzigd en was als volgt: mr. drs. F. Bolkestein, voorzitter, H.F. Dijkstal, vice-voorzitter, J. Franssen, secretaris en mr. A.H. Korthals, penningmeester en mevr. E.G. Terpstra, bestuurslid.

FRACTIEVERGADERINGEN

De wekelijkse fractievergadering vond plaats op dinsdag- ochtend. De themavergaderingen op woensdagmiddag werden gecontinueerd.

Tijdens het verslagjaar verhuisde de gehele VVD-fractie, leden en medewerkers, naar het gebouw 'Hotel', onderdeel van het Tweede Kamercomplex. Deze huisvesting zal van tijdelijke aard zijn. Nadat Binnenhof 1a is gerenoveerd keert de fractie daar weer terug.

Op 28 en 29 augustus kwam de fractie in een zgn. fractie-weekend bijeen, waarbij op de vrijdag door de bijna voltallige fractie een werkbezoek werd afgelegd aan diverse locaties in Gelderland ter oriëntatie op de dijkverzwaringsproblematiek.

CONTACTEN MET PARTIJGELEDINGEN:

- De diverse themadagen, partijraadsvergaderingen en partijcongressen werden door fractieleden bijgewoond.
Hetzelfde geldt voor de congressen van de Vrouwen in de VVD en de Vereniging van Staten- en Raadsleden.
- In internationaal verband werd deelgenomen aan vergaderingen van de ELD, de ELDR en de Liberale Internationale.
- De vergaderingen van partijcommissies welke worden gehouden in een vergaderzaal aan het Binnenhof werden zo veel als mogelijk bijgewoond door fractieleden.
- De vergaderingen van het HB werden door de fractievoorzitter of een ander lid van het fractiebestuur bijgewoond.
- Aan de bezoeken van het HB aan de Kamercentrales werd per keer door één of twee leden van de fractie deelgenomen.
- Aan de door de Haya van Someren Stichting georganiseerde vormings- en top-kader cursussen werd door diverse leden als inleider medewerking gegeven.

DIVERSEN

- Met de diverse belangenorganisaties en bedrijven blijven de contacten levendig middels werkbezoeken en gesprekken.
- In september werd gestart met gesprekken tussen een delegatie uit de fractie en de diverse VVD-Statens-fracties. Gedurende het verslagjaar werden in dit kader de VVD-Statensfracties in Overijssel, Groningen, Noord-Holland, Zuid-Holland, Drenthe en Zeeland bezocht. De serie bezoeken wordt in 1993 afgerond.
- De contacten met zusterpartijen in het buitenland werden aangehaald. Zo vonden gesprekken plaats tussen delegaties van de VVD-fractie met de PVV en de FDP.
 - Op 25 september werd op initiatief van de VVD-fractie een Liberale-Benelux-top in Den Haag georganiseerd. Zowel vanuit Luxemburg als uit België werd aan de uitnodiging gehoor gegeven.
- Om tegemoet te komen aan de enorme belangstelling voor het nieuwe Tweede Kamergebouw startte de fractie in de maand november van het verslagjaar met een eigen 'bezoekersprogramma'. Partijgeledingen werden uitgenodigd om met belangstellenden naar de Kamer te komen, waar de fractie een rondleiding plus een gesprek met een Kamerlid aanbood.
 - Iedere maandag en vrijdag werden groepen met een maximale omvang van 50 personen rondgeleid.
- De fractie ontving gedurende het verslagjaar 2200 brieven, via het partijbureau 200.
- De fractie ontving 50 groepen afkomstig uit diverse scholen. Individuele leden ontvangen doorlopend groepering, deze worden in aantal niet bijgehouden.
 - In het kader van het bezoekersprogramma ontving de fractie in de maanden november en december 11 groepen, d.w.z. ca. 500 mensen.

c. Europese Liberale Fractie

De Europese Liberale Fractie vertoonde in 1992 onder voorzitter Yves Galland aanzienlijk meer eensgezindheid en slagkracht dan in 1991, toen oud-voorzitter Giscard d'Estaing met drie landgenoten overstapte naar de Christendemocraten.

Als gevolg van deze reductie in ledental raakte de fractie helaas wel het voorzitterschap van de parlementaire Commissie Verkeer en Vervoer kwijt. In plaats daarvan werd het voorzitterschap van Florus Wijsenbeek, die kandidaat stond voor het voorzitterschap van de Vervoerscommissie, werd tot voorzitter van de Reglementscommissie verkozen. Jessica Larive volgde Gijs de Vries op als ondervoorzitter in het fractiepresidium.

De plaats van de fractie als derde in grootte in het Parlement werd bekrachtigd door de toetreding van de Italiaanse Democraten van Links (voormalige Communisten) tot de Socialistische Fractie, die nu 198 leden telt, terwijl de Christendemocratische Fractie (na toetreding van Deense en Britse Conservatieven) nu 163 leden kent. De Portugese afgevaardigde Lucas Pires (ex-christendemocratisch lijsttrekker in zijn land) sloot zich aan bij de liberale PSD, maar bleef lid van de Europese CD-fractie. Hij slaagde er niet in zijn nieuwe partijgenoten ook tot de christendemocratische fractie te laten toetreden.

Na overlijden van een lid van de Gaullistische Fractie trad diens lijstopvolger, de Fransman Soulier, toe tot de Europese Liberale Fractie, die nu 46 leden telt.

De discussie in de VVD over de eventuele goedkeuring van het Verdrag van Maastricht vormde aanleiding voor de voorzitter van de Europese Federatie van Liberale en Democratische Partijen, Willy de Clercq, om zich in verbinding te stellen met de fractievoorzitter in de Tweede Kamer.

VVD-contacten

Evenals in vorige jaren waren er veelvuldige, intensieve contacten tussen de VVD-leden van het Europees Parlement en de partij.

De Europarlementariërs waren vertegenwoordigd op de algemene vergaderingen, de partijraden, de themadag Europa, de congressen van de Vrouwen in de VVD, de Vereniging van Staten- en Raadsleden, en de Federatie van Europese Liberale partijen, alsmede de liberale 'prominentenborrels'. Regelmatig werden ook de vergaderingen van de Tweede Kamerfractie, de Eerste Kamerfractie, het hoofdbestuur, en de partijcommissie Europese zaken bijgewoond. Daarnaast werden spreekbeurten gehouden voor afdelingen en kamercentrales.

Met de contactgroep van vertegenwoordigers van kamercentralebesturen, ingesteld in 1990, werd vier maal bijeengekomen. Op deze bijeenkomsten, waarop de kamercentrales Amsterdam en Den Bosch helaas ontbraken, werd de Europese politieke actualiteit besproken. De Europarlementariërs rapporteerden daarnaast vier keer schriftelijk aan de kamercentrales over de belangrijkste stellingnames van de Europese Liberale Fractie. Dit kwartaalbericht wordt door een aantal KC-besturen verspreid onder de afdelingen. Het overlijden van Tineke Roos, die sinds de oprichting deel uitmaakte van de contactgroep KC-EP, betekent een gevoelig verlies voor de VVD. Haar enthousiasme en trouw zullen node worden gemist.

Werkbezoeken aan Straatsburg werden in 1992 afgelegd door de VVD-afdeling Soest, de JOVD-afdeling Stadskanaal, en een afvaardiging van de Kamercentralebesturen en het hoofdbestuur.

De Haya van Somerenstichting besloot in 1993 een landelijke cursus Europa te zullen organiseren. In de regio's zullen vervolgbijeenkomsten worden belegd.

Het hoofdbestuur kwam overeen bij de benoeming van nieuwe leden van partijcommissies meer aandacht te zullen besteden aan deskundigheid inzake EG-wetgeving en -beleid.

Gijs de Vries nam op 25 september deel aan de door de VVD georganiseerde liberale Benelux-top in Den Haag. De drie Europarlementariërs vertegenwoordigden de VVD tijdens de op 3 september gehouden vergadering van de Nederlandse leden van het Europees Parlement en de leden van de Vaste Kamercommissie voor EG-zaken.

Via elk van de in 1992 verschenen nummers van Vrijheid en Democratie brachten de drie EP-leden verslag uit van hun werkzaamheden. Hun gezamenlijk jaarverslag over 1991 werd door het algemeen secretariaat aan alle afdelingen toegezonden.

20. INTERNATIONALE CONTACTEN

Liberales Internationale

Voortgegaan is met het uitbreiden van de contacten met liberale groeperingen in Midden- en Zuid-Amerika, en dichterbij huis met nieuwkomers in Midden- en Oost-Europa. De eerste contacten worden gelegd met Zuid-Oost Azië.

Jules Maaten, directeur van de LI in London is officieel secretaris-generaal van de LI.

Het jaar is financieel neutraal afgesloten. De nieuwe penningmeester is bezig met een nieuwe benadering van verdere fondsen.

Gedurende 1992 was de VVD vertegenwoordigd in:

- het Bureau door J.D. Blaauw in zijn functie van voorzitter van het Human Rights Committee;
- de Executive door mr. H. P. Talsma, als Patron, door mr. drs. F. Bolkestein in zijn functie van een van de vice-presidenten en door J.D. Blaauw in zijn functie van secretaris buitenland;
- in het Human Rights Committee door J.D. Blaauw, voorzitter.

Vergaderingen van de Executive

- a. 21 en 22 februari in Montreal.
 - om financiële redenen is niet deelgenomen;
- b. 5 juni te Brussel; Routinezaken werden behandeld en tevens werd aandacht besteed aan:
 - het democratiseringsproces in landen van Midden-Europa en aan de ontwikkelingen in de Gemeenschap van Onafhankelijke Staten
 - de desintegratie van Joegoslavië, de conflicten tussen de deelrepublieken, en de schending van de mensenrechten en het onderdrukken van minderheden.

Congres in Mainz.

Dit vond plaats van 3-5 september en was georganiseerd door de FDP. Het thema van het congres was "Free Trade in a Changing World". Tijdens het congres werd o.a. door mr. drs. F. Bolkestein het woord gevoerd.

De internationaal secretaris J.D. Blaauw heeft verder in zijn functie van voorzitter van de Mensenrechtencommissie van de LI verslag gedaan van het afgelopen jaar.

Tijdens het congres werd de "Prize for Freedom" toegekend aan de Cubaanse Maria Elena Cruz Varela.

De delegatie van de VVD bestond uit de volgende leden:

Mr. Drs. J.C. van Baalen, Mr. R.E. Batten, E. Bastiaans, J.D. Blaauw, Mr. Drs. F. Bolkestein, Mevr. E.J. Brandenburg, Dr. P. A. Delvaux, Mevr. W. Derks-van Ketel, K. Jalving, Drs. A.W. Kröner, Mevr. Mr. E.J.J.E. van Leeuwen-Schut, Dr. L. van Leeuwen, Mevr. H.M.W. Markerink-De Leede, Ir. J. Mulder, Ir. B.P. Rauwerda, Mevr. E.M. de Roo van Aldewerelt-Hoog, Dhr. G.F. de Roo van Alderwerelt, Mr. H.P. Talsma, J.A. Unger, Mevr. A.F. Unger-Pleijssier, Mevr. Drs. J.M. de Vries en Mr. drs. N.J. Wetzels.

Waarnemers waren Mevr. J.M.C. Meermans-Melein, Mevr. A.D.M. Voets-de Wit en Mevr. Y. Zuiderent.

Federatie van Liberale en Democratische partijen van de Europese Gemeenschap (ELD).

In het Council is de VVD met vijf leden vertegenwoordigd. Dit zijn: J.D. Blaauw, dr. W.F. van Eekelen, mr. D.H. Kok, drs. M.A.J. Knip en mevr. mr. E.J.J.E. van Leeuwen-Schut. Het Council is in het verslagjaar vier maal bijeengekomen.

In januari is de Program Commissie voor de Europese Verkiezingen.. aangevallen met haar werkzaamheden. Europarlementariër F. Wijsenbeek is voorzitter, de VVD is vertegenwoordigd door J.D. Blaauw. De Program Commissie is vier keer bijeengewoost.

Op 2 en 3 juli vond in Kopenhagen het jaarlijkse ELD-congres plaats. Het congres werd namens de VVD bijgewoond door de volgende delegatie: J.D. Blaauw, drs. M.A. Knip, mr. D.H. Kok, mevr. mr. E.J.J.E. van Leeuwen-Schut, dr. W.F. van Eekelen, R.L.O. Linschoten, mr. H.P. Talsma, drs. F.W. Weisglas, mr. dr. H.R. Nord en mevr. mr. M. Th. H. Tangel.

21. PROF. MR. B.M. TELDERSSTICHTING

Publikaties

In 1992 publiceerde de Prof.Mr. B.M. Teldersstichting de volgende geschriften:

Geschrift 76:

Europa: een volgende akte. Een verkenning van de grondslagen en de toekomst van de Gemeenschap en de positie van Nederland daarin.
De werkgroep die dit rapport samenstelde bestond uit de volgende personen:
drs. G.M.V. van Aardenne (voorzitter), drs. F.A. Engering, mr J.G.N. de Hoop Scheffer, mr. H.R. Nord en drs. P.G.C. van Schie (secretaris).

De werkgroep heeft zich gebogen over vragen die zijn gerezen met betrekking tot de voltooiing van de interne markt van de EG op 31 december 1992. De werkgroep heeft een liberaal standpunt geformuleerd over de grondslagen (doelstellingen, samenstelling en afbakening) van de EG, haar institutionele vormgeving en de taakverdeling tussen Brussel, nationale en overige overheden.

Geschrift 77:

Bestuur in beweging.
onder redactie van A.W. Dijk en K. Groenveld

Op 24 en 25 januari 1992 organiseerden de Vereniging van Staten- en Raadsleden van de VVD, het Hoofdbestuur van de VVD en de Prof.Mr. B.M. Teldersstichting een klankbordconferentie over de inrichting van het binnenlands bestuur. Centraal tijdens deze conferentie stond een preadvies, getiteld Interlokaal en Bovenlokaal. In geschrift 77 is dit preadvies opgenomen. Daarnaast bevat het geschrift de inleidingen die tijdens de conferentie werden gehouden en de inbreng van de VVD Tweede-Kamerfractie in het debat in de Kamer over de kabinetsnota Bestuur op Niveau deel II. Voorts schreven liberalen uit gemeentelijke, gewestelijke en provinciale besturen een commentaar.

Bibliografie

De geschiedschrijving van het politieke liberalisme. Bibliografie van de VVD en haar voorlopers.
auteur: G. Voerman

In samenwerking met het Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen (DNPP) van de Rijksuniversiteit van Groningen heeft de Teldersstichting een bibliografie uitgegeven betreffende het liberalisme in Nederland. Het bevat onder meer een overzicht van de literatuur met betrekking tot de geschiedenis van het liberalisme en een overzicht van egodocumenten en biografieën van Nederlandse liberalen. De bibliografie werd samengesteld door drs. G. Voerman, hoofd van het DNPP.

Preadvies Alloctonenbeleid
auteur: G.A. van der List

De auteur, drs. G.A. van der List, medewerker van de Teldersstichting, analyseert in dit preadvies de problemen die zich voordoen bij de beleidsvorming met betrekking tot minderheden in Nederland. Hij geeft aan wat de liberale uitgangspunten voor het alloctonenbeleid moeten zijn en doet beleidsaanbevelingen op het terrein van migratie, onderwijs, werkgelegenheid en veiligheid.

Lopende projecten

In dit verslagjaar waren de volgende projecten in behandeling.

- Biografie van Haya van Someren
- Medische ethiek en techniek
- Rechtsbescherming tegen de overheid/ De nationale ombudsman
- Bundel met portretten van klassiek-liberale filosofen
- Bundel met portretten van "Kopstukken van het Nederlands liberalisme voor 1940"
- Bundel met het preadvies "Alloctonenbeleid", inleidingen van het symposium op 12 juni 1992 en enkele commentaren
- Dissertatie "De VVD en het Nederlands buitenlands beleid"
- Hoger Onderwijs

Symposia en conferenties

In het verslagjaar werden de volgende bijeenkomsten georganiseerd.

Klankbordconferentie

Grote stadsregio's/landsdelen
24 en 25 januari 1992

Tijdens deze, reeds hierboven genoemde conferentie, stond het preadvies Interlokaal en Bovenlokaal centraal. Dit preadvies werd opgesteld door een werkgroep van de VVD, onder voorzitterschap van J.W. Remkes, gedeputeerde in de provincie Groningen. Het bevat aanbevelingen betreffende de inrichting van het binnenlands bestuur. De klankbordconferentie werd georganiseerd door de Vereniging van Staten- en Raadsleden van de VVD, het Hoofdbestuur van de VVD en de Teldersstichting.

Symposium

Alloctonenbeleid
12 juni 1992

De Teldersstichting organiseerde op 12 juni een symposium over Alloctonenbeleid. Het doel van het symposium was het leveren van een bijdrage aan het nationale minderhedendebat. Het eerder genoemde preadvies van G.A. van der List stond centraal tijdens deze bijeenkomst in de vergaderzaal van de Eerste Kamer der Staten-Generaal.

Mini-symposium

Verleden, heden en toekomst van het liberalisme en Het liberale archief
13 oktober 1992

Tijdens een mini-symposium werd het eerste exemplaar van het boek De geschiedschrijving van het politieke liberalisme. Bibliografie van de VVD en haar voorlopers aangeboden aan mevrouw mr. E.J.J.E. van Leeuwen - Schut, voorzitter van de VVD. Het Eerste-Kamerlid drs. Y.P.W. van der Werff sprak tijdens deze bijeenkomst over Het verleden, heden en toekomst van het liberalisme en prof.dr. F.C.J. Ketelaar, hoogleraar Archiefwezen aan de Rijksuniversiteit Leiden en Algemeen Rijksarchivaris, verzorgde een inleiding over Het liberale archief.

Bijeenkomst

De situatie in voormalig Joegoslavië
21 oktober 1992

Op uitnodiging van de Liberale Internationale Groep Nederland en de Teldersstichting sprak dr. Vladeta Janković op 21 oktober over Western Policies towards Serbia and the role of the democratic opposition in Serbia. Vladeta Janković is hoogleraar aan de Universiteit van Belgrado en doceert daar klassieke literatuur aan de faculteit der letteren. Hij behoort tot de oprichters van de Democratische Partij van Servië en is als woordvoerder van DEPOS (het verbond van democratische oppositiepartijen) een van de leidende figuren van deze beweging.

Curatorium van de Prof.Mr. B.M. Teldersstichting

In 1992 verliet prof.dr. P. Korteweg het Curatorium. Drs. F.A. Engering trad in dit verslagjaar toe tot het Curatorium van de Teldersstichting.

Op 31 december 1992 was het Curatorium als volgt samengesteld:

- mr.drs. H. Langman (voorzitter)
- mr. K.H. Beyen (penningmeester)
- prof.dr. J.A.A. van Doorn
- drs. F.A. Engering
- dr. J.M. Goudswaard
- mr. E.J.J.E. van Leeuwen - Schut
- mr. J.M. Polak
- F.M. Roscam Abbing - Bos
- prof.mr. W.J. Slagter
- mr. H.P. Talsma
- mr. J.G.C. Wiebenga
- dr. G. Zoutendijk.
- vacature

Bureau van de Teldersstichting

Het bureau was op 31 december 1992 als volgt samengesteld:

dr. K. Groenveld	- directeur
mw.ir. L.J. Kolff	- wetenschappelijk medewerker
drs. G.A. van der List	- wetenschappelijk medewerker
drs. P.G.C. van Schie	- wetenschappelijk medewerker
E. Bottinga - Lindhout	- secretaresse

Liberaal Reveil

Liberaal Reveil verscheen in dit verslagjaar zes maal. Het eenennummer, dat in juni verscheen, was dit jaar geheel aan Amerika gewijd. In overige nummers werden artikelen gepubliceerd over onder meer het Sociaal Zekerheidsstelsel, Erfrecht en Migrantenbeleid. Tevens verschenen er een aantal artikelen in de reeks over de verhouding tussen het liberalisme en socialisme in de twintigste eeuw.

Het bestuur van de Stichting Liberaal Reveil werd voorgezeten door mr. J.J. Nouwen. Drs. P.J.H.M. Luijten nam ook in 1992 de secretariaatswerkzaamheden op zich.

Drs. J.A. Weggemans zat de redactie van Liberaal Reveil in 1992 voor en de eindredactie werd verzorgd door mw.ir. L.J. Kolff.

22. TALENT-MANAGEMENT

Het Hoofdbestuur van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie onderkende al geruime tijd de noodzaak van een meer structurele aanpak van herkennen, werven, ontwikkelen en inzetten van getalenteerde personen binnen en buiten de partij.

Alvorens concrete stappen te ondernemen om tot een verdere professionalisering van dit proces te komen, wilde het Hoofdbestuur hier nader over worden geadviseerd: daarom werden twee leden van de VVD, uitgenodigd een onderzoek te verrichten naar talent-management in brede zin binnen de VVD.

Resultaat was in september 1991 het rapport "Wel vrijwillig, niet vrijblijvend", met als ondertitel "Talent-management bij de VVD: verkenningen en aanbevelingen".

Later, medio december 1991, werd door het Hoofdbestuur een workshop over talent-management georganiseerd waar vertegenwoordigers van de Kamercentrales, de Tweede Kamerfractie, de Vereniging van Staten- en Raadsleden en het Algemeen Secretariaat aan deelnamen.

De positieve uitkomsten van deze workshop brachten het Hoofdbestuur ertoe om een werkgroep in te stellen.

Als eerste resultaat van de werkzaamheden van deze werkgroep ontstond in mei 1992 de brochure "Talent-management" die met een begeleidende brief van de partijvoorzitter in de VVD werd verspreid.

Bovendien organiseerde de werkgroep in de maanden oktober en november 1992 een zevental bijeenkomsten in het land. De bedoeling van deze bijeenkomsten was om het begrip "talent-management" uit te dragen. Dit begrip wordt in het rapport "Wel vrijwillig, niet vrijblijvend" als volgt omschreven:

"Wij verstaan onder het begrip 'talent-management' het systematisch en structureel ontdekken, aantrekken, (verder) ontwikkelen en inzetten van getalenteerde personen, die kunnen bijdragen aan de politieke leiding, het bestuur van de VVD, dan wel de inhoudelijke discussie binnen de partij (interne dimensie) en/of vergroting van de politieke en maatschappelijke invloed van de VVD (externe dimensie)".

Deze omschrijving is weliswaar een mondvul, maar talent-management is eigenlijk niet anders dan de afgeleide vorm van Human Resources Management (HRM), zoals dat binnen professioneel geleide ondernemingen in het bedrijfsleven wordt gehanteerd, maar die hier binnen de VVD echter is aangepast aan de specifieke eisen die een politieke vrijwilligers-organisatie daaraan stelt.

Met talent-management wordt de volgende doelstellingen beoogd:

- versterking van de wervingskracht van de VVD
- verbreding van de maatschappelijke inzet van VVD'ers
- vergroting van de competitieve sterkte van de VVD
- zekerstelling van de continuïteit van de partij

Door het ambitieuze karakter ervan lijkt het of talent-management allesomvattend is, terwijl het slechts een essentieel onderdeel vormt van goed bestuur.

Wel is het zo dat met het toepassen van goed talent-management die veelomvattende doelstellingen zijn te bereiken en dat het daarom een belangrijke plaats moet innemen bij goed besturen.

Om bestuurders in de partij te bekwamen in goed besturen is in 1992 door de Haya van Somerenstichting o.a. al de workshop "Actief besturen" ontwikkeld.

Voor de duidelijkheid zal talent-management voortaan echter als essentieel onderdeel van "actief besturen" naar de organisatie moeten worden overgebracht.

Hierbij dient onderkend te worden dat de VVD van oudsher al aan talent-management heeft gedaan hoewel dit niet altijd door de bestuurders als zodanig wordt beseft.

Het wezen van een politieke partij is immers steeds weer talenten te vinden om namens de partij zitting te nemen in de verschillende vertegenwoordigende bestuurlijke organen.

De reeds bestaande kandidaatstellingsprocedures vormen dus eigenlijk even zovele vormen van talent-management!

Talent-management is dus geen nieuw begrip, maar meer een nieuwe naam voor een oud begrip dat van oudsher al een essentieel bestanddeel behoort te zijn van onze bestuurlijke activiteiten.

Met "talent-management" in de VVD wordt wel aandacht gevraagd voor het meer actief en communicatief omgaan met dat oude begrip, waarbij "networking" een belangrijke plaats zal gaan innemen.

Om dit te bereiken heeft het Hoofdbestuur reeds eerder besloten om talent-management als nieuw functiegebied in de organisatie door te voeren. Hierbij zullen bestaande structuren, die zich al met talent-management bezig houden, niet worden verstoord.

Vooralsnog is het slechts noodzakelijk om naast die bestaande structuren een bestuurlijk netwerk op te zetten voor het functiegebied talent-management. Gelijktijdig zal ter ondersteuning een informatiecursus "talent-management" worden ontwikkeld.

Het Hoofdbestuur zal zijn voornemens ieder jaar bekendmaken middels een plan van aanpak dat separaat in de VVD zal worden bekendgemaakt en verspreid.

Als eerste stap in die richting wordt er door het Hoofdbestuur onder andere naar gestreefd om voor het jaar 1993 te komen tot:

- instelling van een stuurgroep talent-management;
- opleiding per kamercentrale van twee functionarissen (KC- talent-managers) binnen hun gebied te activeren, begeleiden en coördineren;
- ontwikkelen van een informatiecursus "talent-management".

volkspartij voor vrijheid en Democratie

THORBECKE HUIS

postadres Postbus 30836

2500 GB s-Gravenhage

bezoekadres Koninginnegracht 57

s-Gravenhage

telefoon 070 361 30 61

telefax 070 360 82 76

AGASSE
BULLAGENZ
BIC
HET
JAC
ARVER
SL
V
G

BESLUITEN van de 45ste jaarlijkse algemene vergadering (89ste algemene vergadering) van 22 en 23 mei 1992.

1. De algemene vergadering nam kennis van het conform artikel 18.3 statuten uitgebrachte jaarverslag 1991.
2. Rekening en verantwoording en jaarverslag van de penningmeester over 1991 worden goedgekeurd.
3. Tot leden van de commissie van drie ter voorlichting van de algemene vergadering bij de behandeling van de rekening en verantwoording van de penningmeester over het jaar 1992 werden benoemd mevr.W.J.M. Bregman-Kaaks te Roden (benoeming), ir J. Boeve te Zuid-Beijerland (herbenoeming) en mevr.M.H.G.C. Kleijn-v.d. Wulp te Den Haag (benoeming), met als plaatsvervangende leden R.B. Pier te Tietjerk (benoeming, J.R.A. Raasveld te Amsterdam (benoeming), ing.P.H. Tirion te Oosterbeek (herbenoeming).
4. Tot leden van de Notulencommissie (art. 46 hr.) werden benoemd de heer J. Kruis te Schelluinen, de heer W.B. Verboom te Hengelo en de heer R.B. Pier te Tietjerk.
5. Over de wijze van vergaderingen waarbij het sprekersgestoeelte op het podium wordt gebruikt voor het toelichten van voorstellen en het stellen van vragen, en vanuit de zaal slechts van interruptiemicrofoons gebruik wordt gemaakt, werd door de kamercentrale Den Helder een motie van orde ingediend die werd verworpen (354 tegen 225 stemmen). Bij evaluatie aan het einde van de vergadering bleek de gehanteerde procedure te voldoen.
6. Besloten werd het aantal van 13 hoofdbestuursleden terug te brengen tot 12; herkozen werden mevr.A.A. Aeyelts Averink-Winsemius te Krimpen a/d IJssel, drs.M.A.J. Knip te Emmeloord en mevr.F.M. Roscam Abbing-Bos te Rijswijk.
7. Besloten werd een telegram te zenden aan Hare Majesteit de Koningin van de volgende inhoud: "De Volkspartij voor Vrijheid en Democratie, op vrijdag 22 en zaterdag 23 mei 1992 te Amersfoort in jaarlijkse algemene vergadering bijeen, betuigt trouw en afhankelijkheid aan uwe majesteit en haar huis.
8. Na een toelichting van de zijde van het hoofdbestuur bleek bij de volgende afdelingen geen behoefte meer te bestaan de ingediende motie(s) in stemming te brengen; de afdeling Capelle a/d IJssel (bespreking van de hoofdlijnen van de begroting), de kamercentrale Amsterdam (talent-management, de themadag onderwijs, vorming en scholing, Oosteuropese contacten van de Dettmeijerstichting, de samenwerking met PPGH/JWT, de samenstelling van het hoofdbestuur), de afdeling Oegstgeest (inhoudelijke discussie), de afdeling Roermond (discussie over minderhedenbeleid), de afdeling Ouder-Amstel (werving van jongeren), de afdeling Culemborg (samenstelling hoofdbestuur).

Na een toelichting van de zijde van de Tweede-Kamerfractie bleek er van de zijde van de afdeling Zoetermeer en de afdeling Westerschouwen geen behoefte meer te bestaan de ingediende moties over resp. de Onroerend Goed Belasting en de aftrekbaarheid groot onderhoud in stemming te brengen.

9. Aanvaard werd een voorstel van de kamercentrale Limburg om het voorstel inzake de verdeling van de contributiegelden voor de kamercentrales van de agenda af te voren en de commissie op te dragen het onderzoek in deze kwestie opnieuw ter hand te nemen teneinde een aanzienlijk beter onderbouwd voorstel aan een van de volgende algemene vergaderingen ter beoordeling voor te leggen (219 tegen 190 stemmen). Voorstellen van de kamercentrales Zeeland en Flevoland maakten daarna geen meer uit van de beraadslagingen.
10. De maatregelen met betrekking tot de Dettmeijerstichting naar aanleiding van de financiële situatie daarvan zullen in het overleg met de kamercentralevoorzitters aan de orde komen; rapportage vindt plaats in de algemene vergadering.
11. Overgenomen werd een motie van de kamercentrale Amsterdam waarin met betrekking tot Vrijheid en Democratie gepleit wordt voor een meer dan marginale aanpassing; dit is reeds in gang gezet.
12. Toegezegd werd dat het hoofdbestuur en zorg voor draagt dat, wanneer beschrijvingsbrieven niet in Vrijheid en Democratie worden gepubliceerd, de afdelingen op adequate wijze op de hoogte zullen worden gesteld van de relevante informatie.
13. Toegezegd werd te zullen nagaan of bij de ledenwerving met kwartaalcontributiebedragen kan worden geworven.

Namens het hoofdbestuur,
mr M.Th.M. Tangel,
adjunct-algemeen secretaris.

VVD

COMMISSIE BINNENLANDSE ZAKEN

Jaarverslag 1992

Samenstelling

Voor de heer J.W. Remkes kwam op diens verzoek in het verslagjaar een einde aan zijn lidmaatschap van de commissie.

Vergaderingen

De commissie kwam in 1992 zeven maal in vergadering bijeen.

De opkomst van de leden bij de vergaderingen was in het verslagjaar gemiddeld 6%. Uit beide Kamers der Staten-Generaal was vrijwel steeds een adviserend lid aanwezig. De samenwerking met de adviserende leden verliep naar wens.

Onderwerpen

Ook in 1992 vormden de ontwikkelingen op het gebied van de bestuurlijke organisatie een regelmatig op de agenda terugkerend onderwerp.

De commissie was met twee leden vertegenwoordigd in de Werkgroep uitwerking resolutie landsdelen/stadsregio's van de Vereniging van Staten- en Raadsleden van de VVD. Het pre-advies van die werkgroep is behandeld in een Klankbordconferentie op 24 en 25 januari 1992 te Lunteren. De voorzitter van de partijcommissie maakte bij de discussie tijdens de Klankbordconferentie deel uit van het forum.

De commissie heeft tevens een inbreng geleverd voor de voorbereiding van het standpunt van de Kamerfractie bij de UCV over de BON-problematiek op 3 februari 1992.

De commissie heeft zich uitgesproken tegen het trekken van een te sterke scheidslijn tussen de (groot)stedelijke gebieden en de overige regio's. Verder zouden de provincies moeten terugtreden, naarmate regionale besturen in betekenis toenemen. De commissie acht het gewenst dat er een duidelijke regio-indeling tot stand komt, waarbij de politieregio niet zonder meer als de maat der dingen moet gelden.

De voortgang van de decentralisatie is ook meermalen door de commissie besproken. Dit gebeurde aan de hand van het overleg van de VNG met het kabinet in het kader van de decentralisatie-impuls en naar aanleiding van het rapport van de externe adviseurs. De commissie is van mening dat de Kamerfractie druk moet zetten op het langzaam voortschrijdende decentralisatieproces.

Met betrekking tot de Nimby-wetgeving heeft de commissie zich beraden over de spanning tussen de behoefte aan het kunnen doordrukken van beslissingen en het principe van de gedecentraliseerde eenheidsstaat. De opmerkingen van de commissie zijn doorgegeven aan de partijcommissie Ruimtelijke ordening.

Aan de hand van het rapport van de commissie-Ressebaai heeft de commissie zich beziggehouden met de kerntakendiscussie. Daarbij stelde de commissie zich op het standpunt dat het overheidsproduct geen economisch product is. Eerst zal moeten worden gesproken over de normering van het handelen van de overheid en daarna pas over de omvang van het takenpakket. Ook de verdere behandeling van de vraagpunten van de commissie Beethman door verschillende werkgroepen is door de commissie zoveel mogelijk gevolgd.

De commissie heeft zich uitvoerig gebogen over de rampenbestrijding, mede naar aanleiding van de verschillende rampen die zich in 1992 in ons land hebben voltrokken.

Van de overige onderwerpen waarmee de commissie zich in 1992 heeft beziggehouden, kunnen worden genoemd: Europa en het binnenlands bestuur, het verschuiven van de convenanten, de sociale vernieuwing, het referendum, de Gemeentelijke Basisadministratie (GBA), de functionele decentralisatie, de Grote Efficiency operatie, de begroting van Binnenlandse Zaken en de te traag verlopende herziening van het decoratiestelsel. Op verzoek van het partijbestuur heeft de commissie geadviseerd over het onderwerp VVD en jongeren.

De behandeling van verschillende onderwerpen vond plaats in afstemming met de agenda's van de tweede en eerste Kamer.

VVD PARTIJCOMMISSIE JUSTITIE
Jaarverslag 1992

Jaarverslag 1992

Blad 1

INHOUD

	Blz.
1 DE COMMISSIE IN 1992	1
1 SAMENSTELLING	1
2 VERGADERINGEN	1
3 BIJeenKOMST PARTIJCOMMISSIES EN HOOFDBESTUUR	1
2 BEHANDELDE ONDERWERPEN	3
1 ALGEMEENE WET BESTUURSRECHT	3
2 STRAFBAARSTELLING VOORBEREIDINGSHANDELINGEN	3
3 INVERZEKERINGSSTELLING	4
4 ERERECHT IN BOEK 4 NIEUW-BURGERLIJK WETBOEK	4
5 ROL FG OP TERRIT IN JUSTITIE	4
6 HERZIENING RECHTERLIJKE ORGANISATIE	5
7 DNA ONDERZOEK IN STRAFZAKEN	6
8 RECHTSBESCHERMING EN ALGEMEEN BELANG	7
9 SCHIJNHUWELIJKEN	8
10 NEVENFUNCTIES RECHTERS	8
11 GETUIGENBESCHERMING	9
12 CONSTITUTIONELE TOETSING	9
13 CONVENANTEN	9
14 GEFINANCIERDE RECHTSHULP	10
15 VREEMDETINGENWET	10
16 JUSTITIEBEGROTING 1993	11
3 JAARPLAN 1993	13
1 ITEMLIJST	13
2 AGENDAPLANNING	13

1 DE COMMISSIE IN 1992

1. SAMENSTELLING

De commissie Justitie was in het verslagjaar als volgt samengesteld:

Prof. mr. M.C.B. Burkens	Voorzitter
Mr. G.W.A. van der Velde	Secretaris
Mr. G.C.M. Bos	
Prof. mr. R. Cleton	
Jhr. mr. J.J. van der Goes van Naters	
Mr. J.J. Sanders	
Mr. P. Sanders	
Mw. mr. J. van Vloten	
Mr. J.H.C. van Zanen	
Mw. mr. M.J.L. Zeven Postma	

Adviserende leden:

Mr. J.G.C. Wiebenga
Mr. A.H. Korthals
Mr. H.P. Talsma
Mr. ir. H. Heijne Makkreel
Mr. F. Korthals Altes

Mr. J.H.C. van Zanen heeft bij het begin van het verslagjaar te kennen gegeven wegens persoonlijke omstandigheden en drukke werkzaamheden niet langer in de gelegenheid te zijn aan de beraadslagingen in de commissie deel te nemen.

2. VERGADERINGEN

De commissie is in het verslagjaar 7 maal bijeen geweest om te beraadslagen aan de hand van de agendaplanning. De beraadslagingen werden doorgaans voorbereid door één der leden, door discussiepunten in een korte notitie samen te vatten.

3. BIJeenKOMST PARTIJCOMMISSIES EN HOOFDBESTUUR

Deze bijeenkomst is dit jaar als teleurstellend ervaren. Ten aanzien van het Verkiezingsprogramma was de boodschap dat inbreng vanuit de partijcommissies voorals

nog niet op prijs werd gesteld; het hoofdbestuur had nog in beraad op welke wijze het Verkiezingsprogramma vorm gegeven zal worden. Bij het onderwerp talentmanagement kwam naar voren dat de partijcommissies meenden dat de bij hen beschikbare talenten onvoldoende werden aangesproken; dit was ook naar voren gekomen uit het onderzoek dat aan notitie voorafgegaan was. Echter, of het hoofdbestuur van zins is om deze talenten meer te managen, en op welke wijze dat dan zal gebeuren, kwam niet uit te verf.

Van de zijde van het hoofdbestuur werd het voornemen aangekondigd om niet met een inhoudelijk verkiezingsprogramma te komen, maar te volstaan met een beperkte opzet van een vijftiental punten. Door de vertegenwoordigers van de Justitiecommissie is een dergelijke opzet ten sterkste ontraden, aangezien op deze wijze een programma ontstaat dat niet op budgettaire consequenties kan worden beoordeeld.

2 BEHANDELDE ONDERWERPEN

1. ALGEMENE WET BESTUURSRECHT

De commissie heeft beraadslaagd aan de hand van een concept voor de inbreng van de IIe Kamerfractie, met daarbij onder meer de vraag of ook de fiscus aan de termijn van 30 dagen voor beroepen gebonden zou dienen te worden. De commissie meent dat juist een van de verworvenheden van dit harmoniserend wetsvoorstel is, dat ook diensten als de fiscus 'gewoon' onder het administratieve recht worden gebracht. Besluitvorming binnen een bepaalde termijn is een kwestie van organiseren; de besluiten moeten nu eenmaal toch worden genomen. Bij ingewikkelde problemen voorziet de procedure altijd in de mogelijkheid van aanhouding.

Een ander punt is de hoorplicht, bij de behandeling van bezwaarschriften. De commissie meent dat ook bij kennelijk ongegronde of kennelijk niet-ontvankelijke bezwaren een hoorzitting niet achterwege mag blijven. Aldus standaard-jurisprudentie van de Afdeling rechtspraak van de Raad van State: de hoorzitting kan dan juist dienen om de bezwaarde de subtiliteiten van niet-ontvankelijk en gegrond uit te leggen. Dit zou wellicht anders kunnen zijn bij bezwaarschriften die kennelijk niet-ontvankelijk zijn wegens termijnoverschrijding. In dergelijke gevallen zou de hoorplicht kunnen vervallen; dit neemt niet weg dat dan bij beschikkingen waarbij geen derden zijn betrokken amtsshalve behandeling én horen van de bezwaarde toch kan plaatsvinden.

2. STRAFBAARSTELLING VOORBEREIDINGSHANDELINGEN

De commissie heeft beraadslaagd aan de hand van een notitie die uit de praktijk is geschreven; het commissielid Bos zelf is betrokken geweest bij het onderzoek waarvan de rapportage aanleiding is geweest voor het wetsontwerp. Hij wijst met name op de geweldige kosten die zijn gemoeid met de inzet van de politie bij geweldsmisdrijven. Hierdoor worden andere prioriteiten geheel weggedrukt.

Het wetsvoorstel is niet onomstreden. Een standaardwerk met betrekking tot het WvSr, Hazewinkel-Suringa, bepleit om de strafbaarstelling van voorbereidingshandelingen, "gelet op de evidente rechtstatelijke bezwaren" tot een minimum te beperken. Zo ook Mols in zijn dissertatie met betrekking tot de strafbare samenspanning. De Commissie Van Veen heeft ook een beperktere opzet geadviseerd dan nu wordt voorgesteld.

De commissie meent dat bij de bestrijding van geweldsmisdrijven wel duidelijk is, dat een strafbaarstelling van voorbereidingshandelingen effectief en noodzakelijk is.

De vraag rijst dan echter, hoever deze moet gaan. De wet kent een aantal clausuleringen: de middelen zijn limitatief omschreven, opzet op voltooiing van de voorbereiding moet worden bewezen, en bij vrijwillige terugtred vervalt de strafbaarheid. Al met al meent de commissie dat de nodige terughoudendheid is betracht.

3. INVERZEKERINGSTELLING

De commissie heeft geconstateerd dat de behandeling van het wetsvoorstel al ver is gevorderd. Toch is nog steeds niet duidelijk of de voorgestelde procedure zal voldoen aan de eisen van het Europese Hof. Zeker nu in de MvT een aanmerkelijke bedrag aan invoeringskosten wordt opgevoerd, is er wellicht aanleiding om het voorstel in heroverweging te nemen.

4. ERFRECHT IN BOEK 4 NIEUW-BURGERLIJK WETBOEK

De commissie meent, dat voor de keuze tussen ouderlijke boedelverdeling en vruchtgebruik geen duidelijke maatschappelijke consensus valt te signaleren. In een dergelijk geval kan het beste worden gekozen voor een eenvoudige oplossing, die voor de meest voorkomende gevallen uitkomst biedt. De optie van vruchtgebruik lijkt dan het meest voor de hand te liggen.

5. ROL EG OP TERREIN JUSTITIE

In een reactie op een verzoek van de fractievoorzitter in de IIe Kamer heeft de commissie geconstateerd dat op justiteel terrein niet geringe activiteiten worden ontwikkeld. Zeker na Maastricht kan worden geconcludeerd dat justitie-aangelegenheden primair intergouvernementeel zullen worden behartigd en niet communautair. De Staten-Generaal zullen daarbij derhalve rechtstreeks betrokken blijven, zodat althans formeel gesproken de democratische controle is gegarandeerd.

Deze democratische controle kan echter niet vrijblijvend worden uitgeoefend. De Europese trein rijdt, en we zijn als kleine Europese partner opgenomen in een besluitvormingsproces waaraan we ons niet kunnen onttrekken. Niet alleen omdat de twaalf lidstaten nu eenmaal partners zijn die tot overeenstemming moeten geraken, maar ook en vooral omdat de vier vrijheden van het gemeenschapsrecht nu eenmaal pistolele samenwerking noodzakelijk maken. De keuze voor een Europese rechtsorde is met name ingegeven door het belang van deze vier vrijheden; aan een dergelijke keuze is dan ook als consequentie verbonden dat op daarmee verband houdende rechtsgebieden een harmonisatie zal plaatsvinden.

6. HERZIENING RECHTERLIJKE ORGANISATIE

Op initiatief van de secretaris heeft een gesprek heeft plaatsgevonden tussen Korthals, hemzelf en de ambtelijk projectleider bij justitie, om te bezien welke punten uit het wetsvoorstel voltooiing eerste fase herziening RO kunnen worden gelicht.

In het gesprek werd geconstateerd dat de voorstellen met betrekking tot de zogenaamde 'voortintegratie' zonder meer kunnen worden aanvaard; hierover bestaat algemene consensus en ten dele is de voortintegratie reeds uitgevoerd. Daardoor rijst wel de vraag naar de inrichting van het wetgevingsproces. De voorstellen zullen gefaseerd worden aangeleverd, waardoor gaandeweg de keuzemogelijkheden voor vervolgfases zullen worden beperkt. Over de uiteindelijke marsroute wordt door de minister echter nog geen duidelijkheid geboden; niet valt derhalve te overzien welke implicaties aan het instemmen met een bepaalde fase zijn verbonden. Zeker als over de tijdplanning van het wetgevingsproces afspraken gemaakt dienen te worden zal meer duidelijkheid op dit punt dienen te worden verschaft.

Voorts is gesproken over de organisatorische en financiële aspecten van de operatie, die door de Staten Generaal aan een doelmattige controle zouden dienen te worden onderworpen.

Het thans aan de orde zijnde wetsvoorstel bevat als hoofdpunten:

- de inrichting van het bestuursprocesrecht; met name het punt van de rechtsmacht. Voorgesteld wordt deze uit te laten strekken tot besluiten, niet zijnde algemeen verbindende voorschriften of beleidsregels (beschikkingen). Bestuursbehandelingen zullen derhalve uitgesloten blijven, alhoewel er in het verleden dikwijls is voorgesteld om deze ook onder het bestuursprocesrecht te laten vallen. Ook de motivering in het wetsvoorstel voor een afzonderlijk bestuursprocesrecht, ongelijkheidscompensatie, pleit er voor.
- de sterfhuisc constructie bij de Raad van State. Bij de Afdeling rechtspraak ligt nog een werkvoorraad oude zaken tot 1997. Voorgesteld wordt om de behandeling van deze zaken niet onder te brengen in de nieuwe regeling, maar de Raad daarmee te blijven belasten, eventueel met ondersteuning vanuit de rechterlijke macht. Deze constructie lijkt zowel vanuit organisatorisch oogpunt onwerkbaar, als vanuit het gezichtspunt van de rechtsbescherming onacceptabel.

de definitieve keuze voor administratieve rechtspraak in laatste instantie, boven administratief beroep. Gezien de doorwerking van Europees recht is dit reeds onder de Tijdelijke Wet Kroongeschillen (art. 10) compleet.

een algemene lijn van rechtspraak in twee instanties voor administratieve rechtspraak, vooralsnog bij de oorspronkelijke colleges (zij het dat de uitzonderingen op deze regel merkwaardig worden gemotiveerd)

- een voorziening voor de rechtseenheid

Over dit laatste punt wordt door de commissie uitgebreid van gedachten gewisseld. De ervaring met het Luxemburgse prejudiciële stelsel leert dat een rechtsvraag als zodanig niet beantwoord kan worden. Telkenmale blijkt dat de vraag door het Hof opnieuw moet worden geformuleerd, en dat ook dan nog tegen de feitelijke achtergrond moet worden beantwoord. De Hoge Raad zou met hetzelfde probleem worden geconfronteerd.

Het probleem valt niet te vermijden, aangezien bij het prejudicieel beoordeeld dient te worden of toepassing van een wettelijke regel in het specifieke geval niet zal leiden tot een resultaat dat in strijd is met het verdrag. Bij een administratieve rechtspraak in twee instanties kan in hoger beroep, bijvoorbeeld door een andere presentatie, nieuw licht op het feitenmateriaal worden geworpen. In één zaak zou dus twee maal een prejudicieel kunnen worden gevraagd.

7. DNA-ONDERZOEK IN STRAFZAKEN

De commissie is ingegaan op enkele technische aspecten, zowel van de DNA-bepaling als van de medisch-juridische toepassing daarvan. Benadrukt dient te worden dat het is het kader van het wetsvoorstel slechts bepaling en vergelijking van DNA profielen betreft, de vingerafdruk. Een analyse van erfelijke eigenschappen is niet aan de orde.

Ten aanzien van de gedwongen afname van celmateriaal (bloed, wangslimweefsel of haarwortels) ten behoeve van de DNA profielbepaling aan de orde is, anders dan bij de bloedproef bij verdenking van rijden onder invloed is -naar de mening van de commissie op goede gronden niet voorzien in de mogelijkheid van weigering onder strafsanctie.

Bij een gedwongen afname dient de verdachte fysiek vastgehouden te worden, hetgeen een verregaande inbreuk op de fysieke integriteit betekent. De commissie geeft in overweging om de toestemming daarvoor over te laten aan de raadkamer van de rechtbank, en niet aan de rechter-commissaris zoals in het wetsvoorstel. Ook bij huiszoeking is toestemming van de raadkamer vereist.

Ten aanzien van het afnemen van celmateriaal wordt voorgesteld om in de regel bloed af te nemen, doch indien de arts of de deskundige van mening is dat dit geen

geschikt materiaal voor DNA onderzoek zal opleveren, wangslijmweefsel of haarwortels. Deze volgorde doet merkwaardig aan, omdat de afname van bloed juist dikwijls protest en verzet oproept.

Tenslotte is ook nog de vraag aan de orde, of wellicht bloed dat ten behoeve van de bepaling van het alcohol promillage is afgenomen ook zou mogen worden gebruikt voor DNA onderzoek. De commissie meent dat zulks in de lijn van de jurisprudentie voor de hand ligt.

8. RECHTSBESCHERMING EN ALGEMEEN BELANG

Naar aanleiding van de in de nota 'Ongebroken Lijnen' opgeworpen vraag, of individuele rechtsbescherming van de burger leidt tot de frustratie van de uitvoering van in het algemeen belang genomen besluiten, heeft het hoofdbestuur de partijcommissie verzocht om in overleg met de commissie Ruimtelijke Ordening een notitie op te stellen.

Na enige discussie heeft de commissie besloten tot een voorlopige afbakening van het probleem. Allereerst zal het onderwerp vanuit de administratiefrechtelijke invalshoek dienen te worden benaderd: weliswaar kent ook het strafrecht allerlei voorzieningen die als rechtsbescherming kunnen worden aangemerkt, doch daardoor kan slechts de vervolging in een individueel geval worden vertraagd. Van frustratie van vervolgingsbeleid is doorgaans geen sprake.

Onderscheid dient voorts te worden gemaakt tussen de administratiefrechtelijke regelingen inzake inspraak en rechtsbescherming. Bij inspraak kan in beginsel iedereen zich in de procedure mengen, bij rechtsbescherming slechts de belanghebbende. Bij de inspraak procedures is de slagvaardigheid van het bestuur niet aan de orde, omdat de betreffende regelingen allerlei anticipatie mogelijkheden kennen.

Strikt genomen laten de ook diverse mogelijkheden van administratief beroep en rechtspraak die de belanghebbende worden geboden de slagvaardigheid van het bestuur onverlet, aangezien aan dergelijke voorzieningen doorgaans geen schorsende werking is toegekend. Het is dus aan het bestuur om de kwade kansen van een procedure in te schatten, welke kansen stijgen naarmate de besluitvorming beter verloopt. Met enige investering in de kwaliteit kan een eenmaal genomen besluit doorgaans gewoon worden doorgezet. Praktijk is echter dat het bestuur, zeker nu ten aanzien van bedrijfsvestingen een koppeling is aangebracht tussen de bouw- en de milieuvergunning, de neiging vertoont de kat uit de procedurele boom te kijken.

De tot dusverre gevolgde lijn kan als volgt worden samengevat:

Rechtsbescherming van de belanghebbende is een liberaal uitgangspunt; Daartoe moet de rechterlijke macht ook voldoende zijn toegerust; Het vol beroep dient zoveel mogelijk te worden beperkt; En de bestuurlijke besluitvorming moet beter worden georganiseerd.

9. SCHIJNHUWELIJKEN

Ingegaan is op het wetsvoorstel, waarin beoogd wordt de mogelijkheden voor stuiting of vernietiging van schijnhuwelijken te openen. De conclusie van de commissie is, dat schijnhuwelijken of schijnerkenningen niet of nauwelijks zijn tegen te gaan.

Opgemerkt is nog, dat de term de lading niet dekt. Er is geen sprake van *schijnhuwelijken* of *schijnerkenningen*; het is wel degelijk een huwelijk of een erkenning. Ze vinden echter plaats met specifieke bijbedoelingen. Een aanpak van deze problematiek zou derhalve veeleer gevonden dienen te worden in een verdergaande individualisering van de aanspraken die thans op een huwelijk of erkenning kunnen worden gebaseerd. Een huwelijk als zodanig levert thans een afhankelijke verblijfstitel op; ook bij erkenning van een buitenlands kind zou verblijf slechts onder voorwaarden kunnen worden toegestaan.

Ten aanzien van de schijnerkenning suggereert de commissie om met het BW in de hand te vervolgen wegens verduistering van staat. Mogelijk zou ook zijn, om bij erkenning van een buitenlands kind niet automatisch de nederlandse nationaliteit toe te kennen, doch slechts op verzoek indien kan worden aangetoond dat het kind in een nederlands gezinsverband zal worden opgenomen.

De commissie besluit dat het wetsvoorstel een goede, weliswaar eerste, stap in de richting is. Op deze weg dient te worden voortgegaan, allereerst door individualisering van de aanspraken op verblijf in het vreemdelingenbeleid.

10. NEVENFUNCTIES RECHTERS

De commissie heeft naar aanleiding van een incident de problematiek van de al dan niet openbaarmaking van nevenfuncties aangesneden.

Het standpunt van de II. Kamerfractie luidt, dat bekleders van openbare ambten geen geheimhouding dienen te betrachten met betrekking tot (neven) functies. De leden van het kabinet, van de II. Kamer, van de Raad van State, en van de Algemene Rekenkamer, maken hun nevenfuncties actief openbaar. Ten aanzien van de provinciale en gemeentebesturen bevatten de nieuwe Gemeente- en Provinciewet het

voorschrift dat de nevenfuncties dienen te worden openbaar gemaakt. Onder deze omstandigheden meent de fractie dat de leden van de rechterlijke macht niet kunnen achterblijven.

De commissie meent dat in openbaarmaking van nevenfuncties van rechters geen waarborgen voor de kwaliteit van de rechtspraak moeten worden gezocht. Een openbaar register kan er wel toe bijdragen dat leden van de rechterlijke macht ten onrechte in opspraak worden gebracht. Overigens heeft de commissie geen eensluidend standpunt bereikt ten aanzien van de wenselijkheid van een openbaar register.

11. GETUIGENBESCHERMING

De commissie heeft beraadslaagd naar aanleiding van een wetsvoorstel, waarbij de rechter commissaris de bevoegdheid verkrijgt de identiteit van een bedreigde getuige verborgen te houden. De voorwaarden, waaronder van deze bevoegdheid gebruik kan worden gemaakt, zijn echter dermate open geformuleerd, dat de R.C. daaraan weinig houvast heeft. Ook kan de verklaring van een anonieme getuige alleen dienen als steunbewijs. Het praktisch nut van de voorgestelde regeling lijkt derhalve beperkt. Slechts de inmiddels algemeen toegepaste opsporingstechniek van de infiltratie verkrijgt een officiële status.

De commissie besluit dat een terughoudende opstelling op zijn plaats is.

12. CONSTITUTIONELE TOETSING

De commissie heeft over dit onderwerp enkele malen uitvoerig van gedachten gewisseld. Het resultaat van deze discussies is vervat in een advies, aangeboden aan het Hoofdbestuur. Ook is aan de partijcommissies Belastingen en Binnenlandse Zaken een exemplaar toegezonden.

13. CONVENANTEN

Door het Hoofdbestuur was voorgesteld om het onderwerp samen met de commissies Binnenlandse Zaken en Ruimtelijke Ordening te bespreken. Nu het rapport van de commissie Kortmann beschikbaar is, is aan de voorzitter van de commissie Binnenlandse Zaken om een voorzet worden gevraagd.

14. GEFINANCIERDE RECHTSHULP

De voorstellen ten aanzien van de gefinancierde rechtshulp kunnen nu meer rekenen op instemming van de betrokkenen, naar blijkt uit een gepubliceerde samenvatting van het commentaar van de Orde van Advocaten. Echter, bezwaren richten zich met name tegen de voorgenomen wijze, waarop de kwaliteitscontrole en de budgetsturing zullen worden uitgevoerd. De indruk blijft dat de regeling wurgkoorden bevat, terwijl de beloning van de advocaten nog steeds niet voldoende op niveau wordt gebracht. De rol van de in te stellen Inspecteur is nog niet duidelijk: zijn taken en bevoegdheden zijn niet geregeld. Ook ontbreekt een verschoningsrecht voor de inspecteur.

15. VREEMDELINGENWET

In het wetsvoorstel wordt de rechtsmacht ten aanzien van geschillen over de toepassing van de Vreemdelingenwet geconcentreerd, en wel bij de vreemdelingenkamer in de rechtbank te 's-Gravenhage. Thans berust de rechtsmacht inzake bodemgeschillen bij de Afdeling rechtspraak van de Raad van State, en de rechtsmacht inzake voorlopige voorzieningen zoals schorsing van een voorgenomen uitzetting bij de president in kort geding (te 's-Gravenhage).

Overeenkomstig het voorstel zal de vreemdelingenkamer bij voorlopige voorziening ook dadelijk uitspraak doen in het bodemgeschil; geschillen kunnen door de voorzitter van de kamer worden verwezen naar een viertal nevenzittingplaatsen. Van de uitspraak van de vreemdelingenkamer zal geen hoger beroep mogelijk zijn.

De commissie acht discutabel, of beperking tot slechts één instantie toelaatbaar is, nu ook voorzieningen inzake de vreemdelingenbewaring hieronder zullen worden begrepen. Ook biedt een dergelijke regeling onvoldoende waarborgen voor de eenheid van rechtspraak; dit klemt temeer nu het zakenaanbod zal worden afgedaan op vijf plaatsen in het land. Weliswaar sluit dit laatste aan bij de bestaande praktijk in kort geding, doch juist deze laat zien dat er grote behoefte aan coördinatie bestaat. Deze coördinatie kan nu nog door het Gerechtshof te 's-Gravenhage worden aangebracht, hetgeen regelmatig plaatsvindt doordat de Staat appelleert.

In het wetsvoorstel wordt tevens beoogd een wettelijke status te bieden aan de zogenaamde "gedoogden", asielzoekers die hun beroepsmogelijkheden hebben uitgeput, doch gezien in het land van herkomst vooralsnog niet kunnen worden teruggezonden. Voor deze categorie vreemdelingen wordt voorgesteld dat in een periode van vijf jaar steeds verdergaande verblijfsrechten worden verworven, uiteindelijk in een definitieve toelating. Voorwaarde hiervoor is wel, dat van een nieuwe of nog lopende procedure verder wordt afgezien.

De commissie meent dat de voorgestelde regelgeving te zeer geladen is met conflictstof. Doordat in de regelgeving met tal van termijnen wordt gewerkt komen er evenzovele aangrijpingspunten voor procedures. Voorts blijkt weliswaar uit de statistieken, dat het instrument van de uitzetting steeds meer serieuze toepassing vindt; echter is niet aangegeven, wat te doen met de asielzoeker die zijn procedure niet wenst op te geven. Zolang de situatie in zijn land van herkomst zich daartegen blijft verzetten, zal hij niet kunnen worden uitgezet. De regelgeving schept derhalve onvermijdelijk twee categorieën gedoogden.

Dan bevat het voorstel ook nog een verplichting van de vervoerder van een vreemdeling, om voorafgaand aan het vertrek afschrift te maken van diens reisdocumenten. Hiermee wordt beoogd de bestaande praktijk te bemoeilijken, waarbij de vreemdeling zich in het vliegtuig van zijn reisdocumenten ontdoet opdat zijn herkomst niet meer valt na te gaan. De commissie suggereert dat in plaats van een wettelijke verplichting van de vervoerder om afschrift te maken wellicht kan worden volstaan met een pragmatische oplossing, waarbij de vervoerder voor het vertrek de reisdocumenten inneemt.

16. JUSTITIEBEGROTING 1993

Het algemeen gevoelen van de commissie, ouwe koek, deze begroting bevat niets waaruit zou blijken dat hiermee het startschot voor het oogstjaar van de coalitie wordt gelost. Erger nog, de ouwe koek is voor de gelegenheid weer voorzien van een moralistisch sausje.

Wederom wordt bevestigd, dat voor Justitie meer geld beschikbaar moet worden gesteld. Enige jaren geleden is uit een overzicht van de ontwikkeling van de Justitiebegroting in relatie tot de groei van het nationaal inkomen gebleken dat de Justitiebegroting daarmee sedert 1945 min of meer gelijke tred heeft gehouden. Het aantal regelingen met strafsancies is in deze periode echter verviervoudigd, en het maatschappelijk verkeer is aanmerkelijk complexer geworden.

Specifieke onderwerpen die aan de orde zijn gesteld

- De koppeling van persoonsregistraties in het kader van de opsporing. Geïnfomeerd zou kunnen worden of artikel 18 WPR terzake wel voldoende waarborgen bevat.
- Het mislukken van deregulering: de Raad van State signaleert dat de laatste 10 jaar de wetgeving met 10% is uitgebreid.
- Uitvoeringsrecht EG.

Met betrekking tot het laatste onderwerp heeft de commissie zich voorgenomen, om aan de hand van het rapport van de Commissie Kortmann inzake de implementatie van EG richtlijnen en de NIB special naar aanleiding van het Francovich arrest van gedachten te wisselen over de consequenties van de implementatie van EG-recht voor de invloed van het nederlandse parlement.

JAARVERSLAG 1992 POLITIECOMMISSIE VVD

In 1991 maakten de volgende leden deel uit van de VVD politiecommissie:

de heren, de Vries (voorzitter), Wijbenga (secretaris), Akerboom, Beuving, van Capelle, Ekkers, Goekoop, van Harinxma, van Helten, Kuntze, Martens, Zonneville, Dijkstal en Korthals (laatste twee als adviseerende leden).

Gedurende het verslagjaar is de commissie 7 maal plenair bijeen geweest. Gemiddelde opkomst was ongeveer 60 %.

Hoofdt thema voor de politiecommissie in het verslagjaar was natuurlijk de reorganisatie van de Nederlandse politie van Rijks- en Gemeentepolitie tot regionale politiekorpsen. Dit thema, vast terugkerend op de agenda, kende diverse aspecten, die uitvoerig aan de orde zijn geweest, zoals:

- democratische inbedding
- bestuurlijke organisatie
- financiering reorganisatie
- huisvesting en verevening
- tempo en inrichting reorganisatieproject
- functiewaardering en personele reorganisatie
- positie korps landelijke politiediensten

Daarnaast is aandacht besteed aan de volgende politie-relevante onderwerpen:

- internationale criminaliteitsbestrijding (ondersteund door inleiding gast-spreker Ministerie Justitie)
- sterkte politie Nederland
- (internationale) trends in criminaliteit
- verhouding BVD en reguliere politie (met inleider)

Met de commissies Binnenlands zaken en Justitie zijn samenwerkingsafspraken gemaakt over gemeenschappelijke thema's en afstemming.

De politispecialisten uit de Tweede Kamer waren vaste aanwezigen op de vergaderingen, inbreng vragend op langere termijn thema's en op de actualiteit van de dag. Op beide thema's is door de commissie inbreng verzorgd ter ondersteuning van de politieke meningsvorming.

De secretaris van de VVD politiecommissie,

drs. Bert Wijbenga

JAARVERSLAG
OVER 1992
VAN DE
PARTIJCOMMISSIE VAN DE VVD
VOOR
BUITENLANDSE ZAKEN

I. Samenstelling

De commissie bestond per 01.01.1992 uit:

1. Mr J.G.N. de Hoop Scheffer, Voorzitter
2. Dhr R.D. Praaning, Secretaris

en de volgende leden:

3. Mr Drs J.C. van Baalen
4. Mr H.V. Baron Bentinck van Schoonheten
5. Dr A.C.A. Dake
6. Mw M. Leopold-de Vos tot Nederveen Cappel
7. Dhr J. Manheim
8. Drs J.W. van der Meulen
9. Drs K.A. Nederlof
10. Drs G.W.F. Vigevano
11. Mw M.A. Zoutendijk-Meijis

Als adviserende leden waren aan de commissie toegevoegd:

Eerste Kamer

Drs A. van Boven
Dhr J.W. Verbeek
Drs Y.P.W. van der Werff

Tweede Kamer

J.D. Blaauw
Mr Drs F. Bolkestein
Mw S. van Heemskerck
Pillis-Duvekot
Dr R.W. de Korte
Drs F.W. Weisglas

Europees Parlement

Mw Mr J.E.S. Larive cv
Groenendaal
Drs G.M. de Vries
Drs F.A. Wijsenbeek

II. Mutaties

Vanwege het feit, dat de heer D.P. Praaning zich medio 1992 als consultant te Brussel vestigde en daarmee niet meer in de gelegenheid was ten volle te functioneren trad hij op eigen initiatief als Secretaris af en bedankte hij tevens voor het reguliere lidmaatschap van de commissie. De heer Praaning is per 21 september 1992 door het Hoofdbestuur benoemd tot adviserend lid van de commissie.

In de aldus ontstane vacature van Secretaris werd op 21 september 1992 door het Hoofdbestuur voorzien door de benoeming van Mr Drs J.C. van Baalen. De heer Van Baalen is reeds sedert 19 januari 1990 lid van de commissie, waarbij zich de praktijk had gevormd dat hij een aantal secretariële activiteiten ten behoeve van de commissie was gaan vervullen.

III. Vergaderingen, bijeenkomsten en activiteiten

De commissie hield in 1992 10 reguliere vergaderingen op de volgende data: 22 januari, 19 februari, 18 maart, 8 april, 20 mei, 18 juni, 16 september, 28 oktober, 25 november en 9 december.

Naast deze reguliere vergaderingen vond een aantal bijzondere bijeenkomsten plaats (gezamenlijke sessies met andere partijcommissies, werkgroepbijeenkomsten, etc.). Tevens werd deelgenomen aan andere partij-initiatieven. In dit kader kunnen worden genoemd:

1. 22 januari (brain-storm-sessie Europese integratie)

Gezamenlijke vergadering van de partijcommissies voor Buitenlandse en Europese Zaken en Defensie over de richting van de Europese integratie en het te sluiten Verdrag van Maasticht. E.e.a. onder voorzitterschap van Mr J.G.N. de Hoop Scheffer. Inleidingen door Mr Drs F. Bolkestein (Tweede Kamer) en Drs G.M. de Vries (EP).

2. 11 maart (werkgroep Europese integratie)

Werkgroepbijeenkomst ter voorbereiding van het door de fractievoorzitter van de VVD in de Tweede Kamer gevraagde advies over de richting van de Europese integratie. Deze werkgroep bestond uit de heren Vigevano, Van Baalen en Bentinck.

3. 9 mei (Themadag Europa)

Mr J.G.N. de Hoop Scheffer was lid van de werkgroep die onder leiding van Oud-Europarlementariër Mr H. Nord deze themadag heeft voorbereid. Tevens trad hij op 9 mei op als voorzitter van de werkgroep 'De Gemeenschap in de Wereld'. De commissieleden Drs G.W.F. Vigevano en Mr Drs J.C. van Baalen fungeerden als rapporteurs.

4. 19 september (partijraad Defensie en dienstplicht)

Drs G.W.F. Vigevano had zitting in de HB-werkgroep die het praec-advies voor de partijraad opstelde. Leden van de commissie woonden de partijraad actief bij.

4. 24 september (brain-storm-sessie veiligheidsbeleid)

Gezamenlijke vergadering van de partijcommissies voor Buitenlandse en Europese Zaken en Defensie en het Hoofdbestuur van de VVD over het Nederlandse veiligheidsbeleid georganiseerd door Mr Drs J.C. van Baalen. E.e.a. onder voorzitterschap van Mr J.G.N. de Hoop Scheffer. Inleiding door Dr W.F. van Eekelen, Secretaris-Generaal van de West-europese Unie (WEU).

5. 21 oktober (discussie-avond over de toestand in het voormalige Joegoslavië)

Gezamenlijke avond van de Teldersstichting, de LIGN en de commissie Buitenland in Hotel Des Indes te Den Haag. Initiatief van Dr A.C.A. Dake; organisatie Dr K. Groenveld; voorzitterschap Mr Drs J.C. van Baalen; Inleiding door de Servische oppositieleider Dr Jankovic van de politieke oppositionele combinatie Depos.

6. 22 oktober (overleg HB en partijcommissies)

Ondermeer bespreking rol en functioneren van de partijcommissies (mede in het kader van het rapport 'Wel vrijwillig, niet vrijblijvend' van Van Baalen/De Hoog, september 1991). De commissie Buitenland werd vertegenwoordigd door haar Secretaris en mede-opsteller van voornoemd rapport, Mr Drs J.C. van Baalen.

7. 10 november (discussie met BLS)

Op uitnodiging van de partijcommissie Defensie woonden Mr J.G.N. de Hoop Scheffer en Mr Drs J.C. van Baalen een discussie over de herstructurering van het Nederlandse Defensie-apparaat bij. Inleider: Luitenant-Generaal H.A. Couzy, Bevelhebber der Landstrijdkrachten (BLS).

8. 18 november (non-proliferatie-avond LIGN)

De commissie woonde een avond over non-proliferatie en wapenbeheersing van de LIGN bij in Sociëteit De Witte te Den Haag. Inleiders: Dr A.J.J. Ooms (VN-deskundige) en Drs P. de Klerk (Ministerie van Buitenlandse Zaken).

9. 2 december (kandidaat Paraguayaanse presidentsverkiezingen in Nederland)

De Secretaris van de commissie organiseerde op verzoek van de Liberale Internationale een bezoek aan Nederland door de liberale kandidaat voor de presidentsverkiezingen van 9 mei 1993 in Paraguay, Dr Domingo Laino (PLRA). Deelname vanuit de Tweede Kamerfractie (Mr Drs F. Bolkestein en Mw S. van Heemskerck Pillis-Duvekot), de partij (Internationaal Secretaris J.D. Blaauw) en vanuit de LIGN. Tevens werden bezoeken gebracht aan het Ministerie van Buitenlandse Zaken en aan het Internationaal Gerechtshof.

IV. Aandachtsgebieden

De commissie heeft in 1992 een veelheid van onderwerpen besproken. Deze onderwerpen sloten nauw aan bij de ontwikkelingen op het terrein van de buitenlandse politiek en bij de behandeling van de begrotingen van de departementen van Buitenlandse Zaken en Defensie, nota's en wetsvoorstellen in de Eerste en Tweede Kamer.

De discussies binnen de commissie waren er in het bijzonder op gericht een bijdrage te leveren aan de standpuntbepaling door de terzake van de buitenlandse en veiligheidspolitiek fungerende woordvoerders van de parlementaire fracties van de VVD. Als nadere aandachtsgebieden van de commissie kunnen worden genoemd:

1. Internationale veiligheidssituatie en veiligheidsbeleid (ondermeer in het kader van de NAVO, de WEU en de VN en de Defensie- en de Prioriteitennota's).
2. Europese integratie (mede in het licht van het post-Maastricht-proces)
3. Nederlands-Duitse samenwerking en Duitse buitenlandse politiek.
4. Ontwikkelingen in de Verenigde Staten (buitenlandbeleid Clinton-administratie).
5. Situatie voormalig Joegoslavië.
6. Ontwikkelingen in Oost-Europa en in het GOS.
7. Mogelijke levering van onderzeeboten aan Taiwan (ROC) in verhouding tot het Nederlandse Eén-China-beleid.
8. Toestand in Zuid- en Zuidelijk Afrika.
9. Functioneren en taken VN.
10. EG-landbouwbeleid in GATT-kader (Uruguay-ronde).
11. Politieke ontwikkelingen in Oostenrijk (met name ten aanzien van de FPÖ).
12. Wapenexportbeleid en non-proliferatievraagstukken.
13. Democratisering in Latijns-Amerika.

Tevens heeft de commissie zich uitvoerig gebogen over twee zaken van meer partijpolitieke en partijorganisatorische aard:

- Taken partijcommissies in het algemeen en commissie Buitenland in het bijzonder.
- Samenwerking van de VVD met zusterorganisaties in Midden- en Oost-Europa (beleid post-Dettmeijerstichting).

V. Notities

De discussie werd gevoerd aan de hand van interne notities van de commissie en de door de leden van de Eerste en Tweede Kamer aangedragen kamerstukken. De volgende interne notities kunnen genoemd worden:

1. 'Vervolgotitie Wapenexportnota' (Nederlof, februari 1992)
2. 'Defensie incompleet zonder internationale industriebeleid' (Van Baalen, maart 1992)
3. 'Europese integratie in het licht van Maastricht' (Vigevano, maart 1992)
4. 'Terugkeer van vluchtelingen in Zuid-Afrika' (Mw Leopold, mei 1992)
5. 'Benelux' (Van Baalen, juni 1992)
6. Verslag prae-advies dienstplicht (o.a. Vigevano, september 1992)
7. 'Oost-Europa: een liberale missie op liberale grondslag' (Dake/Van Baalen, december 1992)

VI. Slotopmerkingen: maatwerk 1993

De commissie Buitenland heeft besloten haar werkzaamheden verder te structureren om tot een meer 'maatwerk' gerichte advisering in de richting van de leden van de Eerste en Tweede Kamers der Staten-Generaal en van het Europese Parlement te komen. Hiertoe zijn in november gesprekken gevoerd met de Tweede Kamerleden Blaauw, Van Heemskerck en Weisglas.

Het concept-jaarprogramma dat op basis van deze gesprekken tot stand is gekomen is daarna uitvoerig met de leden en adviserende leden (Eerste en Tweede Kamer) besproken. Het definitieve jaarprogramma voor 1993 is als een bijlage bijgevoegd. De commissie zal hiernaast vanzelfsprekend op reguliere basis aandacht aan de actuele ontwikkelingen op het terrein van de buitenlandse en veiligheidsbeleid blijven besteden.

De commissie hoopt ook haar adviesfunctie richting het Hoofdbestuur en de Nederlandse delegatie binnen de liberale fractie in het Europese Parlement te kunnen versterken. In dit kader wordt het gewaardeerd indien de nieuwe Internationaal Secretaris van de VVD zijn lidmaatschap van de commissie voortzet.

Hoewel de commissie zich realiseert dat de drie VVD'ers in het EP zeer druk bezet zijn en zij adequate aandacht dienen te besteden aan de partijcommissie voor Europese Zaken hoopt de commissie in 1993 op deelname aan haar werkzaamheden vanuit het EP te mogen rekenen. Dit wordt met name op prijs gesteld vanwege de toenemende convergentie van de beleidsterreinen Buitenland, Defensie en Europa.

Den Haag, 8 februari 1993

Mr J.G.N. de Hoop Scheffer
Voorzitter

Mr Drs J.C. van Baalen
Secretaris

Bijlage: jaarprogramma 1993

VVD COMMISSIE DEFENSIE, JAARVERSLAG 1992

1. SAMENSTELLING

Met grote verslagenheid heeft de Commissie Defensie kennis genomen van het bericht dat haar voorzitter, SBN. mr. dr. G.L. Lindner op 2 januari 1992 na een langdurige ziekte is overleden.

Gedurende de ziekteperiode van de voorzitter werd diens functie waargenomen door de secretaris drs. A. de Graaff. Deze werd medio januari door het hoofdbestuur benoemd tot voorzitter van de Commissie Defensie. Tot secretaris van de commissie werd dhr. E.R.M. Balemans door het hoofdbestuur benoemd.

In 1992 bestond de commissie uit de volgende leden:

drs. A. de Graaff (voorzitter), E.R.M. Balemans (secretaris), mw.drs. J. Buzeman, M. van den Doel, ir. B.P. van der Ham, R.A.A. Klaver, G. Lakerveld, A. Plöeg, A. Pruijs, mr.dr. F.P. de Rooy, J. Schaberg en W.H. van der Stek.

Adviserend lid waren: (Tweede Kamer:) J.D. Blauw, mr.drs. F. Bolkestein, mw. S. van Heemskerck Pillis-Duvekot, mr. A.H. Korthals, (Eerste Kamer:) J.A. van Graafeiland en drs. Y.P.W. van der Werff.

Adviseur van de commissie waren: J.F.W. van Angeren, W. Drees, ir. E.B. van Erp Taalman Kip, H.A. Kamman en mr. R.M. Smits.

In oktober 1992 heeft dhr. J. Schaberg zich uit de commissie teruggetrokken.

2. VERGADERINGEN

De commissie heeft in het verslagjaar twaalf maal vergaderd, en wel op:

21 januari	Tweede Kamer	14 juli	t.h.v. voorzitter
11 februari	Tweede Kamer	11 augustus	t.h.v. voorzitter
10 maart	Tweede Kamer	8 september	Tweede Kamer
14 april	KC Den Haag	13 oktober	Tweede Kamer
12 mei	Tweede Kamer	10 november	Tweede Kamer
9 juni	Tweede Kamer	8 december	Tweede Kamer

3. (GAST)SPREKERS

Inleidingen als (gast)spreker werden tijdens de commissievergaderingen gehouden door:

- mr. H.A. Korthals (TK), militaire oefenterreinen (10 mrt),
- mr.dr. F.P. de Rooy (cie), investeringsklimaat GOS (11 aug),
- commandeur ir. J.L. Spoelstra (souschef Plannen Marine Staf), Onderzeedienst (13 okt),

- lnt-generaal H.A. Couzy (BLS), Prioriteitennota/Dienstplicht (10 nov),
- Kol.drs. K.A. Roza (G.V.), geestelijke verzorging (8 dec).

4. OVERIGE BIJEENKOMSTEN

Op 22 januari vond een gezamenlijk overleg plaats van de partijcommissies Defensie, Buitenlandse Zaken en Europese Zaken met mr.drs. F. Bolkestein (fractie-vz TK) en de VVD leden van de ELDR fractie in het Europees Parlement drs. G.M. de Vries (vz), mw.drs. J. Larive-Groenendaal en drs. F.A. Wijsenbeek. Onderwerp van discussie was de visie op Europa, het Verdrag van Maastricht en de Europese Defensie.

Op 24 september vond er een vertrouwelijk overleg plaats met dr. W.F. van Eekelen (secretaris-generaal van de WEU) over de actuele veiligheidssituatie in Europa (o.a. de Balkan) en de toekomstige rol van de WEU in Europa.

Op 22 oktober vond de jaarlijkse vergadering plaats van het hoofdbestuur van de VVD met de voorzitters en secretarissen van de partijcommissies. Tijdens deze bijeenkomst werd van gedachten gewisseld over de rol van de commissies bij het samenstellen van de komende verkiezingsprogramma's nieuwe stijl, talent-management en de wijze van samenstellen van de commissies.

5. SPEERPUNTEN IN 1992

Een tweetal onderwerpen sprongen qua actualiteit in het verslagjaar naar voren; de discussie over het voortbestaan van de militaire dienstplicht en de formulering van een nieuwe visie op de defensie in het algemeen.

a. De militaire dienstplicht

Al in 1991 werd, n.a.v. de discussie in de VVD over het rapport "Ongebroken Lijnen", uit de Commissie Defensie een werkgroep samengesteld die een onderzoek zou in gaan stellen naar het bestaansrecht van de militaire dienstplicht.

Deze werkgroep bestond uit: mw.drs. J. Buzeman (voorzitter), E.R.M. Balemans (secretaris), J.F.W. van Angeren, M. van den Doel, G. Lakerveld en R.A.A. Klaver.

Op 14 april werd het rapport van de werkgroep Dienstplicht getiteld "De militaire dienstplicht afschaffen?" door de Commissie Defensie goedgekeurd en in mei aangeboden aan het hoofdbestuur en de fracties van de Eerste en Tweede Kamer.

b. Een nieuwe visie op Defensie

In 1992 stond naast de dienstplicht een nieuwe visie op defensie centraal. Ten behoeve van de Partijraad werd door het hoofdbestuur een werkgroep ingesteld waarin werden benoemd drs. A. de Graaff en mw.drs. J. Buzeman. De werkzaamheden van deze werkgroep leidden tot het rapport "Defensie langs nieuwe lijnen", dat door de Partijraad op 19 september werd goedgekeurd. Voor zover het de dienstplicht betrof werd gebruik gemaakt van het rapport van de Commissie Defensie van mei 1992.

c. Overige onderwerpen van discussie

De gewijzigde veiligheidssituatie en de consequenties van de Defensienota 1991 in de aanloop naar de evaluatie hiervan bij de, eind december te verwachten, Prioriteitennota heeft voorts geleid tot diverse korte notities van commissieleden over de deelaspecten van een krijgsmacht nieuwe stijl.

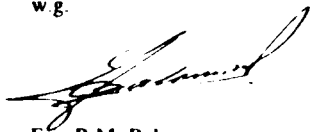
Daarnaast kwamen de volgende onderwerpen in de commissie aan de orde:

- Herstructurering krijgsmacht,
- Gevolgen herstructurering voor gemeenten en provincies,
- Kerntaken van de overheid inzake defensie,
- LUMOB,
- Transportcapaciteit,
- Tankercapaciteit & AAR,
- MLU van F-16,
- Onderzeedienst,
- Militaire oefenterreinen,
- Europees defensiebeleid (Verdrag van Maastricht),
- Rol van internationale organisaties (EG/WEU/CVSE/NAVO/VN),
- Crisisbeheersing (peace keeping & peace enforcing),
- Joegoslavië & Cambodja (inzet NL militairen),
- Investeringsklimaat GOS.

6. PARTICIPATIE VAN LEDEN, ADVISEREND LEDEN EN ADVISEURS

In 1992 werden de vergaderingen van de commissie in het algemeen goed bezocht. Bij vrijwel alle vergaderingen waren leden van de fracties van de Eerste en Tweede kamer aanwezig. Toch waren er ook een klein aantal mensen die in het geheel niet of nauwelijks deelnamen aan de activiteiten van de commissie. In 1993 zal hieraan nader aandacht worden besteed.

w.g.

Eric R.M. Bailemans
secretaris

december 1992

JAARVERSLAG VAN DE PARTIJCOMMISSIE ONTWIKKELINGSSAMENWERKING
1992.

In 1992 heeft de PC/OS, met name, de volgende onderwerpen behandeld:

1. Milieu (UNCED'92);
2. Indonesië;
3. Suriname;
4. Begroting OS.

De bovengenoemde onderwerpen hebben een rol gespeeld bij het geven van diverse adviezen aan de leden van de fracties in de Eerste en Tweede Kamer. Van deze adviezen is in het algemeen goed gebruik gemaakt. Er kan gesproken worden over een vruchtbare samenwerking met de adviserende leden.

Een belangrijke ontwikkeling binnen de PC vormde de ommezwaai naar een beleid gebaseerd op een 0,7% ODA/BNP. De VVD-fractie had in de afgelopen jaren, in lijn met de meerderheid van de Tweede Kamer, steeds ingestemd met een hogere bijdrage voor OS. Dit werd ingegeven door de verwachting dat daarmee Nederland zijn internationale voortrekkersrol kon blijven vervullen waar het betreft OS-inspanningen. Gerelateerd aan de veranderde verhoudingen in de wereld wil de VVD een nieuwe gidsfunctie nastreven gebaseerd op 0,7 % BNP. De invulling van deze nieuwe functie zal een belangrijk aandachtspunt in 1993 zijn.

De samenstelling van de PC/OS heeft in 1992 een tweetal wijzigingen ondergaan. Jan-Paul Dirkse vertrok in de zomer voor een "sabbatical leave" naar Cornell University (V.S.). Zijn plaats werd ingenomen door Theo Arnold. Annelize van der Stoep trad in december toe. Verder wordt de steeds frequentere aanwezigheid van de heer Iem v.d.Werff, namens de Eerste Kamer-fractie, zeer op prijs gesteld. Hij continueert daarmee het contact tussen de PC en de Eerste Kamer-fractie, dat in het verleden door Els Veder-Smit werd onderhouden.

Zoals hierboven aangegeven is er een begin gemaakt met discussie over een "nieuw" OS-beleid. De onderwerpen milieu, de relatie Ontwikkelingssamenwerking en Oost-Europa en de ontwikkeling van de handel- en dienstensector (m.n. MKB) zijn in dit verband belangrijke onderwerpen. Deze onderwerpen zullen in 1993 verder worden uitgediept. Milieu verdient verdere aandacht in het kader van duurzame ontwikkeling en het "after UNCED'92-proces". De ontwikkelingen in Oost-Europa blijven in het kader van het Nederlandse hulpbeleid. De ontwikkeling van de handel- en dienstensector, vanuit liberale visie, is van belang met betrekking tot economische verzelfstandiging van ontwikkelingslanden.

Voorts is het voornemen om voor bovengenoemde onderwerpen samenwerking te zoeken met andere partijcommissies.
Mw. drs. A.M. Hey,
secretaris.

Jaarverslag van de Partijcommissie Europese Zaken van de VVD
over 1992

In 1992 is de Partijcommissie zeven maal bijeengekomen. Naast de behandeling van de Europese actualiteiten heeft het Verdrag van Maastricht centraal gestaan in de werkzaamheden van de commissie. Gedurende het eerste half jaar van 1992 hebben de activiteiten van de commissie zich voornamelijk gericht op een systematische evaluatie en analyse van het Verdrag van Maastricht. Het tweede halfjaar van 1992 heeft in het teken gestaan van de parlementaire behandeling van het Verdrag in Nederland. Tevens is uitvoerig stil gestaan bij de effecten van het Deense en Franse referendum, alsmede de ontwikkelingen rond het Britse Voorzitterschap.

De werkzaamheden van de commissie zijn aangevangen met een evaluatie van het Nederlands Voorzitterschap en de Top van Maastricht. Tevens is aandacht besteed aan de afwikkeling van het Nederlandse Voorzitterschap.

Eind januari heeft een gezamenlijke vergadering van de Partijcommissie Buitenlandse Zaken, Defensie en Europese zaken plaatsgevonden met als thema Europese Integratie. Bij deze vergadering waren adviserende leden TK, EK, EP, alsmede de heer Bolkestein aanwezig.

Gedurende het eerste kwartaal is vervolgens uitvoerig aandacht besteed aan de EMU aan de hand van een notitie. Deze notitie is in de loop van het voorjaar ter beschikking van de leden van de partij gesteld in de vorm van een oranje boekje.

Voor het zomer-reces werd voorts het EG-sociaal beleid n.a.v. het bij het Verdrag van Maastricht gevoegde Sociale Protocol besproken en doorgelicht aan de hand van een notitie.

Tijdens het zomer-reces is vervolgens een integraal advies over het Verdrag van Maastricht voorbereid en behandeld. Dit advies met bijbehorende als achtergrondstukken dienende bijlagen is vóór de hervatting van de parlementaire werkzaamheden aangeboden aan de leden van de fracties van de Tweede Kamer, Eerste Kamer, Europees Parlement, alsmede aan de leden van het Hoofdbestuur.

In september hebben leden van de Partijcommissie deelgenomen aan een gezamenlijke vergadering van de Partijcommissie Buitenlandse Zaken, Defensie en Europese Zaken met de Secretaris-Generaal van de WEU, de heer van Eekelen.

In het kader van de EG-begrotingsdiscussie werd in de herfst voorts een notitie over de openbare financiën van de Gemeenschap behandeld.

Tevens werd een stuk gemaakt met de behandeling van het EG-medingingsbeleid aan de hand van een inleidende notitie. Anticiperend op 1 januari 1993 werd tenslotte aandacht besteed aan coördinatie en uitvoeringsaspecten van de justitiële samenwerking en de voortgang van het Verdrag van Schengen.

Door leden van de Commissie is deelgenomen aan een aantal activiteiten waaronder het ELDR congres in Kopenhagen, het LI congres te Mainz en de in mei gehouden Themadag Europa.

De vergaderingen van de commissie werden bijgewoond door adviserende leden van EK, EP en TK.

De commissie is als volgt samengesteld:

Mr D.H. Kok (voorzitter)

Mevrouw E.J. Brandenburg (secretaris)

Drs J. de Boer

Drs R.J. Goedbloed

Dr P.H. de Heer

Mr J.M.A. Hosman

Mr Chr. Kok

C.W.M. Lustenhouwer

Ir J. Mulder

Mr Hr.R. Nord

Mr drs R.W. Visser

COMMISSIE FINANCIËLE EN ECONOMISCHE ZAKEN (FEC)

Jaarverslag 1992

1. Samenstelling per 31 december 1992

leden: drs P. Ressenar (voorzitter), mr drs S.F. van Tuyll van Serooskerken (secretaris), drs G.M.V. van Aardenne, Mw drs R.M. ten Cate Dhont, drs A.G. Egressy, drs F.A. Engering, N. Groot, H.H.M. Groen, drs R.A. Heerze, ir A.J. Korff, mr H.N. Schaper, mr C.A. Troost, adviserende leden: dr R.W. de Korte, R.L.O. Linschoten, mr H.P. Talsma, J.W. Veerbeek, drs I. Hilarides, drs G.M. de Vries.

2. Vergaderingen

De commissie is in de verslagperiode 9 maal bijeen geweest, en wel op 21/1, 18/2, 17/3, 19/5, 16/6, 16/9, 20/10, 17/11 en 15/12.

3. Selectie uit besproken onderwerpen

Overheidsfinancien

De FEC is van mening dat de lastenverzwaring die het gevolg is van het kabinetsbeleid duidelijk economische repercussies heeft: lagere groei, hogere werkloosheid en aantrekkende inflatie. Per saldo zijn de belastingen sedert het aantreden van het kabinet met 8 mrd verhoogd, nadat Ruding ze met 5 mrd had verlaagd. In 1993 wordt een collectieve lastendruk van 54,0 verwacht: zelfs de macro-norm wordt niet gehaald. De werkloosheid dreigt voor het eerst sinds 1983 te stijgen.

De kostenexplosie in de gezondheidszorg is voor een groot deel het gevolg van de plannen-Simons, waarbij de kostenbeheersende elementen zijn geëlimineerd.

In vele opzichten lijkt het beleid thans op dat van de jaren '70, met name de lastenverhoging. Daarbij voegt zich evenals in de jaren '70 een duidelijk neerwaarts gerichte conjunctuur.

Structureel zal het begrotingsbeleid zich meer op de sociale zekerheid moeten concentreren; met name daarmee loopt Nederland uit de pas. In vergelijking met andere landen zijn de eigenlijke overheidsuitgaven in Nederland niet excessief hoog.

Het kas-verplichtingenstelsel zou eens ter discussie gesteld kunnen worden. Aardgasbaten boven een bepaald niveau (bijv. 10 mrd) zouden op de kapitaaldienst geboekt moeten worden. Uit praktische overwegingen zijn de investeringen in militaire infrastructuur als kapitaaluitgaven beschouwd.

Met het kopen van overtollig, nieuw militair materieel van de voormalige Sovjet Unie kunnen drie vliegen in één klap worden geslagen.

Voorgaarsnota

De inflatie bedraagt 4,3%, hetgeen te hoog is. Voor de helft wordt deze veroorzaakt door lastenstijging. De BTW verlaging is op zich goed, doch komt te laat en is niet voldoende om de inflatie substantieel zodanig te verlagen dat de concurrentiepositie niet wordt aangetast. Door de lastenstijging die het kabinet heeft opgelegd nemen werkloosheid en inflatie toe en daalt de groei. Nederland dreigt internationaal achter te lopen.

Kerntaken overheid

Duidelijk is dat de overlegeconomie is vastgelopen. Ook het CPB constateert dit. In de jaren '50

kon de overlegeconomie effectief functioneren door de heersende sociale discipline. Thans verzet de calculerende burger zich daartegen.

Financiële conglomeraten

De drie grote banken hebben thans een marktaandeel van 80%. Dit zal tot oligopolistisch gedrag en ongewenste machtsconcentratie leiden. Zo heeft de NMB thans al een overheersende positie bij het onroerend goed. Concurrentie van buitenlandse banken zal dit niet kunnen ondervangen, aangezien deze niet voldoende aan het Nederlandse bedrijfsleven geëngageerd zijn. Bij blijvend hoge financieringsbehoeften zal een bedrijf een financiële instelling zoeken, die een commitment heeft aan Nederland. Er zal daarom een voorkeur zijn voor Nederlandse financiële instellingen. Omgekeerd moet het bedrijf bekend zijn bij credietgever.

Miljoenennota 1993

De Miljoenennota is zeer optimistisch en houdt geen rekening met neerwaartse risico's. De risico's liggen niet alleen in de internationale economische ontwikkeling, maar kunnen ook bestaan uit een hogere loonstijging van de ambtenaren en toenemende claims uit de exportcredietverzekering aan het GOS. De MN ademt ten onrechte een sfeer van tevredenheid, omdat de economische ontwikkeling in Nederland relatief gunstig is. Niettemin loopt de werkloosheid in Nederland weer op en is de verhouding inactieven/actieven tot boven de 86 % gestegen. Begrotingstechnisch is de MN fatsoenlijk; tegen de 'degeijktheid' valt evenwel e.e.a. in te brengen. Het in de MN verwoorde beleid is oppervlakkig. Gemist wordt een visie op de verhouding tussen burger en politiek. Ook wordt niets gedaan om de arbeidsmarkt flexibeler te maken: individualisering en het niet meer algemeen verbindend verklaren van cao's blijven ongenoemd. Evenmin wordt een analyse gegeven van de ontwikkelingen in de gezondheidszorg. Het stuk mist inspiratie. Zelfs de plannen van het begin van de kabinetsperiode -zoals sociale vernieuwing- komen er niet meer in voor. In sommige delen wordt weliswaar een knappe analyse van de problemen gegeven, er worden evenwel geen maatregelen genomen om ze aan te vatten.

Industriebeleid

Een Industriefonds is een verbeterde BF-regeling; het geld kan beter aan technologie worden besteed. De FEC heeft bezwaren tegen een Industriefonds omdat het niet werkt. Het beleid moet op macro- en meso-niveau gevoerd worden, niet op micro-niveau. Geen selectief industriebeleid, doch voorwaardenscheppend beleid. In plaats van 'industriebeleid' ware het beter te spreken van 'het overheidsbeleid t.a.v. de industrie'. Voorspelbaarheid en continuïteit van het overheidsbeleid zijn in dezen cruciaal; dit is voor verbetering vatbaar.

Structurele aanpassing economie (verbetering marktwerking).

Het flexibeler maken van de economie en het versterken van de marktwerking (structural adjustment) kan de economische groei versterken. Mede met het oog op het verkiezingsprogramma is het wenselijk een lijst op te stellen met maatregelen die getroffen kunnen worden teneinde de dynamiek in de economie te vergroten. Er is voorts veel weerstand tegen het bonus/malus-systeem in de WAO; dit is met name schadelijk voor de kleinere ondernemingen.

S.F. van Tuyll, februari 1993

1 Samenstelling commissies en vergaderingen

De belastingcommissie bestaat thans uit 10 leden en 5 adviserende leden. De commissie heeft in 1992 negen maal vergaderd. Daarnaast hebben vergaderingen in ad commissies plaatsgevonden;

2 Onderwerpen

De onderwerpen die in 1992 aan de orde zijn geweest zijn:

- Rente- en Royalty richtlijn EEG;
- EEG-richtlijn moeder dochterondernemingen uit verschillende lidstaten;
- Verschuivingen naar indirecte heffingen en milieuheffingen;
- Belastingstatuut;
- Plan Simons;
- Stevensvoorstellen;
- Nedecoregeling (uitbreiding naar voormalige oostbloklanden);
- Kwaliteit van de belastingdienst;
- Afschaffen vermogensbelasting (individuele raadpleging);
- Vertegenwoordiging fiscalisten in Belastingkamer Hoge Raad;
- Aandachtspunten voor jongeren (notitie);
- Wijziging BTW, wetsontwerp 22/12 (tevens individuele raadpleging);
- Sociale zekerheid en basisinkomen (ad hoc commissie tezamen met leden van de Commissie Sociale Zaken (C4));
- Rapport Commissie Ruting;
- Verdagen (USA/Venezuela);
- Internationale fiscale concurrentiepositie (ad hoc commissie en notitie);
- Algemene Wet inzake Rijksbelastingen (individuele raadpleging);
- Heffings- en invorderingsrente (individuele raadpleging);
- Fiscale paragraaf herkiezingsprogramma
- Brochure liberaal belastingbeleid
- Belastingregeling Foutlootrijk;
- 35 % regeling;

- Analyse correcties vennootschapsbelasting bij boekenonderzoeken 1990 (tevens individuele raadpleging);
- Onroerende Zaakbelastingen (werktuigenvrijstelling);
- Positie van ondernemingsgebonden vermogen (diverse belastingen);
- rapport commissie De Kam, Belastingen omlaag (ad hoc commissie, notitie in voorbereiding);
- Lange termijn beleidsuitgangspunten;
- Brede Herwaardering II (tevens individuele raadpleging);
- Heffing van omzetbelasting van bouw kavels;
- Verbruiksbelasting alcoholvrije dranken;
- Miljoenennota 1993;
- Beperking gebruik grijs kenteken

Voorts is in de vergaderingen steeds aandacht besteed aan lopende wetsontwerpen in Tweede en Eerste Kamer en aan het Internationaal belastingbeleid

3 Contacten met andere commissies

In 1992 heeft de belastingcommissie contacten gehad met de volgende andere partijcommissies:

- Commissie Jeugdbeleid (t.b.v. nota jongerenbeleid);
- Commissie Sociale Zaken (C4) (in verband met de ad hoc commissie Sociale zekerheid en basisinkomen)
- Commissie Financieel Economische Zaken (C1) (t.b.v. gezamenlijk standpunt voor de Partijraad van 12 december 1992)

4 Externe contacten

T.b.v. de nota VVD-jongerenbeleid heeft de commissie contact opgenomen met de JOVD

De Commissie heeft in het verslagjaar 6 maal vergaderd. Onderwerpen die aan de orde zijn geweest betroffen onder meer:

Ongebroken lijnen

Aan de Commissie is gevraagd een advies uit te brengen over de verbetering van de marktwerking. De conclusie van het advies is dat de overheid dient uit te gaan van de heilzame werking van de markt doch die bereid is in te grijpen in een marktwerking maar die tegelijkertijd er aan werkt die ingreep ongedaan te maken. Een overheid die bereid is permanent te heroverwegen maar tegelijkertijd de uitvoering van die heroverweging zodanig doorvoert dat de bestaande ordening overgaat in een nieuwe ordening in plaats van chaos. In de praktijk zal blijken dat deze benadering zal leiden tot het schrappen van veel regels waar ondernemers die zich beschermd voelen door die overheidsparaplu niet altijd blij mee zullen zijn. Maar een keuze voor liberalisme is eerder een keuze voor de markt dan voor de merkantilist.

MKB in Europa

De Commissie heeft geconcludeerd dat er een opmerkelijke discrepantie bestaat tussen de afnemende belangstelling van de Nederlandse overheid voor het MKB en de grote waardering voor het MKB en zijn functie in de samenleving zoals die spreekt uit het door de Europese Commissie geformuleerde MKB-beleid.

Milieuheffingen en MKB

De Commissie is van mening dat de plannen van het Kabinet voor verhoging van de milieubelasting op energie, de zgn. WABN, slecht voor het MKB zijn. Berekeningen van het CPB laten zien dat als energieheffingen worden doorgevoerd de gevolgen van voor de werkgelegenheid negatief zullen zijn. Het midden- en kleinbedrijf zal onevenredig zwaar worden getroffen.

Handel in vennootschappen

De Commissie bepleit dat buitenlandse vennootschappen die nagenoeg uitsluitend in Nederland werken aan strengere regels moeten gaan voldoen, bijv. inschrijving bij de Kamer van Koophandel en deponeren van de jaarrekening.

MKB-dag

De Commissie heeft zich gebogen, mede naar aanleiding van een brief van de Kamercentrale Leiden, over de mogelijkheid om een MKB-dag te organiseren.

De Commissie is van mening dat door het organiseren van een themadag voor het MKB in 1993 de inhoudelijke discussie in de Partij over het belang van het MKB voor de nationale economie bevorderd wordt.

Perifere detailhandel

De Commissie is van mening dat voor de detailhandel in principe geldt dat de detailhandel gevestigd is en blijft in bestaande of nieuw te plannen winkelconcentraties of indien daar geen voldoende ruimte te vinden in het direct aangrenzende gebied daaromheen. Een strak vasthouden evenwel aan geen enkele vorm van perifere detailhandel is uit de tijd.

Verder is binnen de Commissie nog van gedachten gewisseld over:

- de BTW-problematiek per 1 januari 1993.
De Commissie is van mening dat de invoering van het nieuwe BTW-regime in de beginfase voor de exporterende ondernemer aanleiding zal geven tot chaotische situaties. Problemen bij de verificatie van de BTW-nummers dragen hiertoe bij.
- toekomst Kamers van Koophandel.
Stilgestaan is bij de toekomst van de Kamers van Koophandel. De discussie is opgeschort totdat het rapport over het functioneren en taakstelling van de Kamers beschikbaar is.

Samenstelling Commissie

De samenstelling van de Commissie per 31 december 1992 was als volgt:

Mr. G.H.N.L. van Woerkom, voorzitter
Mr. L. Antonini, secretaris
Drs. H.G. van der Bend
Mr. J.S. van Dam
B.J.E. Lambers
Drs. A.J.G. Leijten
Mr. C.W.M. Lustenhouwer
W.C. Noordergraaf
C.F.M. Slager
G.H. van Woudenberg

De Commissie is de heer A.A.M.E. van Erp en zijn medewerkers zeer erkentelijk voor de wijze waarop zij de werkzaamheden van de Commissie invulling hebben geven.

Verslag commissie Sociale Zaken en Werkgelegenheid VVD 1992

1. De commissie heeft in 1992 maandelijks vergaderd, met uitzondering van de vakantiemaanden juli en augustus. De vergaderingen werden regelmatig bijgewoond door de adviserende leden uit de Tweede Kamer fractie. Opgemerkt wordt dat net als in voorgaande jaren de adviserende leden uit de Eerste Kamer de vergaderingen van de commissie geen enkele maal hebben bijgewoond en overigens ook geen blijk hebben gegeven van belangstelling voor de vergaderingen van de commissie.
2. De commissie heeft allereerst veel aandacht besteed aan de taakopdracht en werkzaamheden van de commissie Buurmeijer. In dit verband is ook de reorganisatie van de uitvoering werknemersverzekeringen, de fusie van GAK en GMD alsmede de plannen van de staatssecretaris Ter Veld tot wijziging van de toezichtstructuur, uitvoerig aan de orde geweest. Voorts is veel aandacht besteed aan de fraudebestrijding. Geconstateerd is dat het beleid van het Openbaar Ministerie niet of nauwelijks is afgestemd op dat van de uitvoeringsorganen, zoals ook uit verschillende rapportages is gebleken. Voorts is uitgebreid aan de orde geweest het initiatief wetsvoorstel 'Gelijke arbeidskansen allochtonen', ingediend door de kamerleden Rosenmöller, Groenman en Dijkstal. Verder is aandacht besteed aan de Algemene Bijstandswet (invoeringswet Herinrichting Algemene Bijstandswet) en het arbeidsvoorwaardenbeleid 1993. In de laatste maanden van het verslagjaar heeft de commissie uitgebreid aandacht besteed aan de begroting van het departement Sociale Zaken en Werkgelegenheid voor het jaar 1993 alsmede aan de Sociale Nota 1993.
3. De commissie heeft de organisatie op zich genomen voor een bijeenkomst over de AMW. Bij de gedachtenwisseling over dit wetsontwerp is uitgebreid stilgestaan bij de uitvoerbaarheid van het wetsontwerp en vooral bij de fraudegevoeligheid. Voorts is de commissie betrokken geweest bij de instelling van de werkgroep basisinkomen VVD. De commissie heeft een voorzitter en een secretaris geleverd.

JAARVERSLAG 1992 VAN DE PARTIJCOMMISSIE WONEN EN BOUWEN

1. Leden van de commissie:

Voorzitter: mevrouw A. van Leeuwen-Gijsberts

Secretaris: mevrouw mr.drs. D. de Groot

Leden: Ing. L.M. de Beer, P.J. van den Broek, H.J.J. Bruning, Ing. A. Kerklaan, Drs. N. Rietdijk, Mr. N.L.M. Tilli.

Vertrokken leden: mevrouw mr. P.G.Th.M. Visser-Van Daal en de heer Ir. P.A. van Wijnen.

Adviserende leden: A.A.M.E. van Erp, J.F.B. van Rey, mevrouw A. Jorritsma-Lebbink, Dr. R.W. de Korte, Mr. H.Th.M. Lauxstermann, Mr. A.J. te Veldhuis (allen: lid Tweede Kamer); Mr. F. Korthals Altes en Mr. H.P. Talsma (beiden lid Eerste Kamer).

In november benoemde het hoofdbestuur mevrouw mr.drs. D. de Groot officieel tot secretaris van de partijcommissie (voorheen: waarnemend), en de heer Ing. A. Kerklaan werd tot lid benoemd.

Voorts woonde de heer C.G.J. van den Oosten, Gedeputeerde in de provincie Utrecht, een aantal keren informeel de vergaderingen bij. Sinds november woont de heer J. van der Sluijs, directeur van een woningbouwvereniging in Sliedrecht, de vergaderingen bij.

Daar de heer Lauxstermann met ingang van 19 januari 1993 de Tweede Kamer verlaat, woonde hij in december 1992 voor de laatste keer de vergadering bij als adviserend lid. Hij heeft te kennen gegeven graag bij de werkzaamheden van de commissie betrokken te willen blijven.

2. Werkzaamheden commissie

Gedurende het verslagjaar 1992 is de commissie Wonen en Bouwen negen keer bijeen geweest.

In augustus heeft er een gesprek plaatsgevonden met de staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, de heer Heerma (plaats: Van Alkemadeaan 85, te 's-Gravenhage). Er zijn toen drie onderwerpen besproken, te weten: het huurbeleid (huursombenadering, huurliberalisatie en huurbescherming m.b.t. kamerverhuur), stadsvernieuwing (Belatato) en het bouwlocatiebeleid en het bouwprogramma. Deze aandachtspunten zijn ingeleid door respectievelijk de heer De Beer, de heer Rietdijk en de heer Van den Broek. Het gesprek vond plaats in een open en plezierige sfeer. Ook inhoudelijk gezien was het een goed gesprek. De staatssecretaris heeft aangegeven in de toekomst de dialoog met de commissie voort te willen zetten.

Burgers, bedrijfsleven en overheid hebben te maken met een steeds complexer wordende samenleving. Het milieu maakt daar een niet meer weg te denken onderdeel van uit. Omdat milieubesef niet automatisch leidt tot milieubewust handelen dient vanuit een liberale visie het milieubewust handelen bevorderd te worden, zodat het draagvermogen van het milieu niet overschreden wordt. Voor het in stand houden en herstellen van kringlopen stelt de overheid onderbouwde normen vast en bepaalt randvoorwaarden voor het menselijk handelen. Het acceptatievermogen daarvoor van burgers en bedrijven zal groeien met de toename van de eigen verantwoordelijkheid voor het milieu vanuit het besef dat alleen dan een duurzame samenleving mogelijk is.

Vergaderingen:

Tien maal is de commissie bijeen geweest. Er werd uitvoerig met het kamerlid Mr. A.J.

- te Veldhuis gesproken over actuele zaken het milieu betreffende, zoals
- bodemsanering : locatiespecificiteit en aansprakelijkheidsclausules
- waterbodems en (haven)slibproblematiek
- de 'verdringingsreeks' i.v.m. afzet GFTcompost - mest - Industrieel slib
- bouwstoffenbesluit en de praktische invulling van risiconormen
- mainport Schiphol en NMP-voorwaarden
- smog, verkeer en volksgezondheid

Onderwerpen:

De volgende thema's werden ingeleid:

- "Milieufilosofie, een visie vanuit het Brundtland-rapport": Dr. R. Braams
- "de EG, het milieu en de gevolgen voor het Nederlandse beleid": R.E. Waterman
- "Tienjarenprogramma afval": Mr. M. E. Bierman-Beukema toe Water
- "Scenario's voor duurzame ontwikkeling in Nederland": Drs. J. de Blécourt-Maas
- "Rapport commissie Zevenbergen": Drs. G. A. de Vrey
- "Afvalproblematiek op provinciaal niveau": R.E. Waterman

Overleg andere partijcommissies:

Met de commissie Verkeer en Waterstaat werd gezamenlijk vergaderd over :
'Regionale vliegvelden' en de 'Betuwespoorlijn'.

Werkbezoeken:

- Hoogheemraadschap Delfland te Delft
- Vuilverwerkingsbedrijf Van Vliet te Wateringen

Leden:

Gedurende de verslagperiode werd afscheid genomen van mevrouw Mr. M. E. Bierman-Beukema toe Water en bezocht de heer Drs. D.I.P. Dijkhuis reeds de vergaderingen. Lid zijn: Drs. G.A. de Vrey (voorz.a.i.), Drs. J. de Blécourt-Maas (secr.), Dr. R. Braams, mevrouw Mr. M. Daalmeijer, R. Haafkens, Drs. F. H. Meppelder, ing A. H. Vermeer en R. E. Waterman.

Drs. J. de Blécourt-Maas, secretaris

In 1992 heeft de partijcommissie "Landbouw en Visserij" acht maal vergaderd. Over de behandelde onderwerpen valt het navolgende te rapporteren.

- = Hervorming van het EG-landbouwbeleid. Bij de voorbereiding was politiek cruciaal de marktordening voor de granen. De EG-Raad van landbouwministers bereikte op 21 mei 1992 een accoord over de hervorming van dit beleid, op basis van de zogenaamde "Mac Sharry"-voorstellen. Naar aanleiding hiervan werd in het najaar actueel de problematiek met de gecompliceerde uitvoeringsmaatregelen. Aansluitend hierop werd ingegaan op kosten en procedures voor toekenning van EG-subsidies.
- = Non food-productie. Genoemde ontwikkelingen met het EG-landbouwbeleid leiden mede tot de noodzaak meer aandacht te geven aan ontplooiingskansen voor produktie van "non-food". In dit verband valt zeker "bio-ethanol" te noemen.
- = Quotering van de melkproduktie. Helaas kon geen oplossing worden bereikt voor fiscaal geruisloze overdracht van melkquota. Voor deze kwestie zij herinnerd aan de reeds in 1987 door de Tweede Kamer aanvaarde motie Voorhoeve-de Vries 20.200, nr. 26. Erg moeilijk valt het besluit te verteren van december 1992, in de EG-Raad van landbouwministers, inzake toekenning van additionele melkquota voor de veehouderij in Italië.
- = Uruguayronde van de GATT. Dit onderwerp werd bijzonder actueel na afsluiting door de Europese Commissie van een landbouw-overeenkomst met de USA. Nadere bestudering werd bemoeilijkt door de grote mate van onduidelijkheid inzake de inhoud van deze overeenkomst met de USA. Eerder had de partijcommissie eveneens stil gestaan bij gevolgen van grotere markttoegang voor agrarische produkten uit de landen van het vroegere Comecon-blok.
- = Mestproblematiek. Haalbaarheid van uitvoering in 1995 van "Mineraal Centraal" vroeg, respectievelijk vraagt alle aandacht. In de liberale visie past het concentreren van de verantwoordelijkheid bij de individuele varkens-, veehouder voor oplossing van de mestproblematiek.
- = Bestrijding van dierziekten. Actueel waren in 1992 de verplichte merking met gele flappen van rundvee, inclusief kalveren, de verreikende gevolgen van incidenten over blaasjesziekte bij varkens, alsmede van maatregelen vanwege uitbraken van pseudo-vogelpest.
- = Tuinbouw. Ernstige kritiek viel uit te brengen op het voornemen van het kabinet inzake heffingen voor de loonbelasting en de premies voor de sociale verzekeringen bij gelegenheidsarbeid in de tuinbouw. Daarnaast besprak de commissie enkele malen het beleid inzake gewasbeschermingsmiddelen. Denk hierbij aan de incidenten met de minister van sociale zaken en werkgelegenheid over "meta-natrium". Voorts was aan de orde de vrijstelling van energietoeslag.

- = Pachtwetgeving, waterbeheer en aanspraken op agrarische ruimte. Deze onderwerpen kwamen eveneens in 1992 aan de orde in de partijcommissie. Enkele malen werd stil gestaan bij de positie van het Ministerie van LNV. Extra aanleiding daartoe gaven het rapport van de commissie, onder leiding van onze partijgenote mevr. drs. N. Kroes, over het functioneren van dit departement, het door de bewindslieden drs. P. Bukman en drs. J.D. Gabor vervolgens opgezette "Zwaluwproject" en de signalen over toenemende behoefte aan grond voor niet-agrarische doeleinden.
- = Ministerie van LNV. De commissie heeft nader bekeken, of dit departement niet meer belast dient te worden met taken ten behoeve van de leefbaarheid en de ontwikkeling van het platteland.
- = "Op weg naar een gezonde kwaliteit", aldus luidde de titel van het in september 1992 door de commissie Hendriks-de Zeeuw uitgebrachte advies over keuringen van agrarische produkten. Hierbij is onder meer aan de orde de taakverdelingen tussen de ministeries van LNV en van WVC. Uitwerking gaat ongetwijfeld nogal wat hoofdbrekens kosten, mede gelet op de vanaf 1 januari 1993 ontstane situatie van het "Europa zonder binnengrenzen".

Inzake diverse activiteiten van de partijcommissie "Landbouw en Visserij" in 1992 signaleren wij het navolgende.

- VVD-werkgroep "Landbouw, natuur en milieu, Platteland, Dilemma's en opinies in liberaal perspectief", kortweg werkgroep Remkes. Namens de commissie werd deelgenomen aan de activiteiten van deze werkgroep. Speciaal werd ingegaan op:
 - vergoeding van door de overheid opgelegde beperkingen op het gebruik van agrarische grond;
 - speciale maatregelen voor gebieden, zoals het Oldambt, die in grote mate negatieve gevolgen ondervinden van de fundamentele veranderingen in het EG-landbouwbeleid.
 - Reactie op de brief van mr drs. F. Bolkestein d.d. 19.12.91 over de rol van de EG op specifieke beleidsterreinen. De aandacht werd gevestigd op de noodzaak van EG-marktordening voor te bewaren agrarische producten.
 - Antwoord op de brief d.d. 27.11.91 van het hoofdbestuur van de VVD inzake specifieke activiteiten van jongeren.
 - Voorontwerp van de paragraaf voor het E.L.D.-programma.
 - Excursie op 2 juli 1992 naar de provincie Groningen.
 - "Grond naar keuzen". Dit rapport van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid werd nader bestudeerd.
 - Manifestatie te Zwolle op 21 november 1992 inzake "landbouw en natuur" van een zevental kamercentrales van de VVD.
 - Voorbereiding van de themadag "Landbouw" van de VVD op 17 april 1993.

Erg belangrijk achtte de commissie de toevoeging van een nieuw lid, die actief is op diverse gebieden van beleid voor de tuinbouw.

Samenstelling van de partijcommissie "Landbouw en Visserij".

- . voorzitter: C. Geerligs
- . secretaris: drs. A.J.G. Leljten.
- . leden : ir. P. Alberti, D.T. Barlagen, R.K. Brandenburg,
ir. H.E. Clevering, ir. J.J. Helder, F.H. Hooger-
vorst, ing. F. Kersbergen, F. Mulder, ir. J.
Mulder, J. den Ouden, ir. W.G. de Raad en mevr.
J.G. Termeer-van Valburg.
- . adviserende leden:
 - . namens het Europees Parlement: drs. F.A. Wijsenbeek;
 - . namens de Eerste Kamer: dr. L. Ginjaar, ir. D. Luteljn en
J.W. Verbeek;
 - . namens de Tweede Kamer: P.M. Blauw, R.L.O. Linschoten en
mr A.J. te Veldhuis.

COMMISSIE RUIMTELIJKE ORDENING

JAARVERSLAG 1992

De commissie is in het verslagjaar zevenmaal bijeengewoest in Den Haag. Daarnaast heeft de commissie een uitgebreid werkbezoek gebracht aan Twente. De commissie is door drie nieuwe leden weer op sterkte, zij het dat bij het vervullen van nieuwe vacatures getracht zal moeten worden om het aspect natuurbescherming extra nadruk te geven. De attendanc van de leden was dit jaar beduidend beter dan vorige jaren. De aanwezigheid van de adviserende leden is nog steeds matig. Dit betekent dat advisering aan de kamer fracties meer op schrift gesteld zal moeten worden, hetgeen meer werk oplevert voor leden en secretaris.

De volgende onderwerpen waren geprogrammeerd voor bespreking:

- Evaluatienota Structuurschema Militaire terreinen
- 'Europa 2000', Europese aanzetten voor ruimtelijke ordening
- HST en mobiliteitsplan
- vervolg bestuurlijke reorganisatie en decentralisatie impuls
- Gebiedsgericht milieubeleid ROM projecten en convenanten
- Structuurschema Landbouw, Natuurbehoud en Openlucht recreatie
- Schaduwshade

Als een rode draad door de besprekingen heeft de Vinex gefungeerd, als belangrijkste item op het gebied van de RO.

28 januari 1992 is gesproken over de RO procedures, als uitloeijsel van de kamerbehandeling van de Vinex. In het bijzonder de plaats van convenanten in het proces en de democratische controle bij dit soort zaken. Tevens was als onderwerp ter tafel de rechtmatigheidstoets bij de verkorting van procedures, zoals dit bij Tracéwet en Nimby wet wordt voorgestaan.

25 februari 1992 is uit de losse hand geadviseerd over de Evaluatienota Structuurschema Militaire terreinen, omdat de behandeling daarvan ineens actueel werd. Aandacht is gevraagd van de kamerleden voor de positie van klachtencommissies en de effecten voor de werkgelegenheid. De milieu component is daarna ook bij de excursie aan Vliegbasis Twente aan de orde geweest.

Over de verschillende HST tracés is de commissie niet unaniem. Het een en ander houdt verband met de verscheidene economische belangen die met de HST bediend zullen worden. De commissie zal de rapportages van V&W in de gaten houden. De Betuwelijn is een tweede doorlopend punt. Hier spelen vooral financiële aspecten een rol. Van uit de commissie is gepleit voor een integrale benadering, waarbij een zo goed mogelijke afweging gemaakt moet worden tussen alle belangen op alle niveaus. Grote infrastructuure werken behoren wel tot de verantwoordelijkheid en dus ook tot de snelle besluitvorming van de Rijksoverheid.

RO in Europees verband: gaat het om integraal denken op om Europese usurpatie. Gekonkludeerd wordt dat "Brussel" dient te worden ingeperkt tot werkelijk grensoverschrijdende hoofd zaken, waarbij we ons tevens dienen te realiseren dat andere regeringen zich veel sterker maken voor de nationale belangen dan de Nederlandse.

12 mei 1992 is in eerste ronde de Tracéwet behandeld, in het bijzonder de rechtsbescherming. Inpraakprocedures zijn zeker aan heroverweging toe, maar rechtszekerheid blijft een aandachtspunt. Gekoppeld hieraan is gesproken over het deense systeem van deling van verantwoordelijkheden tussen overheden. Dit onderwerp zal terugkomen bij de verdere behandeling van de toezien van de bestuurlijke vernieuwing.

23 juni 1992 is aan de hand van de nadere uitwerking van de Betuwelijn gesproken over infrastructuur. Van de kamerleden is aandacht gevraagd voor zorg voor kwaliteit en het beschikbaar zijn van middelen voor grote infrastructurele werken.

22 september 1992 is uitgebreid gesproken over de uitvoering van de Vinex, prognoses van woningbouw en de greep die de overheid verliest op het proces. Het rapport van de commissie Remkes is aan het HB aangeboden. In het voorjaar van 1993 zal een themaconferentie aan dit rapport worden gewijd. De landbouwparagraaf is nogal revolutionair voor VVD begrippen. De ontwikkelingen op dit terrein zijn van groot belang voor het ruimtegebruik. Aan de hand van een notitie wordt uitvoering gesproken over Belstaten en de binnensteden. Ook hier weer aandacht voor produktieve investeringen, voor de positie van het MKB en de zorgen om de kwaliteit van de leefomgeving.

27 oktober 1992 is naar aanleiding van de VROM begroting uitvoering stilgestaan bij de bijstellingen van de woningbouwprognoses. De positie van de Randstad t.o. de rest van Nederland. Voor de noodzakelijke ontwikkelingen blijft de infrastructuur achter. Dit punt dient verder benadrukt te worden.

1 december 1992 wordt voor de behandeling van Vinex in de eerste kamer nadrukkelijk het realisatietraject nog eens met voorbeelden gestaafd. Aan de hand van notities wordt een eerste gedachtenwisseling gehouden over het Structuurschema Groene Ruimte. De eerste aanzet voor een alinea RO voor het verkiezingsprogramma wordt besproken.

4 september 1992 is een werkbezoek gebracht aan Twente, waarbij aandacht voor de ontwikkeling van het stedelijk knooppunt en grensoverschrijdende RO. Tevens werd een bezoek gebracht aan de vliegbasis Twente, waar de geluidproblematiek werd besproken en waar de commissieleden een uitgebreide toelichting kregen op de activiteiten van de daar gestationeerde F-16 squadrons, inclusief een demo van de vluchtsimulator. Een boeiende combinatie van onderwerpen.

De commissie heeft het afgelopen jaar negen keer plenair vergaderd. Daarnaast is er intensief in subgroepverband overleg geweest.

Zowel leden van de Eerste als van de Tweede Kamer-fractie hebben steeds de vergaderingen van de commissie bijgewoond.

Jaarverslag 1992 commissie Verkeer en Waterstaat

ALGEMEEN

Het vergaderjaar 1992 kende als openingsattractie een vergadering in en een aansluitende bezichtiging van het nieuwe gebouw van de Tweede Kamer. De commissie vergaderde zeven maal, en organiseerde een informatie-avond (zie hieronder). De meeste vergaderingen werden bijgewoond door één of twee adviserende leden.

WERKZAAMHEDEN

waterstaat

* In mei bezocht een delegatie van de commissie een vergadering van de commissie milieuhygiene voor een bespreking van het rapport van de commissie Zevenbergen: Financiering Integraal Waterbeheer.

* In juni organiseerde de commissie in samenwerking met de Vereniging voor Staten- en Raadsleden een informatie-avond over de nieuwe Waterschapswet, gericht op de bestuurders van KC's en op de fracties in Gemeenteraden en Provinciale Staten. De info-avond werd goed bezocht. Een verslag verscheen in Provincie en Gemeente. Het bestuur van de VVD beraadt zich nu verder op de voorbereiding van de (per provincie te regelen) verkiezingen voor waterschapsbesturen.

* In de vergaderingen werd verder o.a. gesproken over de rijksheffing WVO en over de dijkversterkingen.

verkeer en vervoer

* In september werd in een gezamenlijke vergadering met de commissie milieuhygiene gesproken over regionale vliegvelden en (kort) over de milieu-aspecten van de Betuwespoorlijn.

* De regering stelde aan het parlement voor een infrastructuurfonds op te richten en een aardgasbatenfonds. Het eerste fonds leidt op zichzelf niet tot meer geld voor infrastructuur, en voegt überhaupt weinig toe. De VVD zag liever een echt fonds en nog liever een stap richting kapitaaldienst, maar kon de Kamer hier niet van overtuigen. Via het aardgasbatenfonds zullen wel extra middelen voor (grote) infrastructuurprojecten beschikbaar komen. Het is niettemin nodig om krachtig te blijven pleiten voor méér investeringen en, omdat de infrastructuur al te lang geleden heeft onder de bezuinigingen.

* In de vergaderingen werd verder o.a. gesproken over: vervoerregio's, ondergronds bouwen en lastenverzwaringen autorijden.

In 1992 zijn vele onderwerpen aan de orde geweest waaronder:

- rijksbegroting 1993;
- advies 'Ceders in de tuin' (Cie. Van Kemenade);
- vervolg studiefinanciering;
- Nota tweede fase voortgezet onderwijs;
- relatie onderwijs-arbeid;
- wetvoorstellen: WHW, Basisvorming, WMO, VAVO, WCBO, OVB en Herziening bekostiging;
- groei speciaal onderwijs;
- de positie van het vbo, en
- deregulering en autonomiebevordering.

Zonodig zijn er, in subgroepverband, ondersteunende notities voor de fracties opgesteld.

Enkele leden van de commissie hebben geparticipeerd in de door het hoofdbestuur ingestelde werkgroep 'Kwaliteit van het onderwijs' die de onderwijsthemadag op 31 oktober heeft georganiseerd met als doel om de onderwijsinhoudelijke discussie binnen de partij te bevorderen. De conclusies van deze themadag zijn door het hoofdbestuur overgenomen en voorgelegd aan de Partijraad op 12 december jl.

B.C.

JAARVERSLAG 1992

De Commissie W&T heeft zich in 1992 vooral gericht op de onderwerpen:

- Europa en Wetenschapsbeleid
- Duurzame Ontwikkeling en
- Wetenschap en Technologiebeleid

• Europa en Wetenschapsbeleid

Reeds in 1991 was vanuit de commissie contact gelegd met mevrouw Jessica Larive, lid van het Europees Parlement, om de Europese dimensie in het werk van de commissie te versterken.

Aanleiding was ook de brief van Bolkestein aan de commissie om na Maastricht duidelijker invulling te geven aan Eurozaken en een verzoek te reageren op zijn uitspraken en artikelen dienaangaande.

In de commissievergadering van 25 februari was de heer Beels, medewerker van mevrouw Larive, aanwezig om de 'Optiek van Brussel' te schetsen. Een en ander heeft geresulteerd in een memo 'Nationale versus Europese sturing en financiering van wetenschappelijk en technologisch onderzoek'.

• Duurzame Ontwikkeling en het Jeugdparlement

Dit onderwerp is van toenemende importantie en is tevens gehanteerd als thema voor een zitting van een Jeugdparlement ter gelegenheid van het 60-jarig bestaan van de Organisatie TNO in oktober 1992.

Een nota 'Scenario's voor duurzame ontwikkeling in Nederland' is uitvoerig besproken in de Commissie W&T. Daarbij is ook inbreng gezocht en gekregen van de partij-commissies Financiële en Economische Zaken en Milieuhygiëne. Uiteindelijk zal de tekst over dit onderwerp in boekvorm worden gepubliceerd onder persoonlijke titel van de leden De Hart en Rörsch.

• Wetenschap en Technologiebeleid

Vooral in de tweede helft van 1992 heeft de commissie zich intensief beziggehouden met de vragen over wetenschaps- en technologiebeleid. Diverse leden hebben hun opvattingen genoteerd in memo's en er is een tekst voor een speech opgesteld. Dit materiaal is in november door de commissie aangeboden aan fractie-voorzitter Bolkestein.

De commissie heeft tenslotte diverse opmerkingen en kanttekeningen omtrent de hoofdstukken over Wetenschap en Technologiebeleid van de O&W-begroting 1993 aangeboden aan de Tweede Kamer-fractie van de VVD.

Samenstelling

De secretaris van de commissie, Mr. J.H. Bergama, trad op eigen verzoek terug en werd opgevolgd door de heer Dr. W.H.J.M. Wientjens.

Jaarverslag 1992

De Commissie heeft in 1992 aan de volgende onderwerpen (mede in samenhang met actuele onderwerpen die het afgelopen jaar in het parlement speelden en nog spelen) aandacht besteed:

Kwaliteit van zorg (TK 22 113)
 DNA-onderzoek (stuk telderstichting)
 Euthanasie (rapport Remmelink, regeringsstandpunt)
 Themadag Grenzen aan de zorg (rapport Dunning)
 De stelselherziening (TK 22393)
 Borstkankeronderzoek i.h.k. van het preventiebeleid (notitie)
 werkweek artsassistenten in opleiding (notitie)
 Topklinische zorg (TK 21994)
 nota gezondheidsbeleid (notitie)
 BIG (TK 19522)
 Korte- en lange termijnproblematiek van verpleegkundigen (notitie)
 Preventie, opleiding en voorlichting in de gezondheidszorg (notitie)
 Grensoverschrijdende knelpunten (notitie)
 Het FOZ 1993 (TK 22808)
 Opheffen van de spermadonoranonimiteit (regeringsstandpunt)
 Flexibilisering in toepassing van de WVG (notitie)
 Patient/en/consumentenbeleid (nota)
 Medische experimenten (TK 22588)
 Decentralisatie welzijnsbeleid (notitie)
 Bijdragen voor het verkiezingsprogramma, onderdeel volksgezondheid (notitie)
 Modernisering zorgsector: weloverwogen verder (TK 22393 nr33)

De secretaris: Mevr. Mr P.F.L.M. Tielens-Tripels

PARTIJCOMMISSIE CULTUUR- EN MEDIABELEID

JAARVERSLAG 1992

SAMENSTELLING COMMISSIE : Voorzitter drs. J. Meulemans-Seelen, Secretaris Joh. D. van Dijk, Leden : de dames A. van den Berg, P. van Zandbergen-Scheffer, H. J. Sengers-van Gijn en de heren F. J. Bleijerveld, E. Slau, Jhr. W. F. Raab van Canstein en Ir. H. W. F. C. Donkersloot.

ADVISERENDE LEDEN die aanwezig zijn geweest : de heren H. F. Dijkstal en drs. Y. P. W. van der Werff en het tweede kamerlid mevrouw S. van Heemskerck Pillis-Duvekot.

De commissie heeft acht maal vergaderd. De vergadering van 6 mei 1992 was speciaal gewijd aan het Kunstenplan. Een aantal gedeputeerden en wethouders, die kunst in hun portefeuille hebben, waren speciaal hierbij uitgenodigd.

Op 22 oktober 1992 hebben de voorzitter en de secretaris de jaarlijkse vergadering van het hoofdbetsuur met de partijcommissies bijgewoond.

In 1992 zijn o.a. de volgende onderwerpen door de Commissie behandeld :

- Om het bestaan van de kwaliteit en beeldende kunstbeleid.
- De rol van de Europese Gemeenschap op het terrein van de cultuur en de media.
- De regionale bijeenkomst Friesland. Uiteindelijk afgelast.
- Jongeren en cultuur en media.
- Advies van de Raad voor de Kunst.
- Evaluatie verkiezingsprogramma 1990-1994.
- Het formuleren van uitgangspunten voor het verkiezingsprogramma 1994.
- Liberaal beleidsplan kunst en cultuur.

De actuele politiek kwam elke vergadering ter sprake, vooral de uitwisseling van gedachten met de heren Dijkstal en Van der Werff waren zeer zinnig.

Het mediabeleid is ook dit jaar weer weinig ter sprake geweest.

Joh. D. van Dijk

secretaris

Partijcommissie Homo-aangelegenheden.

Jaarverslag over 1992.

In het afgelopen jaar is door de partijcommissie periodiek vergaderd behoudens gedurende de parlementaire reces-periode. De bestaansnoodzaak van deze commissie is ook in 1992 helaas onverminderd aangetoond. Het nog te lang uitblijven van een ontwerp-Wet Gelijke Behandeling - ondanks pogingen vanuit onze partij - alsmede het als gevolg van dat ontbreken publiekelijk vogelvrij verklaren van homoseksuele mannen en lesbische vrouwen daar waar sprake is van onheuse bejegening of agressie, dan wel discriminatie die direct gerelateerd kan worden aan de homoseksualiteit van de slachtoffers, had mede tot gevolg dat de commissie zich het afgelopen jaar met nadruk met de beoordeling van voorliggende ontwerpen van een WGB heeft bezig gehouden. Omdat het bestrijden van discriminatie noch het verlenen van hulp aan slachtoffers tot de taakstelling van de commissie behoort, werd in voorkomende situaties contact opgenomen met het C.O.C., welke organisatie in dezen een landelijke functie vervult.

Door de commissie is verschillende keren deskundig inbreng geleverd op verzoek van lokale VVD politiek in kwesties van plaatselijke aard. Ook namen leden van de commissie deel aan diverse fora waarbij het beleid ten aanzien van minderheden in engere zin centraal stond. Binnen de commissie is het advies van de Commissie Kortmann inzake de juridische gevolgen van leefvormen uitvoerig aan de orde geweest. De gedachtenwisseling is in de vorm van een advies aan de kamerleden gezonden. Externe contacten hadden plaats met ondermeer de Nederlandse Vereniging tot Intergratie van Homoseksualiteit C.O.C., homo-werkgroepen van andere politieke partijen en met de redactie van de Gay-krant.

Per 31 december 1992 was de commissie als volgt samengesteld: Mr. A. J. Kokshoorn, drs. K. S. Roza (secretaris), H. J. Fellingner, W. Kamp en Ir. H. Stuart. Van de voorzitter, mevr. A. L. E. C. van de Stoel werd in december afscheid genomen.

Amsterdam, 19 januari 1993.

JAARVERSLAG 1992

1. ORGANISATIE

In 1992 is de commissie Jeugdbeleid 6 keer bij elkaar geweest. Tot aan de zomer telde de commissie 6 leden exclusief de adviserende leden. Na de zomer is de commissie uitgebreid met 2 leden, te weten de heren L. Hafkamp en H. Wilmer. Deze uitbreiding was onder andere het gevolg van de uitbreiding van de taakstelling van de commissie. In dit kader verscheen in april een notitie van het hoofdbestuur over het functioneren van de commissie, waarvan de toonzetting naar het oordeel van de commissie ten onrechte negatief was. In een gesprek medio juni zijn de scherpe kanten toen bijgesteld. De discussie over deze uitbreiding is in het voorjaar van 1991 gestart en is medio 1992 door het hoofdbestuur besloten. Het werkterrein van de commissie is uitgebreid met het onderwerp maatschappelijke participatie. Hieronder vallen de volgende deel terreinen: sociale vernieuwing, individualisering, en allochtonenbeleid. In de tweede helft van het jaar is de commissie gestart aan de invulling van het nieuwe werkterrein. De commissie hoopt om dit in 1993 te kunnen afronden. De naam van de commissie zal dan ook worden aangepast.

2. WERKZAAMHEDEN

De commissie heeft in 1993 een aantal onderwerpen behandeld die speelden in de Tweede Kamer. Daarover werden mondelinge adviezen aan de leden van de Tweede Kamerfractie gegeven. In dit kader zijn de volgende onderwerpen aan de orde geweest: jeugdhulpverlening, het functioneren van de Raad voor de Kinderbescherming, stiefouderadoptie, de decentralisatie-impuls en de financiële gevolgen voor de jeugdhulpverlening, de begroting WVC (onderdelen jeugdbeleid), de UCV-jeugdwelzijn, pleegzorg, seksueel misbruik en incest en justitiële jeuginrichtingen.

In het kader van de uitbreiding van het werkterrein zijn de volgende onderwerpen aan de orde geweest: sociale vernieuwing, de UCV-minderhedenbeleid, opvang asielzoekers, maatschappelijke oriëntatie jongeren, minderheden en onderwijs en de problematiek inzake de groep mensen die structureel niet deelneemt aan de samenleving.

Verder heeft de commissie begin 1992 een gesprek gehad met een afvaardiging van het hoofdbestuur van de JOVD, waarbij de resolutie jongerenbeleid van de JOVD werd besproken.

Op verzoek van het hoofdbestuur heeft de commissie een schriftelijk advies gegeven inzake de jongeren-aanpak, die beoogt meer jongeren te enthousiasmeren voor de VVD.

De partiocommissie Belastingen heeft de commissie verzocht om een inbreng te hebben op het onderwerp belastingen en jongeren. De commissie Belastingen wilde van de commissie weten of er in het belastingstelsel onderdelen zijn die in de ogen van jongeren zouden moeten worden veranderd. In een gesprek met een lid van de commissie Belastingen heeft de commissie haar bijdrage geleverd.

Op verzoek van de heer J.D. Blaauw heeft de commissie een schriftelijke reactie gegeven op de concept-tekst inzake jongerenbeleid voor het ELDR-programma.

F. Backhuys, secretaris.